1 2016
€2,50

BUITEN de orde

anarchistisch kwartaalblad

Pegida Nederland op zoek naar momentum
Alert! over Pegida Nederland en ‘Eurasianisme’

THEMA
Oorlog

Voetbal, relsmeris en mannen in witte pakken
Impressies van de jungle van Calais

Handel met foute vrienden
Nederlandse wapens en het Midden-Oosten

: van Buiten de Orde

Nederland is weer eens op oorlogspad: na bommen op Irak gooien 'we' nu ook bommen op Syrië. Dat leidt tot discussie en reflectie, ook onder anarchisten. Dat is een goede reden om oorlog – de huidige, de oorlog in het algemeen, en de strijd ertegen – tot het thema van deze editie van *Buiten de Orde* te maken. Zo vind je bijvoorbeeld een artikel over de anarcho-pacifistische traditie die in Nederland sinds jaar en dag bestaat, tegenover een stuk over het militarisme van de Nederlandse heersers. Weer andere stukken belichten onder meer hoe stellingname in een oorlog op gespannen voet staat met anarchistische idealen, hoe binnen de islam over oorlog en vrede wordt gedacht.

Vluchtelingen blijven een groot deel van de politieke discussie bepalen. Voor veel anarchisten geldt echter vooral: handen uit de mouwen om solidariteit concreet te maken. Twee artikelen getuigen daarvan:een reportage over Calais, en een stuk over ondersteuning van vluchtelingen in Griekenland. En we publiceren een stevig achtergrondverhaal over de zogeheten vrijhandelsverdragen waarvan de TTIP een recent dreigend voorbeeld is. Dat illustreert hoe het beleid en de verhoudingen in elkaar steken waaraan zoveel mensen proberen te ontkomen door te migreren, op de vlucht te slaan Daarnaast hebben we de vaste kroniek migratiestrijd. Andere vaste rubrieken zijn ook weer terug te vinden: de economiekroniek, de boekentips en de herinneringen van Anita uit vervlogen maar niet vergeten dagen van het anarchisme.

Voordat we de lezers met dit pakket papier op pad sturen naar de leestafel of de luie stoel, nog eventjes dit. Heel af toe toe leest iemand een stuk in dit blad, is het er zeer mee oneens en denkt: 'Nou nou, als de Buiten de Orde er zó over denkt...' Maar, lieve lezer (v/m), het is niet 'de *Buiten de Orde*' die er zo over denkt, de *Buiten de Orde* als zodanig vindt namelijk betrekkelijk weinig. Daar zijn de mensen die het blad in elkaar zetten véél te anarchistisch voor.

Opvattingen in ondertekende stukken zijn de opvattingen van de auteur(s) van die stukken. De *Buiten de Orde* als zodanig heeft geen gezamenlijk standpunt. We plaatsen als redactie artikelen die hetzij een anarchistisch gezichtspunt brengen – niet 'het' anarchistisch gezichtspunt – hetzij relevantie hebben voor anarchisten of het anarchisme, ook als ze uit andere tradities komen zoals bijvoorbeeld met de stukken van en rond de Franse filosoof Badiou het geval was. We hebben geen 'partijlijn', zoals bijvoorbeeld uit de verschillende inzichten die over Rojava in dit blad te vinden zijn (geweest) mag blijken. En we verwelkomen kritische reacties van lezers. Als wij het relevant vinden voor discussie en meningsvorming onder anarchisten, dan is de kans op plaatsing nogal groot. Dus: je weet ons te vinden op ons redactieadres. Intussen: veel leesgenot!

de redactie

Rectificatie:
In het vorige nummer is onderaan het artikel 'Free Sven and Natasha!' (pp. 18-19) het webadres van de campagne weggevallen. Dit is www.freesvenandnatasha.org. Verder ontbreekt bij het artikel van Peter Storm (p. 30) de bronvermelding. De tekst is eerder gepubliceerd op het blog ravotr.nl.

In de rij voor het eten bij de Grieks-Macedonische grens
www.aiddeliverymission.org

colofon

Buiten de Orde
Het anarchistische kwartaalblad Buiten de Orde is een uitgave van de Vrije Bond. De redactie is in redactioneel opzicht onafhankelijk van de bond. Standpunten ingenomen in het blad vertegenwoordigen niet noodzakelijkerwijs die van het redactiecollectief. Het blad besteed aandacht aan een breed scala van onderwerpen en wil naast een blad voor de leden van de Vrije Bond een blad van de hele anarchistische beweging zijn. Overname van artikelen met bronvermelding wordt van harte toegejuicht.

Abonnementen
Leden van de Vrije Bond krijgen Buiten de Orde gratis thuis; niet-leden kunnen zich abonneren voor 15,00 euro per jaar. Voor mensen in de gevangenis is Buiten de Orde gratis. Oude nummers zijn op te vragen bij het secretariaat van de Vrije Bond.
Je kunt je abonneren door o.v.v. 'abonnement Buiten de Orde' 15,00 euro over te maken op:
Rekeningnummer IBAN: NL80INGB0005495473 | BIC/Swift: INGBNL2A t.n.v. Vrije Bond Amsterdam

Verkooppunten
Losse nummers zijn te koop voor 2,50 euro bij de betere linkse boekhandel:
Het Fort van Sjakoo (Amsterdam), Rosa (Groningen)

Redactie Buiten de Orde
Postbus 16521 | 1001 RA Amsterdam | Nederland
I: www.vrijebond.org/buitendeorde | E: redactie@buitendeorde.nl | T: 0858778958

Secretariaat Vrije Bond
Postbus 16521 | 1001 RA Amsterdam | Nederland
E: secretariaat@vrijebond.nl | I: www.vrijebond.org | T: 0858778958

: in

Buiten de Orde

Thema - Oorlog

Aankondigingen

Voetbal, relsmeris en mannen in witte pakken

Impressies van de jungle van Calais

Een tijd geleden ben ik met een paar mensen naar de jungle (een vluchtelingenkamp) van Calais gereden om ingezamelde hulpgoederen af te leveren. Deze reis werd mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van de Vrije Bond. Dit is een kort verslagje van die reis en vooral van wat ik zelf in het kamp tegenkwam.

De ochtend van ons vertrek hoorden we dat er die nacht rellen zouden zijn geweest in de jungle. Na even getwijfeld te hebben of we dan naar een ander kamp zouden gaan besloten we om toch naar de jungle zelf te rijden, omdat we daar contacten hadden. Zo zou het makkelijker zijn om de spullen die wij bij ons hadden af te leveren.

Onderweg naar het kamp kwamen we in België een karavaan tegen met mensen van Solidarity for All die ook onderweg waren. Zij hadden echter vanwege de berichten over de rellen besloten om naar het kamp bij Duinkerken te gaan, in plaats van naar de jungle. Nadat we de grens met Frankrijk waren overgestoken, bleek dat alle parkeerplaatsen langs de snelweg afgesloten waren. Blijkbaar wordt dit gedaan om te voorkomen dat vluchtelingen daar op vrachtwagens stappen.

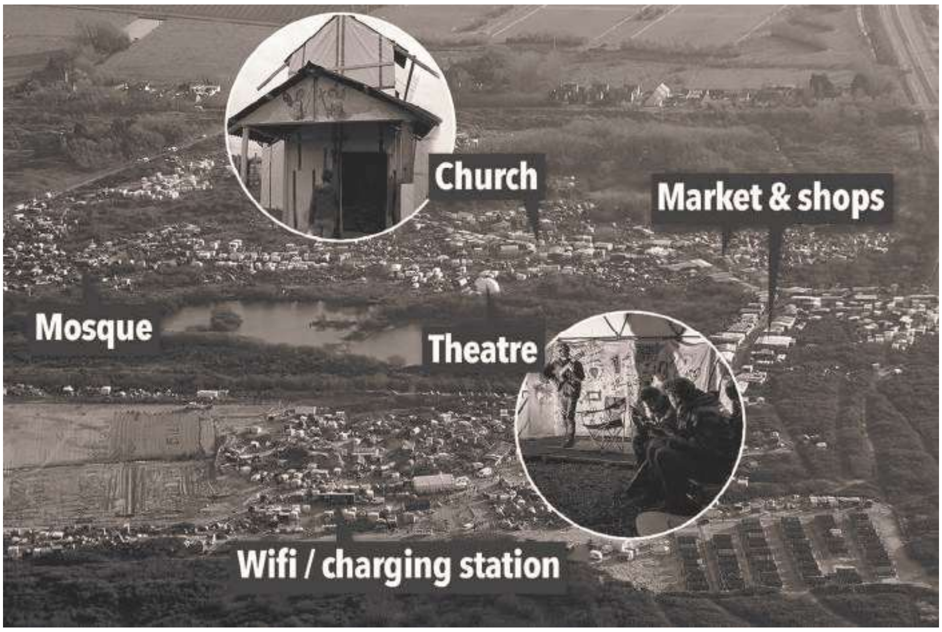
Dichter bij het kamp zagen we mensen te voet en te fiets van en naar de stad gaan. Het kamp zelf ligt midden in de duinen aan een zandweg. Zodra we die zandweg opreden werden we tegengehouden door ongeveer tien agenten in volledige *riot gear*. Ze wilden onze papieren zien en onze lading bekijken. Daarna konden we doorrijden.

> Anderen stonden te trillen op hun benen, zagen er bleek en ondervoed uit

Het kamp is blijkbaar enorm gegroeid sinds de zomer. Er zaten vluchtelingen van allerlei verschillende nationaliteiten: Afghanen, Koerden, Irakezen, mensen uit Noord-Afrika, uit sub-Sahara Afrika, Ethiopiërs, et cetera. Ik schrok ervan hoe weinig hulporganisaties er waren. Midden in het kamp stonden een paar tenten van Médecins du Monde en er was een stenen gebouw waar een paar organisaties dingen uitdeelden. Mensen krijgen daar eens per dag eten en mogen zich één keer per dag wassen. Voor het gebouw was een binnenplaats waar enthousiast gevoetbald werd.

Toen we het kamp binnenliepen werden we begroet door zelfgemaakte bordjes met de vraag om uit privacyoverwegingen geen foto's te maken. Wat opviel was dat er veel verschillen waren tussen de tenten van mensen. Sommige onderkomens waren veel meer dan tenten, het waren eerder krottenwoningen gemaakt van pallets en zeilen, verwarmd met behulp van generatoren. Anderen hadden niet meer dan een zeiltje dat boven de modder was gespannen als onderkomen. En alle tussenvormen waren ook aanwezig: festivaltentjes, partytenten, familietenten…

In de 'Ethiopische wijk' stond een kerk gemaakt van zeilen en pallets, omringd door een creatieve muur. In andere wijken stonden grote tenten die als moskee werden ge-

bruikt. In de 'hoofdstraat' zaten winkeltjes (ook gemaakt van zeilen en pallets) compleet met toonbanken en etalages. Er waren restaurantjes met heerlijk eten, geïsoleerd met dekens in het dak zodat het lekker warm was binnen. Maar tegelijkertijd lagen mensen in andere delen van het kamp zonder verwarming met honger in de modder. Een andere inwoner van het kamp was een *bike repair shop* begonnen, met tientallen fietsen voor de deur die hij aan het repareren was.

Niet alleen tussen de tenten, maar ook tussen de mensen zaten enorme verschillen. Sommigen zagen er goed doorvoed en sterk uit. Maar anderen stonden te trillen op hun benen, zagen er bleek en ondervoed uit. Eén van hen was al ontzettend blij met de paar boterhammen die voor onze eigen lunch bedoeld waren. Maar misschien hebben we de mensen die er het slechtst aan toe waren niet eens gezien: die zullen niet buiten rondgelopen hebben.

Een klein deel van het kamp bestond uit stenen barakken. Daar mochten we niet komen, maar daar zouden de vrouwen en kinderen wonen. Volgens sommigen wonen mannen en vrouwen gescheiden. Er woonden echter ook vrouwen en kinderen in de rest van het kamp, dus wat precies het beleid was, werd mij niet duidelijk.

Van tevoren hadden we gehoord dat je vooral niet de deuren van je busje met spullen midden in het kamp moest opengooien. Dan zou iedereen erop afstormen om zoveel mogelijk te pakken te krijgen en zouden er vechtpartijen en chaos ontstaan. Wij hadden onze spullen dan ook aan een hulporganisatie gegeven die ze later zou verdelen aan de mensen die ze het hardst nodig hadden. In het kamp zag ik echter ook een verhuiswagen die gewoon zijn achterklep opendeed: de mensen bij de wagen vormden keurig een rij en wachtten op hun beurt om spullen te ontvangen. De verwachtte chaos bleef daar uit. Of dat kwam doordat dit werd geregeld door goed georganiseerde vrijwilligers, of dat de verhalen over bestormingen overdreven waren, weet ik niet. Bij het uitladen van een ander vrachtwagentje in het kamp zag ik wel dat het er onstuimiger aan toe ging, maar ook daar bleven vechtpartijen en echte chaos uit.

> Hoe zou het voelen als mensen jouw woonplaats enkel durven te betreden in witte beschermende pakken?

Het kamp is zanderig, nat en smerig. Overal liggen plassen water en modder. De helft van de wc's zijn niet toegankelijk. Overal ligt afval, er is natuurlijk geen afvalophaaldienst. Wat erg confronterend was, was dat er een grote pick-up rondreed met mannen in witte pakken met mondkapjes, handschoenen en maskers. Zij stopten af en toe en verzamelden afval dat op de grond lag. Aan de ene kant is het begrijpelijk dat die mensen beschermende pakken moeten dragen. Aan de andere kant kan ik me niet voorstellen hoe het moet voelen als mensen de plaats waar jij woont enkel durven te betreden in beschermende pakken.

De sfeer in het kamp was opmerkelijk genoeg helemaal niet naar. Ondanks dat mensen in zulke omstandigheden wonen, speelden ze vrolijk een spelletje voetbal, stonden ze te kletsen of een nieuw onderkomen te bouwen. Het voelde niet alsof er spanningen waren, mensen keken niet vuil naar elkaar. Er was wel ontzettend veel politie, zoals gezegd in volledige bepantsering, vaak met machinegeweren in de hand. Zij stonden aan alle in- en uitgangen van het kamp. Toen wij met vrijwilligers en mensen in het kamp spraken wist ook niemand iets van de rellen die volgens het nieuws diezelfde nacht in het kamp hadden gewoed.

Het is moeilijk om in zo'n verslagje recht te doen aan wat er aan de hand is in de jungle. Ik hoop toch dat er één ding duidelijk is geworden: dit kan niet! We zitten in Noordwest-Europa, één van de rijkste delen van de wereld. Toch leven er hier mensen zonder inkomen, met maar één gegarandeerde maaltijd per dag, zonder fatsoenlijke sanitaire voorzieningen en in tentjes. Deze mensen moeten onvoorwaardelijk een fatsoenlijk onderkomen, een fatsoenlijke voedselvoorziening en een fatsoenlijke behandeling krijgen. Als de manier waarop wij vandaag onze samenleving organiseren daar niet voor kan zorgen, toont dat enkel aan dat die manier van organiseren fundamenteel verkeerd is, niet dat deze mensen geen recht hebben op hulp.

door Anoniem

VluchtBus in Griekenland

Autonome solidariteit werkt

Nu de zogeheten vluchtelingencrisis, oftewel hedendaagse migratie, steeds dichter bij huis komt, komen er ook meer autonome initiatieven op gang om aan de grenzen van Europa te gaan helpen. In de vorige uitgave van *Buiten de Orde* stonden al artikelen over een Foot not Borders actie in Servië en over Watch the Med, de solidariteits-alarmtelefoon.

Begin september 2015 hoorden wij dat vrienden van VluchtKonvooi en Food not Borders op weg gingen naar Oostenrijk, Servië en Slovenië, landen die relatief dichtbij liggen en binnen een dag met de auto te bereiken zijn. Geïnspireerd door hun acties, besloten wij, twee vriendinnen, naar de Servische grensplaats Sid te rijden waar kort daarvoor vrienden van ons met Food not Borders waren geweest die hadden gekookt voor mensen die daar net aankwamen. Het apocalyptische beeld dat zij schetsten van enorme hoeveelheden mensen, geen enkele infrastructuur, geen tenten, geen voedsel, et cetera deed ons besluiten naar diezelfde plek te gaan met een bus vol hulpgoederen. Die spullen hadden we gedoneerd gekregen van allerlei individuen en voor het benodigde geld hebben we een aantal fondsen aangeschreven en gecrowdfund.

De dag voordat we weggingen hoorden we echter dat we in Sid eigenlijk niet meer zo nodig waren, en dat inmiddels het meeste daar al geregeld was. Wel kregen we het verontrustende bericht binnen dat mensen er gesegregeerd werden in SIA en niet-SIA (Syrisch, Irakees en Afghaans), waarbij de eerste groep wel door mocht reizen, en de tweede niet. Het feit dat de toestand snel kan veranderen in een vluchtelingenkamp is de realiteit en snel kunnen schakelen daarom een must.

Wij besloten door te reizen naar Idomeni, in Griekenland aan de Macedonische grens. Om daar met de gedoneerde hulpgoederen te kunnen arriveren konden we niet door Servië en Macedonië, maar hebben we moeten omrijden door Roemenië en Bulgarije, aangezien de eerste twee landen geen lid van de EU zijn en goederen daar niet binnen komen zonder dat je invoertaks moet betalen.

Na tweeënhalve dag rijden arriveerden we in Idomeni. Onderweg hoorden we van een opstand die uitgebroken was op het kamp waardoor alle NGO's vertrokken waren. Daar aangekomen troffen we inderdaad een chaos aan; op het kamp zelf waren alle NGO-hokjes verwoest, politie kwam in busladingen aan en was bezig mensen bij de grens zelf (wat alleen maar een treinspoor was met een enorm nieuw hek eroverheen waarachter Macedonische soldaten stonden) te verwijderen door ze te bespuiten met traangas. De grens was even voor onze aankomst bezet omdat ook hier inmiddels onderscheid gemaakt werd tussen SIA en niet-SIA, zodat de laatste groep de grens bezet had onder het motto 'We gaan allemaal of we gaan niet'. Ondertussen ging wel steeds het gerucht rond dat de grens zo open zou gaan, waardoor er duizenden mensen startklaar stonden om te gaan.

Dit is een deel van het bericht dat wij destijds, op 3 december 2015 geschreven hebben: 'Geen van de NGO's durfde het terrein nog op om spullen te distribueren. De enige mensen die nog hulp boden waren individuen en autonoom georganiseerde groepen. Twee kookgroepen die continu koken en mensen die al langer bezig zijn om te helpen. En die hulp is enorm nodig, voedsel wordt, behalve door de kookploegen, niet uitgedeeld en veel mensen hebben geen tent of dekens. En hoe cliché het wellicht mag klinken, een vrouw met een baby zonder dekens in de koude nacht, is een verschrikking om te zien. En dan nog een vrouw met een baby, een vrouw met twee baby's, een gezin van zes zonder spullen, et cetera, et cetera, et cetera…

De NGO's die er nog zijn hebben 5000 maaltijden, maar durfden niet uit te delen vanwege crowd control, verzekeringen en protocollen. Wij sloten ons aan bij twee autonoom georganiseerde vrouwen die al twee weken in Idomeni zitten en het wel aandurven voedsel uit te delen en een team daarvoor samenstellen. Van een NGO kregen we broodjes, geen maaltijden uiteindelijk, die we naar de treincoupé brachten waar vanuit een kookploeg al dagen kookt en soep verdeelt. Daarna wordt er geregeld door de twee vrouwen die wij hebben ontmoet, dat er tenten en slaapzakken voor de wachtende vluchtelingen komen. Weer een situatie waarbij een NGO een warenhuis vol voorraden heeft, maar niet wil, durft of kan uitdelen. De NGO's denken dat het gevaarlijk is om vluchtelin-

gen deze spullen te geven. Er werd dus een team samengesteld van individuen die het wel wilden doen. We reden met onze bus het warenhuis in en kregen 72 tenten en een paar honderd slaapzakken. Een tiental mensen werd opgetrommeld om uit te delen. We begonnen tegen 12 uur 's nachts. Al snel zien we dat er zoveel meer nodig is dan die paar tenten en slaapzakken en we moeten vreselijke keuzes maken om sommigen wel en anderen niets te geven. De methode is: eerst de echt kleine kinderen in tenten zien te krijgen. Hiervoor is bij lange na niet genoeg. Daarna probeerden we de resterende slaapzakken bij kinderen en hun ouders te krijgen en hier en daar een potje babyvoedsel uit te delen. Het is allemaal niet genoeg maar we zijn de enigen die überhaupt iets uit te delen hadden. Een vluchteling die we ontmoetten kwam mee om te helpen en te vertalen, hij is een Pakistaan genaamd Hanif die al vijf dagen in Idomeni zit, maar op 28 juli dit jaar al begonnen is met zijn vlucht. Om 4 uur 's nachts waren de voorraden op en moesten we stoppen.

Vandaag zijn we begonnen meer tenten en dekens te halen uit de NGO-voorraad en die elders op te slaan, zodat we vannacht niet afhankelijk zijn van hen. Ook hebben we van het geld dat mensen gedoneerd hebben baby- en peutervoedsel gehaald zodat we in ieder geval tijdens het distribueren van de slaapspullen ook mensen met kinderen wat voedsel kunnen geven. We zijn binnen een dag al in zo'n rare crisis-*coping state of mind* dat we niet echt meer kunnen reflecteren maar nu gewoon door moeten. Het is ongelooflijk dat er hier allerlei andere vrijwilligers dit al weken volhouden, en nieuwe anderen zich spontaan aansluiten. We gaan nu weer terug naar kamp met de slaapspullen en hopen dat iedereen vannacht in een tent onder een deken slaapt.

Terug in Nederland besloten we nog een keer te gaan, maar dan langer en beter voorbereid. We kregen een bus gedoneerd van een werkgever van een van ons en hebben onszelf VluchtBus genoemd. De vrouwen die we ontmoet hadden in Idomeni zaten ondertussen in Athene en op het eiland Chios. In Athene was de één actief in een aantal panden die gekraakt zijn voor vluchtelingen die niet kunnen of mogen doorreizen. De ander zat op Chios om daar te regelen dat er een groot pand als onderkomen voor vluchtelingen kon dienen. Wij besloten ons aan te sluiten bij de vrouw op Chios en een veldkeuken mee te nemen die we van kameraden geleend hadden.

> Al het voedsel dat de mensen krijgen, komt van autonome kookgroepen die hun eigen financiering regelen

Op dit moment (eind januari) zitten we op Chios. Op dit eiland komen vluchtelingen voor het eerst aan in Europa met bootjes vanuit Turkije. Weer stonden we verbaasd van de bizarre incompetentie (beter gezegd: onwil) van de autoriteiten en NGO's. Laten we beginnen bij het aankomen van de boten. De boten komen aan op allerlei verschillende punten van het eiland. Vaak worden de boten bestuurd door vluchtelingen zelf en niet door de mensensmokkelaars, die in Turkije achterblijven. De zee is vaak woest en de plekken waar ze aankomen kunnen vol rotsen zijn. We hebben ook gehoord dat de motor regelmatig opgeeft waardoor mensen tijdenlang dobberen. Hoewel de afstand van Turkije naar Chios maar een aantal kilometer is, is het toch een zeer gevaarlijke reis. Bij verwachte aankomst en gespotte boten wordt de *shore shift* gebeld. Deze belt het team dat dienst heeft zodat dit naar de plek kan rijden waar de mensen verwacht worden om hen op te vangen. Idealiter staat er een team klaar dat het water in gaat om hen uit de boot te helpen en een team dat een bus heeft waarin een warme plek gecreëerd kan worden, hete thee is en vooral veel droge kleding voorhanden zodat mensen zich meteen kunnen omkleden. Dit is cruciaal omdat veel mensen, vooral de kinderen, onderkoeld zijn. Vaak moet er ook een ambulance gebeld worden als mensen in kritieke toestand aankomen. Dan komt er een stadsbus om hen op te halen en naar het registratiekamp te brengen. Na registratie wordt men doorgesluisd naar het slaapkamp of naar het 'overflowkamp', als er meer mensen zijn dan het slaapkamp aankan. In de kampen zelf zijn tenten, wc's en douches en er is drinkwater. Er wordt geen voedsel geleverd of babymelk. Al het voedsel dat de mensen krijgen, komt van autonome kookgroepen die hun eigen financiering regelen. Na een of een aantal dagen kan men de ferry het eiland af nemen naar Athene en dan langzaam de zogeheten Balkanroute op. Het enige van deze hele infrastructuur dat van de autoriteiten komt is de stadsbus en het registratiekamp waar deze de mensen naar toe worden vervoerd. Voor de bus naar het kamp mag nog even drie euro betaald worden.

De keuken van het Soli Café

De NGO's hebben het slaapkamp opgezet maar wat ze verder doen is vaak onduidelijk en in ieder geval extreem beperkt. We hebben ze kleding uit zien delen bijvoorbeeld, maar wij kregen van hen dan weer babyflesjes en babymelk omdat ze dat wel hebben maar niet mogen uitdelen. Al het voedsel, warme thee, et cetera komt dus van onafhankelijke vrijwilligers. Daarnaast is het is een bizar en belachelijk idee dat NGO's die in sommige gevallen miljoenen euro's krijgen een beetje kleding staan uit te delen terwijl een groep individuen met een halfgare bus 's nachts mensen het strand op helpt en ambulances belt.

Het Soli Café

In Chios is begin januari een pand gekraakt dat opgeknapt wordt om als solidariteitscafé te dienen, als info-, eet- en sociale plek. Dit pand bleek een cruciale rol te spelen voor ons als autonome vrijwilligers. Als VluchtBus-collectief hadden we dankzij deze plek meteen een basis om vanuit te koken en meteen een crew actieve mensen waar we ons bij aan konden sluiten. Hadden we eerst het plan om in duo's voor 1000 mensen te gaan koken vanuit de bus waarin we ook hadden moeten slapen, aldaar aanbeland beseften we dat we dat nooit hadden gered. Alleen al met het regelen van water om mee te koken en af te wassen, hadden we echt een probleem gehad. Nu konden we in shifts gaan werken en zo efficiënt mogelijk zijn. Op het eiland was er met een paar andere kookgroepen gecoördineerd dat wij (Soli Cafe) het ontbijt zouden verzorgen. Een shift stond dan om vijf uur op om te beginnen met koken, de volgende kwam om acht uur om te gaan distribueren, de eerste shift bleef dan achter voor de afwas en de distribueer shift was tussen elf en een uur klaar (afhankelijk van het aantal vluchtelingen, dat kon fluctueren van 6 tot 1000 tot 70 tot 500 op opeenvolgende dagen). Daarnaast was er nog het pand dat provisorisch opgeknapt moest worden wat dan weer door een andere shift geregeld werd. 's Avonds gingen er mensen babyflesjes uitdelen, maar er moest ook drinkwater gehaald worden bij een bron (water uit de kraan is er niet drinkbaar),

gasflessen bijgevuld, boodschappen gedaan, nachtdiensten gedraaid et cetera. Doordat we ons bij deze crew aansloten konden we meteen een aantal van deze diensten gaan draaien en ons bovendien snel informeren.

Het was, de humanitaire crisissituatie ten spijt, inspirerend om te zien dat de door onze anarchistische idealen geïnspireerde werkwijze in de praktijk zo'n efficiënte directe impact heeft. Dankzij onze horizontale werkwijze, langdurige praktijk van directe actie en het snel opzetten van structuren (keukens, kraakpanden, et cetera) konden we in korte tijd opvallend veel voor elkaar krijgen met een relatief kleine groep mensen (continu gingen en kwamen er mensen, er waren er meestal ongeveer vijftien ter plekke).

Is het politiek of humanitair?
We hebben die vraag regelmatig gehoord en uit de artikelen in de vorige *Buiten de Orde* die ik eerder noemde, komt dezelfde vraag naar boven. Daarin wordt door de auteurs gesteld dat het belangrijk is om solidair te zijn, verantwoordelijkheid te nemen, dat grenzen en anarchisten vijanden zijn, en grote groepen migranten de staat in het nauw drijven. Ik sluit me hierbij aan en wil eraan toevoegen dat het voor ons anarchisten een streven is om onszelf te organiseren zodat politici, overheden en staten overbodig zullen worden, elkaar te kunnen respecteren als gelijken en te bouwen aan een wereld waarin de productie- en distributiemiddelen collectief bezit zijn (vrij naar Stuart Christie). Revolutionair is het niet in die zin dat, zoals ook gesteld in het artikel over Watch the Med, 'de migrant' geen nieuw soort revolutionair subject is, en dat vluchtelingenhulp niet een daad is die de staat op den duur omver helpt. Sterker nog, op een bepaalde manier werken we daar mee aan het systeem doordat de overheden beter weg komen met hun walgelijke praktijken omdat mensen er in ieder geval niet verhongeren door de autonome keukens.

Hadden we daar rondgelopen met een hesje van UNHCR en mensen verteld dat het eten dat autonomen daar leveren niet meer naar binnen de kampen op mocht, dan was het humanitair geweest. Had ik me braaf bij Frontex als vrijwilliger geregistreerd en had ik me gehouden aan een set van beperkende voorwaarden, was het humanitair geweest. Maar eerlijk gezegd kan ik me geen politiekere daad voorstellen dan met een horizontaal georganiseerde groep mensen ervoor te zorgen dat mensen die vluchten voor een gevaarlijke situatie thuis en door onze overheden als vuil behandeld worden,

> Het is inspirerend om te zien dat de door onze anarchistische idealen geïnspireerde werkwijze in de praktijk zo'n efficiënte directe impact heeft

een infrastructuur te bieden waarin ze welkom zijn en hen praktisch te helpen tijdens hun vlucht naar een beter bestaan. Ik kan daardoor dus zelf volmondig zeggen dat het politiek is. Ik voel mij meer dan ooit deel van een beweging die op allerlei fronten bezig is, door soep te koken voor vluchtelingen in Griekenland, terwijl kameraden hier mensen informeren over de situatie, anarchistische bibliotheken onderhouden en mensen informeren over een andere wereld, workshops organiseren en acties voeren. Hiermee bedoel ik dus niet dat al die dingen over vluchtelingen moeten gaan, maar dat we deel uitmaken van een anarchistische beweging die op verschillende fronten actief is maar naar hetzelfde doel streeft.

Het 'overflow' kamp in de haven van Chios

En nu?
Het plan was om drie weken te blijven, maar we hebben zoveel mensen gesproken die ook willen helpen dat we als VluchtBus-collectief langer gaan blijven. Telkens vliegen er mensen in en uit die zich aan gaan sluiten bij ons project. Als je nog twijfelt of je wel zou moeten gaan, of je niet beter geld zou kunnen sturen, of er niet al veel te veel vrijwilligers zijn, neem maar van ons aan dat je het best op het eerste vliegtuig richting Lesbos of Chios of een van de andere eilanden kunt stappen en daar actief kunt gaan worden. Zodra je voor 1000 mensen gekookt hebt en beseft dat, als jij dat niet gedaan had, niemand dat gedaan had, zodra je 's avonds de kampen afstruint op zoek naar ouders met baby's om heet water, flesjes en babypoeder uit te delen, en ouders zeggen dat hun kind al de hele dag of langer niet gegeten heeft, zodra je een boot aan land helpt te komen en jij de enige bent die droge kleding geeft en ambulances belt, dan zijn alle twijfels die je had voordat je kwam een ding van het verleden.

Wel is het belangrijk om niet helemaal blanco te gaan maar je voor te bereiden. Een van de meest belangrijke zaken is het hebben van goede contacten. Met meer mensen krijg je meer voor elkaar, mensen die er al langer zijn snappen de situatie beter, hebben lokale contacten om dingen te kunnen regelen en snappen welke vrijheden je je nog net kunt veroorloven en waar de grens ligt (iets wat heel belangrijk is op een eiland waar onder andere Frontex opereert). Bovendien wil je je niet aansluiten bij een NGO en dan geen enkele vrijheid hebben om überhaupt nog iets te doen. Hou er ook rekening mee dat het emotioneel behoorlijk heftig kan zijn en het ook kan zijn dat je problemen met de autoriteiten kan krijgen. Frontex is bezig met intimidatie en repressie van vrijwilligers en heeft al een paar vrijwilligers gearresteerd. Dit betekent niet dat iedereen gedoe krijgt maar de kans is er dus informeer jezelf dus over de laatste stand van zaken.

Voel je vrij om ons te mailen voor meer info en/of je aan te sluiten bij het Soli Cafe. Donaties zijn nog steeds erg welkom en erg nodig.

door Nancy

Meer info
Mailadres VluchtBus-collectief:
vluchtbus@gmx.com
Mailadres Soli Café: solicafe@gmx.com
Facebook: Soli Cafe Activists and Volunteers:
https://www.facebook.com/Soli-Cafe-987405604672095/

Donaties
Rekeningnummer NL06 INGB 0007 1702 49
t.n.v. VluchtBus, en via PayPal op
vluchtbus@gmx.com.

Copy cats are go!

Boos, verdrietig, moedeloos word je van veel gebeurtenissen. Een gevoel van onmacht maakt velen onder ons vaak somber en negatief. Vreselijke toestanden en laffe directe aanslagen op mensen die van een andere wereld durven dromen. Een doorgaande vernietiging van de resterende natuur op deze toch al kleine planeet. De terreur tegen ieder 'alternatief', zoals de aanslag in Suruç (Turkije) of het (para)militaire geweld tegen de 'opstandige' bevolking in Mexico. Van staats- tot IS-geweld tegen een ieder die het anders ziet.

Gelukkig zijn er mensen die hier wel over berichten in de (meestal) onafhankelijke media zoals *Buiten de Orde*. Deze informatieve en kritische teksten bereiken (volgens mij) echter lang niet altijd mensen die het wellicht ook zouden moeten lezen en weten. Hoewel we er niet meteen van uit moeten gaan dat zij de informatie ook daadwerkelijk zullen lezen of serieus zullen nemen. Of dat het enkel een gebrek aan goede en juiste informatie zou zijn die deze mensen anders zou laten denken.

Denk in het geval van de bovenstaande voorbeelden aan Turkse moskeeën en verenigingen, of Mexicaanse bedrijven en de ambassade. Overal zit wel iets dat of iemand die je kan bereiken door simpelweg een tekst in de bus te doen. Onze strijd voor vrijheid en anarchie is altijd internationaal. Of het ook iets zal uitmaken weet ik niet, maar laten we het doen voor die enkeling die er wel voor open staat. Die er misschien, hopelijk mee in de weer gaat op een positieve manier. Wie dat is weet je nooit, dus blindelings te werk gaan in dit geval is verder prima. Ook is het een eenvoudige, directe manier om te laten blijken dat er zich mensen druk om maken. Een informatieve tekst aanbieden of doneren is natuurlijk ook geen misdaad. Dat ze niet gaan zeggen straks '*Wir haben es nicht…*' En mocht er toch iemand van over de zeik gaan, heb je waarschijnlijk ook de juiste te pakken.

> Onze strijd is altijd internationaal!

Een bescheiden oproep dus aan alle lezers. Om eens stil te staan bij onze eigen omgeving en deze te benaderen. Om de teksten/info die wij goed en belangrijk vinden verder te verspreiden aan, onder anderen, mensen die een 'link' hebben met het onderwerp. Niet zozeer enkel potentiële medestanders opzoeken maar daarnaast ook juist die andere 'partijen' en individuen. Zo'n link kan al simpelweg een land van herkomst zijn of een bepaald gebied. Om hier desnoods een 'sport' van te maken, want al fietsend heb je zo een leuke route gedaan.

Zo zagen we bij het proces tegen Joke Kaviaar dat mensen de teksten kopieerden en gingen plakken in de stad of een leus aanbrachten met verf op de muur. Ook dat soort acties zijn nuttig en nemen (in ieder geval tijdelijk) de stad ook weer een beetje terug en doorbreken de normaliteit en afgedwongen zwijgzaamheid van een samenleving. Goede informatieve teksten verspreiden tijdens een rondje fietsen door de stad kan ook een effectieve bijdrage leveren aan de verdere verspreiding. Natuurlijk kun je zelf ook iets schrijven maar dus ook gewoon simpelweg een tekst uit bijvoorbeeld de *Buiten de Orde* halen. Ervan uitgaand dat de auteurs dit ook prima vinden. Bij twijfel of de doelgroep/lezers wel zo vriendelijk zijn, zou je altijd de naam van de schrijver kunnen weghalen. Om verder niet de indruk te geven dat het ook de auteur zelf is geweest die het in de bus heeft gedaan. Natuurlijk zijn wel veel teksten terug te vinden op het internet en zo ook de bron of schrijver. Het gaat ook enkel om de directe verspreiding van die informatie en een echo van een boze menigte te laten weerklinken. Dat er eens iets anders in de bus zit dan een slechte krant met reclamefolder kan nooit kwaad.

You know what I like, so copy cats get out on yer bike!

door Dr. P.

Economie

De derde fase van de Grote Recessie

Onrust op de grondstoffenmarkten en andere vege tekenen

Als de eerste dagen van 2016 kenmerkend zijn voor de rest van het economische jaar, dan wordt het één grote roetsj naar beneden. De beurskoersen maakten overal op de wereld spectaculaire dalingen, en die in China gingen nog het hardst en de beurzen moesten twee achtereenvolgende dagen geheel stilgelegd worden omdat de dalingen te drastisch waren.

Hoewel het 'maar' om de beurzen ging en koersen zich een paar dagen later vaak weer wat herstelden, waren het sterke aanwijzingen dat het 'vertrouwen' in een voorspoedig herstel van de economie niet echt lekker verloopt. Plotseling regent het dan ook berichten in de reguliere financiële pers dat er harde tijden aankomen, dat we de crisis nog niet uit zijn en dat er misschien zelfs weer een nieuwe recessie dreigt. Dat is opmerkelijk omdat men daar vorig jaar nog niets van wilde horen. Toen was weliswaar doorgedrongen dat hier en daar de groei wat tegen zou kunnen vallen – maar groeien zouden we: er zouden weer banen komen en daarna zou het weer helemaal jofel moeten worden.

Nu schrijft de bedaagde *Financial Times* zelfs dat er serieuze kans is op nieuwe terugval. In één van de artikelen werd zelfs gewag gemaakt van het feit dat sommige deskundigen denken dat de crisis zich nu naar een derde fase beweegt: na de hypotheekmarkt in de VS te hebben opgeblazen, en vervolgens de schulden in de eurozone te hebben gegrepen, zouden nu de grondstoffen aan de beurt zijn. Ook de Britse *TeA legraph*, die moeilijk van linksistische paniekzaaierij beschuldigd kan worden, kopt: 'World faces wave of epic debt defaults, fears central bank veteran'. Volgens de aangehaalde OESO-topeconoom William White staan we er slechter voor dan in 2007 (toen de crisis nog moest toeslaan) en komt er een tsunami aan gedwongen schuldafschrijvingen op ons af.

BRICS en grondstoffen

Het is duidelijk dat de BRICS (bedoeld zijn de vijf grootste 'opkomers' Brazilië, Rusland, India, China, Zuid-Afrika) zwaar in de economische problemen verzeild zijn geraakt. Hoewel India zich iets lijkt te herstellen, zijn met name Brazilië, maar ook China en Rusland flink aan het kwakkelen. Officieel is er nog wel flinke groei in China, maar die is voor het eerst sinds jaren officieel onder de zeven procent gezakt. En veel deskundigen denken dat dat cijfer – dat vanwege gebrek aan transparantie in China moeilijk te controleren is – geflatteerd is en dat de werkelijke groei misschien eerder tegen de twee procent zit.

> En dan is de Chinese schuldenbubbel nog niet eens gespat

Dat is voor het westerse herstel problematisch, omdat die BRICS-economieën volgens de theorie de motor hadden moeten zijn om 'ons' weer vlot te gaan trekken. Het idee van Rutte, Dijsselbloem en de zijnen is dat 'onze' export naar die landen zal groeien: als 'hun' economie floreert, zal ook hun binnenlandse vraag toenemen. Maar het omgekeerde gebeurt dus, en de westerse economieën zijn niet in staat om op eigen kracht te groeien. Stagnatie is het logische gevolg. De huidige stagnatie heeft vooral te maken met de ingezakte prijzen van grondstoffen (olie voorop). Maar je kunt het ook omdraaien en stellen: kennelijk bestaat er in de hoogst speculatieve markten van grondstoffen de verwachting dat de komende tijd de vraag door een opverende economie niet zal toenemen. Die trend is ook te zien bij andere indicatoren, zoals de vermaarde Baltic Dry Index die de prijskoers van laadruimte van intercontinentale schepen meet, en het laagste niveau in dertig jaar bereikte in januari.

Voorspellingen

Een prachtige verzameling mainstream economische doemscenario's kunnen we dus nu presenteren, die een scherp contrast vormen met de 'gaat u maar lekker slapen'-taal onder leiding van ons lachebekje Rutte. Een van de meest ophef makende berichten, die behoorlijk *viral* ging, was het advies van topanalisten van de grootste Britse bank RBS aan beleggers om 'alles te verkopen'. Met andere woorden: die aandelen gaan allemaal kelderen, zoals in 2008. Alleen leningen aan sterke overheden zullen standhouden.

Ook hun collega bij Société Générale in de Londense City, Albert Edwards, naar verluidt een van de grootste experts in beleggingen, sloeg in *The Guardian* een dergelijke schrille toon aan: 'Albert Edwards, strategist at the bank, said the west was about to be hit by a wave of deflation from emerging market economies and that central banks were unaware of the disaster about to hit them. "Developments in the global economy will push the US back into recession," Edwards told an investment conference in London. "The financial crisis will reawaken. It will be every bit as bad as in 2008-09 and it will turn very ugly indeed."' En dan is de Chinese schuldenbubbel nog niet eens gespat. Wat er dan gebeurt legt de Chinese econoom Ho-Fung Hung uit op het onvolprezen therealnews.com. Terwijl China door de westerse regenten aangevoerd wordt als de economische kracht die de we-

reldeconomie weer op gang zou moeten krijgen, is de schuldensituatie eigenlijk rampzalig, en nu de groei inzakt heeft dat overal (in China vooral) gevolgen en zie je dat vertaald in groeiende arbeidsonrust. Ook de Europese Centrale Bank, doorgaans goed voor louter jubelberichten, gaat nu uit van 'tegenvallende groei' en is (volgens de onderzoeker die hun cijfers uitploos) 'krimp niet ondenkbaar'. Ook het IMF waarschuwt voor 'tegenvallende groeicijfers' in het komende jaar, en maant de centrale banken om door te blijven gaan met gratis geld naar de banken te pompen.

Verklaringen

Hoewel de mainstream economen eindelijk bereid zijn in te zien dat het weer fout zou kunnen gaan, worstelen ze aantoonbaar met verklaringen waarom het nu zo slecht gaat. Natuurlijk, China en de BRICS zakken weg, de olieprijs en zo – maar die lage olieprijs zou voor landen als Japan juist voordelig moeten zijn. Toch lukt het ook daar niet uit het dal te kruipen. Bovendien zijn er door de centrale banken van de VS, Europa en Japan ongekende kapitaalsinjecties geweest, die als doel hadden de economie de goede kant op te laten zwaaien. Ook China hanteert nu dat zware kanon. Kennelijk helpt het allemaal niet. Voor meer fundamentele verklaringen moet je toch bij de progressieve media en deskundigen zijn (de complotwebsites laat ik met liefde buiten beschouwing, dat geblaat daar blijft op z'n best zonde van je tijd). Op de website truthout.org verscheen de innovatieve analyse dat hier de 'onzichtbare hand van moeder natuur' aan het werk is, die de ware grenzen laat zien van de 'carbon economy'.

Maar als dat de hele verklaring zou zijn, zouden we ons verder geen zorgen hoeven te maken en gaat de hand van moeder natuur ons tot de orde roepen. Zo'n darwiniaanse toekomst zullen we toch niet willen?

Geen paniek?

Wat iedereen nu wil weten is natuurlijk indien de recessie weer zal toeslaan, wanneer en hoe hard dat dan gaat gebeuren. Volgens John Authers, vermaard deskundoloog van de *Financial Times,* in zijn column van 15 januari over 'de lange termijn', gaat het allemaal misschien nog meevallen. De koersen kelderen weliswaar hard, maar dat gaat nog niet gepaard met een echte recessie. En dat laatste is onwaarschijnlijk omdat het met de rest van de economie in de VS, volgens Authers, goed gaat, behalve dan de sector 'manufacturing' (reële productie), die wereldwijd in de zak zit. Gold niet zo lang geleden die sector als de belangrijkste pilaar van de reële economie, tegenwoordig is hij kennelijk bijzaak...

Paul Mason, Brits chroniqueur van de crisis en de reacties daarop, wiens nieuwste boek *Na het kapitalisme* heet, houdt het veiligjes op 'the next global slowdown', maar heeft, anders dan de financiële media, oog voor wie de prijs gaan betalen: dat zijn bijvoorbeeld de pensioenfondsen (en dus de toekomstige pensioenontvangers). Volgens Mason treedt de nieuwe crisis nu op, omdat het overheidsbeleid om de banken te redden van de vorige crisis, aan zijn eind aan het komen is. De crisis die in 2008 losbarstte, werd op drie manieren 'opgelost': met 'quantitative easing' (geld pompen van centrale banken naar particuliere banken), groei van 'opkomende markten' en bij onhoudbare staatsschulden als die van Griekenland 'uitstellen en wegkijken'. Dat is allemaal brandweerpolitiek geweest, die niet tot duurzame en fundamentele oplossingen heeft geleid, en nu is de stront gewoon weer aan de knikker omdat er niks veranderd is.

> Nu is de stront gewoon weer aan de knikker omdat er niks veranderd is

Een van de meest bruikbare pogingen tot toekomst voorspellen vinden we in het hipstermedium *Vice* onder de kop: 'Is another financial disaster coming? Yes, but not right now'. Daarvoor wordt SOAS-econoom John Weeks geïnterviewd. Weeks begint met een sneer naar het paniekadvies van RBS om alle aandelen te dumpen, aangezien de RBS niet bepaald bekend staat om zijn expertise op het gebied van *financial management.* Maar er zijn veel meer van dergelijke geluiden, dus is er wel wat ernstigs aan de hand. Een echte crisis zou volgens Weeks op gang gebracht kunnen worden door een shock, een regeringscrisis of een groot bedrijf dat omvalt. 'I would say yes, a global crash is coming, but not this week. I think things are going to be unstable for the coming year and it's difficult to predict when the crash will come.' Weeks waarschuwt ook dat de instabiliteit van de economie gegroeid is ten opzichte van zeg twintig jaar geleden, omdat veel bedrijven en overheden nu – anders dan toen – ook op de beurzen speculeren.

China was de laatste 'nieuwe markt' die het internationaal kapitaal kon veroveren. Nu die verzadigd is, zitten we weer tegen een recessie aan: 'Without some rebalancing, we're looking at some very serious stagnation in the world. When it's going to converge and turn into a total collapse is anyone's guess. I think it's hard to predict a collapse on that scale.'

Hoe dan ook, een van de zwartkijkers, en voormalig spindoctor van Gordon Brown, dus onduidelijk is of je hem wel links kunt noemen, Damian McBride, wijst in *The Guardian* op de dreigende toekomst bij een nieuwe recessie. Toen het in 2008 gebeurde, dacht hij dat het alleen maar goed zou zijn voor de groepen die kritiek hadden op het kapitalistische systeem. Maar nu is dat anders; je kunt zien hoe rechtse populisten vooral in de VS juist argumenteren dat het komt door teveel overheidsingrijpen en dat er juist meer 'echt vrij' kapitalisme zou moeten komen. Die spinnen er dus misschien wel meer garen bij.

door Kees Stad

Meer info
www.globalinfo.nl

Vrijbrief om te plunderen!

De vrijhandelsverdragen TTIP, CETA, TISA en dergelijke

In dit artikel uit *Grasswürzelrevolution* analyseert Wolfram Treiber (Actiegroep Internationalisme uit Karlsruhe) de gevolgen van de diverse vrijhandelsverdragen en perspectieven voor antikapitalistisch verzet.

Achtergrond
De onderhandelingen die vanaf juli 2013 tussen de EU en de VS aan de gang zijn over het Trans-Atlantische vrijhandelsverdrag (TTIP) zijn geheim en niet transparant. Het 'Trans-Atlantische Handels- en Investeringspartnerschap' zou om ongeveer 800 miljoen mensen gaan en daardoor een van de grootste vrijhandelszones van de wereld worden. Samen met het tegelijk onderhandelde Trans-Pacific-verdrag (TTP) zou het een groot deel van de wereldhandel omvatten.

Al in 2014 was de Europese Commissie met Canada akkoord gegaan over het vrijhandelsverdrag CETA, dat eigenlijk in mei 2014 nog vóór de Europese verkiezingen zou moeten worden vastgesteld. Nadat dat openbaar werd, heeft een protest van meerdere landen de vaststelling lang tegengehouden. Nu pas werden de media en het Europees Parlement over de inhoud van deze vrijbrief voor de multinationals ingelicht. Al deze verdragen maken deel uit van een netwerk van verdragen, die los van de VN-organisaties zijn ontstaan, willekeurige landen met elkaar verbinden op een 'private' basis, maar die wel degelijk politieke consequenties hebben. Hieronder volgen een aantal daarvan, die deels 'regionaal' zijn, deels wereldomvattend voor zover het de 'kapitalistische' wereld betreft.

Machtigingswet voor multinationals om te plunderen

Het doel van de vrijhandelsverdragen is over de hele wereld alle facetten van het leven ondergeschikt te maken aan de kapitalistische logica van geldwaarde en winst. Al in 1993 waren er geheime onderhandelingen tussen de 29 rijkste industrielanden, die in de OECD waren verenigd, over een 'Multilaterale afspraak over investeringen' (MAI) om buitenlandse investeringen te beschermen. Kort voordat deze voor ondertekening gereed was – welke zou gebeuren tijdens een conferentie van de International Labour Organization – werd zij door een klokkenluider openbaar gemaakt. Daardoor kon de vaststelling van het verdrag door wereldwijd verzet worden tegengegaan.

De feministische sociologe en globaliseringscritica Maria Mies noemde het toen een 'machtigingswet voor de multinationals om te plunderen'. Maar toch zijn ze met die doelstellingen doorgegaan. De doorzetting van een wereldwijde liberalisering van handel en diensten in het kader van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) liep onlangs stuk op het verzet uit de ontwikkelingslanden en opkomende markten van het globale zuiden. Daarom werden er allereerst nog meer bilaterale vrijhandelsverdragen gesloten. Wereldwijd zijn dat er meer dan drieduizend.

Het geheime Trans-Pacific verdrag (TTP)
Dit verdrag werd begin oktober 2015 gesloten tussen de VS, Australië, Brunei, Chili, Japan, Canada, Mexico, Maleisië, Nieuw-Zeeland, Peru, Singapore en Vietnam. Maar het is nog niet door de betrokken parlementen geratificeerd. In de meeste landen groeit het verzet tegen dat verdrag, ook in Canada en de VS. WikiLeaks heeft nu de TTP-paragraaf over investeringen bekend gemaakt, die niet alleen voorziet in compensatie voor rechtstreekse of indirecte onteigeningen, maar ook voor geschatte verliezen van investeerders door sociale conflicten en veranderingen in belasting-, milieu- en gezondheidswetten. Daardoor zou het TTP-verdrag de mogelijkheid om sociale en milieustandaarden te verbeteren saboteren. In de preambule van de TTP staat dat de inhoud daarvan bij de inwerkingtreding nog vier jaar geheim moet blijven.

TISA
Het doel van het geplande vrijhandelsverdrag Trade in Services Agreement (TISA) is de wereldwijde handel met diensten te dereguleren en nationale markten in diensten voor buitenlandse investeerders open te stellen en te privatiseren. En dat betreft vooral de openbare levensvoorzieningen en infrastructuur. TISA eist dat openbare dienstverleningen als water, riool, afvalverwerking, bevordering van onderwijs en cultuur, openbare diensten van de steden, overheidsbedrijven en het openbaar vervoer vrij moeten worden aanbesteed. Latere deprivatisering, bijvoorbeeld na verandering van regering, moet door diverse verdragsclausules onmogelijk gemaakt worden. Dat is een diepgaande ingreep in de democratische wilsvorming van onderop. Officieel zijn die geheime onderhandelingen in het jaar 2013 gestart. Aan de onderhandelingstafel zitten de EU en nog 23 staten: Australië, Canada, Chili, Taiwan, Colombia, Costa Rica, Hongkong, IJsland, Israël, Japan, Liechtenstein, Mexico, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Pakistan, Panama, Paraguay, Peru, Zuid-Korea, Zwitserland, Turkije, Mauritius en de Verenigde Staten. Samen leveren deze staten een kleine zeventig procent van de globale handel in diensten op. Uruguay schoof onlangs aan, maar gelukkig moest de regering van het Frente Amplio zich onder druk van de sociale bewegingen terugtrekken.

Andere verdragen
Wat met de TTIP en CETA werkelijk op ons afkomt kun je veronderstellen als we kijken naar het vrijhandelsverdrag NAFTA tussen de VS, Canada en Mexico. Niet zonder reden was het tijdstip van de inwerkingtreding van het vrijhandelsverdrag NAFTA op 1 januari 1994 ook het begin van de zapatistische opstand in Mexico. De volgende voorbeelden kort na het sluiten van het NAFTA-verdrag spreken voor zich. Het Amerikaanse concern Ethyl Corporation klaagde de Canadese regering aan en eiste 350 miljoen Amerikaanse dollar schadevergoeding, omdat de Canadese regering een wet had uitgevaardigd die de toevoeging van de giftige stof MMT aan benzine verbood. Door deze wet zag het concern zich van tegenwoordige en toekomstige winsten beroofd, dat wil zeggen, 'indirect onteigend'. De Amerikaanse firma Metalclad Corporation wilde in San Luis Potosi in Mexico gifafval dumpen. Omdat door een vergunning de bevolking in de buurt door drinkwatervergiftiging werd bedreigd, werd het gebied tot milieubeschermingsgebied verklaard en het storten van gifafval verboden. Metalclad vorderde wegens onteigening en belemmering van de NAFTA-doelstellingen wel negentig miljoen Amerikaanse dollar, wat meer is dan het jaarinkomen van alle Mexicaanse gezinnen die in dat gebied wonen.

Gevolgen
Een belangrijk bestanddeel van bijna alle vrijhandelsafspraken is de bescherming van private investeerders door de vestiging van een speciaal recht op handelsliberalisering en een garantie voor toekomstige private investeringswinsten. Dit voor de internationale concerns geschapen 'supergrondrecht' heeft voorrang boven elementaire mensenrechten en mag niet door verbetering van sociale en economische normen worden gehinderd. Anders dreigen er schadevorderingen van internationale concerns voor miljoenen en miljarden. Aan dit beginsel verandert ook niets als deze aanklachten door een nieuw opgericht handelsgerechtshof worden behandeld en niet meer door geheime private scheidsgerechten.

> In werking treden van NAFTA was het begin van zapatistische opstand

Bestanddelen van de TTIP en CETA zouden ook een clausule inhouden waarbij nieuwe wetten, bijvoorbeeld sociale en ecologische verbeteringen, eerst aan de handelspartners moeten worden voorgelegd voor ze sowieso in het parlement kunnen worden ingediend. Dan kunnen de partners onderzoeken of ze geen negatieve invloed op de investeringen hebben – commentaar overbodig.

Met de vrijhandels- en investeringsafspraken moeten globale regelingen voor investeringen van multinationale concerns onbegrensde rechten en vrijheden garanderen om overal in de wereld te kopen, te verkopen, te bezitten, te produceren, waar en hoe zij dat willen. Daarbij mogen zij niet door nationale wetgeving met betrekking tot arbeidsrechten, milieuwetten, mensenrechten en consumentenrechten gehinderd worden. Een investering kan daarbij elk goed, elk door afspraken gegarandeerd recht of eigendom zijn, dus ook eenvoudig aandelenbezit, ja ook zaken met patenten op genen van planten, dieren of mensen, investeringen met speculaties, met wapen- en drugshandel, et cetera. [Wapenhandel lijkt in de TTIP uitgesloten, omdat dat in strijd is met een Amerikaanse wet, waarin het Pentagon prioriteit moet geven aan de Amerikaans wapenfabrikant! – JB]

De meeste processen worden afgedaan door een paar internationaal opererende grote advocatenkantoren. Daarvan doen er vijftien meer dan de helft van de zaken – een lucratieve handel, want de kosten bedragen volgens de OECD per zaak gemiddeld minstens acht miljoen dollar en vaak meer. De gevolgen van dat optreden treffen in het bijzonder de bevolking in het globale zuiden, in de 'beste koloniale traditie'.

Een van de meest dramatische voorbeelden is de zaak Agua del Turani tegen Bolivia – Schadevergoeding wegens derving van toekomstige winst bij de waterprivatisering (ICSID Case No. ARB/02/3). Op grond van een voorwaarde van de Wereldbank uit 1997 voor nieuwe kredieten moest Bolivia de waterlevering van de op twee na grootste stad van het land, Cochabamba, privatiseren. De waterlevering kwam daarmee in handen van het bedrijf Agua del Turani. De

grootste aandeelhouders hiervan zijn de Amerikaanse ondernemer Bechtel en de Spaanse firma Abengoa. Agua del Turani zou de komende veertig jaar het alleenrecht krijgen op de waterlevering, met een gegarandeerde jaarwinst van zestien procent en een wettelijk verbod op het gebruik van privébronnen en zelfs het opvangen van regenwater door anderen. Hierop volgde protest tegen prijsstijgingen, van vijftig tot tweehonderd procent, in Cochabamba. De regering riep de noodtoestand uit en probeerde de protesten met hulp van politie en leger neer te slaan, wat in totaal meer dan honderd gewonden ten gevolge had. Na de moord op de zeventienjarige Victor Hugo Danza door de politie escaleerde het protest, zodat de regering zich niet meer in staat achtte de veiligheid van Agua del Turani te garanderen.

Het concern verliet Bolivia in april 2000, de overeenkomst werd ontbonden, en er werd een nieuwe waterwet uitgevaardigd. Daarop verplaatsten de Amerikaanse en Spaanse aandeelhouders hun kantoor naar Nederland, omdat er tussen Nederland en Bolivia een investeringsverdrag bestond. Ze klaagden Bolivia aan wegens derving van toekomstige winst van vijftig miljoen Amerikaanse dollars voor het bij de Wereldbank gevestigde International Centre for the Settlement of Investment Disputes (ICSID). De ICSID houdt besloten zittingen en tegen de beslissing kan je niet in beroep. Pas in 2006, met op de achtergrond de jarenlang aanhoudende, ook internationale, protesten, gaven Aqua del Turani en hun moederconcerns toe, en kwamen zij met Bolivia overeen dat het proces tegen een symbolisch bedrag zou worden stopgezet.

Het wordt duidelijk dat de nu reeds bestaande vrijhandelsverdragen wereldwijd ingrijpende uitwerking op de levens- en arbeidsvoorwaarden van de mensen hebben. Met het doorzetten van TTIP, CETA en dergelijke wordt dat nog erger Daarom hebben al bijna driehonderd gemeenten in Duitsland zich tegen TTIP uitgesproken. In de gemeenteraad van Den Haag beraadt men zich over de vraag hoe men de openbare ruimte als het strand van Scheveningen en het daarbij behorende park- en duinlandschap tegen de TISA kan beschermen.

Er is maar één alternatief: make capitalism history

Het doel van de 'vrij'handelsverdragen is altijd liberalisering van handel en diensten. Zo moet achter elkaar alles en iedereen, mens en natuur, tot waar gedegradeerd en aan de logica van kapitalistische winstmaximalisering onderworpen worden. Een van de gevolgen is volgens de VN dat meer dan zestig miljoen mensen op de vlucht zullen slaan.

Reeds als gevolg van de voedselcrisis in het voorjaar van 2008 zijn over de hele wereld 44 miljoen mensen het slachtoffer van ondervoeding geworden. In het spoor van de kapitalistische 'bankencrisis' zijn volgens de Wereldbank bijna honderd miljoen meer mensen naar de ellende afgegleden, bovenop de al bestaande 850 miljoen hongerlijders. Ondertussen had de Deutsche Bank al in het eerste kwartaal van 2010 een belastbare winst van 2,8 miljard bereikt, het op een na grootste succes in de geschiedenis van het bedrijf. Zo is het alledaagse kapitalisme.

Het wegvallen van douanes en de liberalisering van de markten leidt noodzakelijkerwijs tot structurele ongelijkheid, tot een wereldwijde herverdeling uit de armste staten in Afrika, Azië of Latijns-Amerika richting de rijke metropolen en ook richting de EU. Al vele jaren moeten de met schulden belaste arme staten in de wereld, zowel de *campesinos* als de uitgebuite arbeidersters in de geliberaliseerde fabrieken voor de wereldmarkt in Azië 'ontwikkelingshulp' betalen voor de wereldwijd opererende internationale concerns of hun banken of diens plaatselijke vertegenwoordigers.

Terwijl onder meer door dit soort vrijhandelsverdragen alle grenzen die de wereldwijd ongehinderde toegang naar de winst kunnen belemmeren terzijde moeten worden geschoven, worden er om de kapitalistische staten steeds hogere hekken gebouwd. Om die mensen weg te houden die voor de gevolgen van het kapitalistische 'succesmodel' moeten vluchten, alsof daarvoor geen alternatieven zouden zijn. Als gevolg van deze maatregelen staan er ieder jaar duizenden aan de buitengrenzen van de EU. En de mensen die het desondanks gelukt is binnen die grenzen te komen, worden gediscrimineerd en als tweederangsburgers behandeld. Vluchtelingen worden geselecteerd in nuttige en onnuttige mensen of als economische vluchtelingen in een kwaad daglicht gesteld. Als ze de dood ontsprongen zijn, zeggen regeringen, ambtenaren, procureurs-generaal en rechters dat ze illegaal zijn. Voor ons is geen mens illegaal. Wij eisen globale bewegingsvrijheid, recht om te blijven en gelijke rechten voor allen. Er is maar één alternatief: make capitalism history.

Enkele conclusies

Op grond van de toenemende protesten proberen de regeringen tegenwoordig door cosmetische veranderingen de kracht uit het verzet te halen. Zo zullen onder andere enkele basisvoorzieningen mogelijkerwijs in eerste instantie niet door de afspraken ter bescherming van investeringen worden aangepakt. Het begint er echter nu al op te lijken dat die dan later zullen worden naonderhandeld. De vrijhandelsafspraken zijn uiteindelijk niets anders dan een globale vorm van de klassenstrijd van bovenaf ingezet en een nieuwe vorm van neokolonialistische uitbuiting van mensen in het globale zuiden.

Het brede verzet heeft indertijd het voor ondertekening klaarliggende MAI-verdrag tegengehouden. Ook ditmaal hebben wij het in de hand om TTIP, CETA, TISA en dergelijke te stoppen. Zij willen ons over de hele wereld het recht ontnemen om zelf vorm te geven aan onze levens- en arbeidsvoorwaarden. Zelfs gekozen burgerlijke parlementen worden in toenemende mate de bevoegdheid ontzegd om besluiten te

nemen. Dan moeten wij hen het recht afnemen om alles aan hun winstlogica te onderwerpen. Daarvoor moeten wij het verzet uitbreiden en versterken. Petities en demonstraties kunnen daarbij helpen maar ze zijn zeker niet voldoende.

Wij zullen pas succes hebben als we gemeenschappelijk over de grenzen heen hun kapitalistische handel lamleggen, door middelen van burgerlijke ongehoorzaamheid tot politieke staking. Een alternatief voor het kapitalistische systeem zal er alleen maar zonder TTIP, CETA, TISA en dergelijke zijn.

De heren van het kapitaal en hun regeringen eisen open grenzen voor koopwaar, kapitaal en winst. Wij eisen open grenzen en globale bewegingsvrijheid voor alle mensen! Daarvoor hebben wij een wereld nodig waarin mensen niet meer hoeven te vluchten, een wereld zonder uitbuiting, onderdrukking, racisme en oorlog.

door Wolfram Treiber
vertaling: Jan Bervoets
bewerking: Jan Bervoets en Peter Storm

Bron:
Wolfram Treiber, ‘Geld oder Leben – Lizenz zum Plündern. Die Freihandelsabkommen TTIP, CETA, TISA & Co’, Grazwurzelrevolution 403 (november 2015)

Algemene beginselen van de vrijhandels- en investeringsafspraken, die in de meeste vrijhandelsverdragen op gelijke manier geldig zijn of in de toekomst zullen zijn:

– De plicht voor politieke zekerheid en een gunstig investeringsklimaat te zorgen;

– ‘Roll-back’-clausule: alle wetten en regels van een land die de liberalisering en deregulering nog in de weg staan, moeten vóór een bepaalde datum (sun set time) ingetrokken worden;

– ‘Stand still’-clausule: de ondertekenende regeringen verplichten zich ook in de toekomst geen nieuwe weten uit te vaardigen, die niet met de vrijhandelsafspraken (bijvoorbeeld TTIP of CETA) in overeenstemming zijn. Dat wil zeggen, de deregulerings- en liberaliseringspolitiek wordt ook voor de toekomst vastgelegd en bindt ook de volgende regeringen;

– Alle nationale regelingen ter bescherming van arbeidersters en werkplaatsen, ter bescherming van ‘standplaatsen’, regelingen over minimumlonen, milieuwetten, nationale bepalingen inzake mensenrechten, regels voor consumentenbescherming en subsidies mogen de investeringswerkzaamheden en de realisering van de winstverwachtingen niet verhinderen als ze niet uitdrukkelijk in voetnoten onder de afspraken zijn vastgelegd;

– Private scheidsgerechten beslissen bij een klacht in een geheim proces van bedrijven tegen staten of regionale besturen. De beslissingen zijn bindend;

– Iedere investeerder uit een ondertekenend land krijgt automatisch het genot van ‘gunstige voorwaarden, die het betreffende land een investeerder garandeert’. Daardoor is een ondersteuning van plaatselijke structuren en bedrijven niet meer mogelijk. Geen regering heeft het recht het vrije overbrengen van winsten te verhinderen. De ondernemers zijn niet verplicht de winst te investeren in het gebied waar ze die hebben gemaakt;

– Bij conflicten hebben investeerders het recht om van de ‘gast’staat schadevergoeding voor verliezen van de investering of teleurgestelde winstverwachtingen te vorderen. De uitspraak is bindend. Aan de andere kan hoeven ze zelf geen schade te vergoeden voor de sociale en ecologische schade die zij veroorzaken;

– Alle nog niet geprivatiseerde staatsondernemingen of ‘staatsmonopolies’, zoals post, water, energie, gezondheidszorg, scholen en onderwijs, moeten uitsluitend volgens economische en winstmaximaliserende gezichtspunten worden geleid. Zij mogen niet zomaar rekening houden met de sociale of ecologische behoefte van de bevolking;

– Eenmaal ondertekend gelden de afspraken vaak voor minstens twintig jaar. Wil een staat zich uit een verdrag terugtrekken, dan geldt een opzeggingstermijn van vijf jaar. Bovendien blijven de buitenlandse investeringen in dat land voor nog vijftien jaar beschermd. Als een conservatieve neoliberale regering zo’n afspraak zou ondertekenen, dan zouden ook toekomstige progressieve regeringen na de volgende verkiezingen niet zomaar weer kunnen uittreden, maar zouden zij twintig jaar aan die afspraak gebonden zijn. De rekening wordt altijd door de bevolking betaald.

Rembang ontvlamt!

Volksverzet tegen landroof in Indonesië

Landroof door de heersende klasse is een terugkerend thema in Indonesië, een land dat zich nota bene altijd vol trots 'agrarisch' noemt. Dit keer speelt het zich af in Kendeng, in Centraal Java. In dit deel van Centraal Java vind je veel kalksteen en het gebied is daarom zeer in trek bij cementfabrieken. Ons verhaal vertelt over een bevolking die zich verzet tegen het bedrijf PT Semen Indonesia, dat een fabriek wil bouwen op land dat in het bezit is van een groep boeren. Landrecht is een heikele kwestie in Indonesië; tegenstrijdige systemen (het koloniale systeem, het moderne Indonesische systeem en het gewoonterecht) leven naast elkaar, of door elkaar heen, liever gezegd. Dit leidt tot complexe en onduidelijke situaties waarin het geld, al dan niet direct gesteund door wetgeving, in vrijwel de meeste gevallen als winnaar uit de bus komt. In het geval van Kendeng heeft de investeerder echter niet alleen een verkeerde milieuanalyse gemaakt, maar ook de verkeerde 'tegenstander' uitgezocht. Dit gebied kent een lange geschiedenis van boerenverzet, verzet is als zodanig een traditie geworden.

Het begon met Samin Surosentiko (1859-1914), afkomstig uit de gegoede burgerij, die een spirituele levenswijsheid gebaseerd op eerlijkheid en solidariteit ontwikkelde. Geïnspireerd door deze filosofie mobiliseerde en organiseerde Samin het boerenverzet tegen de Nederlandse bezetter. Het verzet dat hij leidde was in werkelijkheid een stil verzet, want er klonk geen wapengekletter en geweld speelde geen rol. Het uitte zich door middel van burgerlijke ongehoorzaamheid, zoals het weigeren van gedwongen landbouw. De boeren plantten net genoeg voor eigen gebruik, betaalden geen belasting en weigerden met andere woorden zich te onderwerpen aan de regels van de Nederlandse heersers.

> Ze uitten hun verzet bijvoorbeeld door grappenmakerij

Ze uitten hun verzet vaak op unieke manieren, bijvoorbeeld door grappenmakerij, door net te doen of ze dom of simpelweg gek waren. Om grappige mensen kun je immers alleen lachen, domme mensen heb je maar te verdragen en mensen die gek zijn kun je niet voor het gerecht slepen. Deze drie soorten mensen zie je niet als gevaarlijk, maar beschouw je hoogstens als last. Die last die de Nederlandse kolonialen dus maar te verdragen hadden, zorgde er wel voor dat Samin uiteindelijk werd verbannen naar Sawah Lungo op Sumatra, waar hij ook stierf.

De activisten in Kendeng maken op een handige manier gebruik van symboliek, zoals in Rembang, een van de actiefste dorpen in het verzet tegen de cementfabrieken. Een deel van de inwoners woont al meer dan vijfhonderd dagen in tenten op gebied dat geclaimd wordt door het bedrijf, zonder water en elektra. Hiermee willen ze aantonen dat ze gemakkelijk ontberingen aankunnen en niet van plan zijn op te geven.

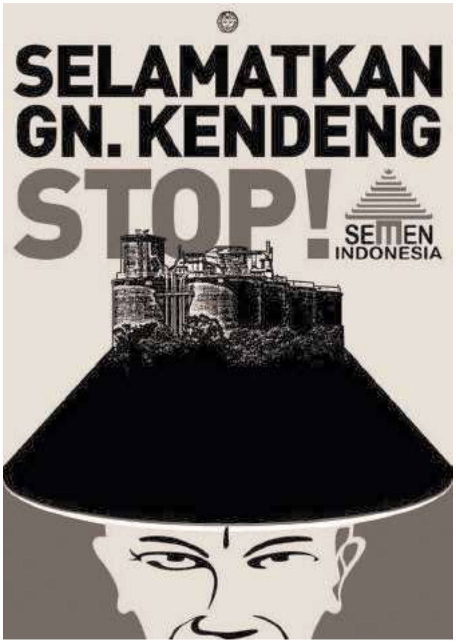
In november 2015 waren het de vrouwen uit Rembang die in de frontlinies stonden in acties tegen PT Semen Indonesia, hiermee refererend aan oude volksverhalen die vertellen over Moeder Aarde die in opstand komt tegen Angkara, wat 'hebzucht' betekent en het grote kwaad vertegenwoordigt. De politie trad keihard op; een aantal vrouwen werd geslagen, attributen werden

hardhandig afgepakt en een aantal tenten neergehaald. Het brute gedrag van de politie was tegen de verwachtingen in, omdat ze meestal terughoudender zijn als ze tegenover vrouwen staan.

Het protest in Rembang kan op veel sympathie en steun rekenen van milieu- en mensenrechtenactivisten buiten Rembang en die solidariteit nam juist na het politiegeweld alleen maar toe. Het zijn ook vooral anarchisten geweest die de beweging vanaf het begin gesteund hebben. Het verzet van de beweging bestaat vooral uit symbolisch en metaforisch verzet waarbij het risico op fysiek geweld uit de weg wordt gegaan, door middel van culturele activiteiten zoals muziekoptredens, kunstvoorstellingen en meer van dat soort dingen.

Dit soort verzet is echter ook fel bekritiseerd door sympathisanten, waaronder Indonesische anarchisten, die meer neigen naar frontaal conflict. Volgens hen moet je geen dialoog aangaan met de dief die je huis is binnengeglipt en is het te laat voor metaforen en tijd voor echte actie. Geweld wordt inderdaad niet voorgeschreven binnen het saminisme, zoals de leer van Samin Surosentiko wordt genoemd. De reden dat de beweging toch op zoveel steun kan rekenen van anarchisten komt doordat het saminisme een aantal dingen gemeen heeft met het anarchisme, zoals bijvoorbeeld de manier waarop collectief bezit wordt voorgeschreven. Volgens Gunretno, saminist en activist uit Pati, is ook de netwerkorganisatie van waaruit het verzet is georganiseerd niet hiërarchisch en mist een formele structuur zoals die gewoon is bij veel andere boerenverzetsgroepen in Indonesië.

In november 2015 vond er een grote symbolische actie plaats met als thema 'Menjemput Keadilan', ofwel 'De Rechtvaardigheid ophalen'. Tegenstanders van de cementfabriek, allen inwoners van Kendeng, liepen samen met sympathisanten een lange mars van 140 kilometer vanaf het tentencomplex in Rembang, als centrum van verzet, naar de rechtbank in Semarang, de hoofdstad van Centraal Java. De actie was vooral een uiting van solidariteit voor de boeren in het nabijgelegen Pati, die tegen weer een andere cementfabriek strijden, en draaide uit op een overwinning. De inwoners van Pati hadden een zaak aangespannen tegen het bedrijf omdat de vergunning volgens hen niet deugde. De rechtbank gaf hen dit keer gelijk.

De strijd van de inwoners van Kendeng tegen de komst van de cementfabrieken in hun gebied gaat nog steeds door. Ook de inwoners van Rembang voeren nog steeds actie door middel van hun verzetssymboliek en dienen als katalysator van het verzet, in de traditie van hun voorouders tijdens de koloniale geschiedenis. Hebzucht zal buigen voor genegenheid of zoals men in het Javaans zegt: *Suradira jayaningrat, lebur dening pangastuti!*

door Marto Art
vertaling uit het Indonesisch: Tessa

Keith Haring propageert de anarchie

De tentoonstelling is helaas voorbij

Van eind september 2015 tot 2 februari 2016 werd er in de Kunsthal te Rotterdam een reizende tentoonstelling gehouden van het 'politieke' werk van Keith Haring, een overbekend kunsticoon. Zijn legende bestaat vooral uit het beeldmateriaal dat blijvend de straten siert en door allerlei designers wordt nagevolgd. Zijn tweedimensionale poppetjes zien we internationaal terug, onder meer bij Atelier Van Lieshout dat met tal van standbeelden en installaties een draai geeft aan de wereld door haar te persifleren. Zelf heeft Keith Haring slechts 31 jaar geleefd; hij is nu een kwart eeuw dood.

Op 1 mei 1968 werd Haring geboren in Reading (Pennsylvania). Gedreven door de kunst belandde hij in 1978 in New York, waar hij zich bewoog in kringen van *action painting*, lichaamskunst en performances volgens een traditie die feitelijk in 1942 door de surrealistische beweging werd geïntroduceerd. Doel van die stroming was het leven te veranderen en de barrières tussen kunst en het dagelijks levensgedrag te doorbreken door vanuit directe actie perspectieven voor een andere maatschappij te propageren. Daarnaast werden seksuele taboes doorbroken: men propageerde de directe confrontatie met de liefde, deels door wat twintig jaar later uitwaaierde als happenings. Kortom: 1942 was het begin en men is met de strijd doorgegaan.

> Het doel was barrières tussen kunst en het dagelijks levensgedrag te doorbreken

Haring liet zich door deze traditie inspireren door voor zijn homoseksuele geaardheid uit te komen en met zijn kunst de straat op te gaan. Kunst kon door iedereen gemaakt worden en was ook voor iedereen. In 1980 begon hij vooral figuratief te werken met steeds terugkerende symbolen die in zijn beleving een spiegel waren voor de maatschappij waarin hij leefde. De conservatieve president Ronald Reagan kwam aan de macht met alle mogelijkheden voor bedreiging van de vrijheid van het individu ten koste van staat en kapitaal. Haring moest de waarden van zijn vrijheid en die van zijn vrienden verdedigen tegen de machten die hem persoonlijk bestreden met de instandhouding van de heersende moraal, zoals die door Reagan en de zijnen aan de 'zwijgende meerderheid' werd toegeschreven. Hij ging over tot de illegaliteit en sloot zich aan bij een groep graffitikunstenaars die bewust de wet overtrad door muurschilderingen te maken of illegaal affiches te plakken. Zijn op zwart papier gespoten sjablonen ter overplakking van lege reclameborden in de New Yorkse metro maakten hem wereldberoemd. Nog steeds zijn zijn anonieme dansende, kruipende en juichende poppetjes niet uit het straatbeeld weg te denken.

Op zichzelf is deze vorm van massacultuur niets nieuws. Een kritische afbeelding van de samenleving door vastgestelde en zich herhalende sjablonen kennen we al van het vooroorlogse werk van de radensocialistische kunstenaars Gerd Arntz en Peter Alma. Daarin worden langs abstracte weg de tegenstellingen tussen kapitaal en arbeid in het dagelijkse leven geïnstrueerd met mannetjes en vrouwtjes van een algemeen karakter. Diezelfde figuren zou Arntz na de oorlog in opdracht het Centraal Bureau voor de Statistiek gebruiken om getallen en vergelijkende tabellen op het gebied van ge-

slacht, leeftijd of beroepsbevolking te illustreren. Maar de sjablonen van Haring laten zich niet in groepen rangeren: zij zijn dynamisch, zij springen rond, zij kruipen, zij tuigen elkaar af, zij neuken elkaar in de kont en zo nu en dan ook een hond. Hun onderlinge machtsverhoudingen drukken zij uit door directe agressie, in sadomasochistische situaties en andere vormen van directe affectie of aperte wreedheid. Zij zijn even anoniem als de figuurtjes van Arntz, maar zij zijn onbruikbaar als symbolen voor statistische gemiddelden. Maar ze suggereren wel een afspiegeling te zijn van een in toenemende mate onleefbare samenleving. Als daarbij ook het klimaat nog in het geding komt en de ziekte AIDS zich als een publiek gevaar openbaart...

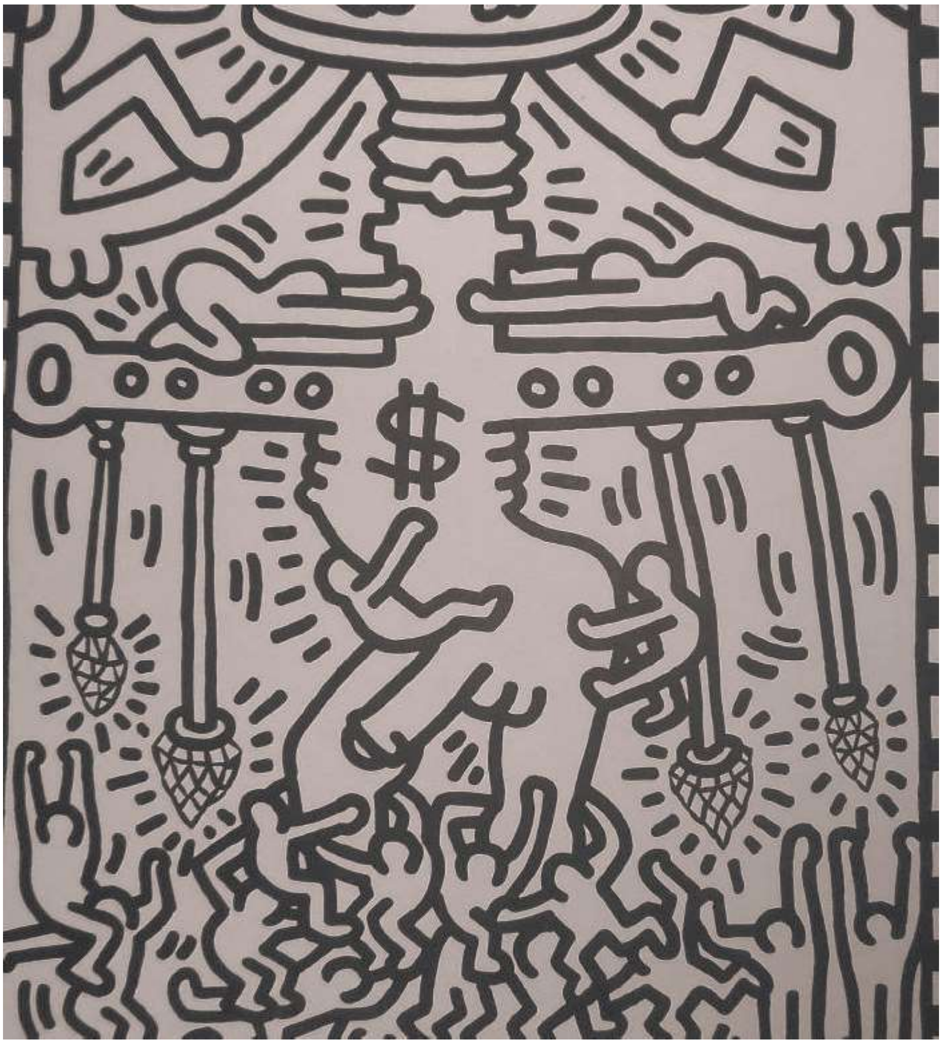
Zijn nalatenschap is bedoeld om die strijd voort te zetten

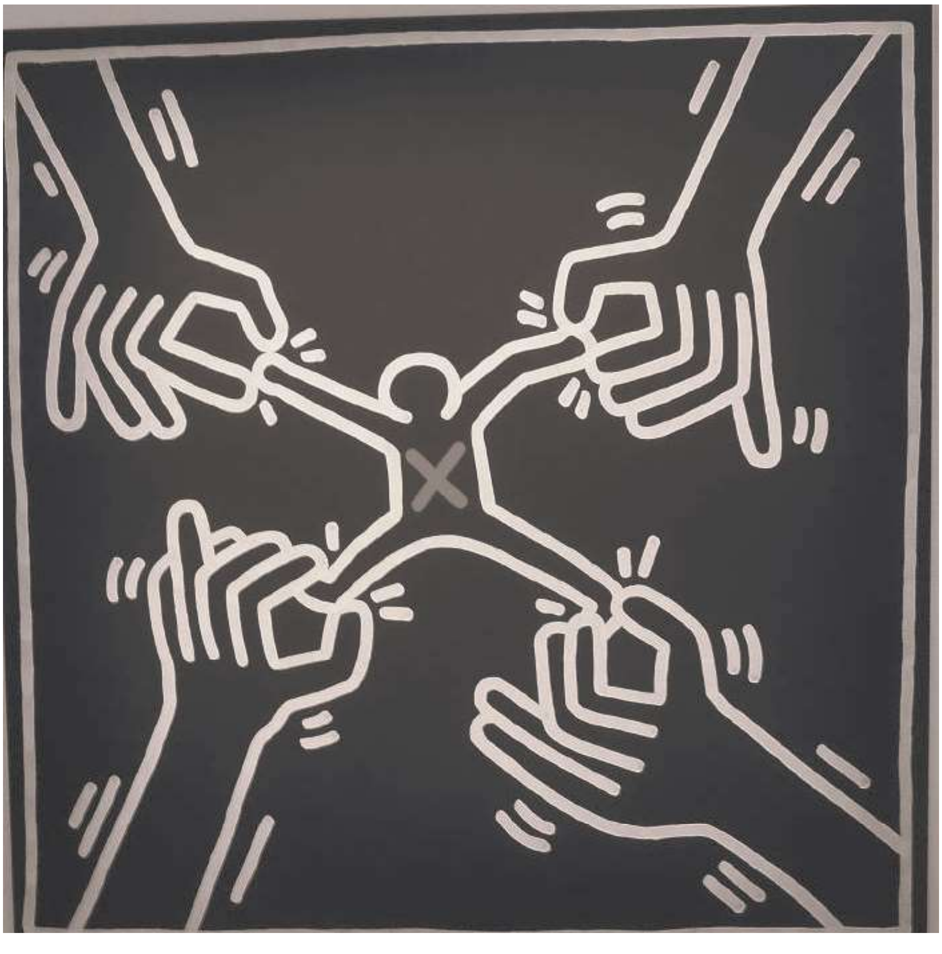
Onder de vroege slachtoffers van deze ziekte vallen ook vrienden waarmee Haring omging. In 1985 kreeg hijzelf de diagnose. Vanaf die tijd worden zijn kunstwerken uitgesprokener met directe afbeeldingen van monsterlijke symbolen als staat en kapitaal, verdoemde werelden en gruwelijke goden. Haring maakte geen straatkunst meer, omdat zijn affiches door belangstellenden van de wanden werden gehaald om als handelswaar te dienen. Hij was nu zelf een prominent op de kunstmarkt en gebruikte nu de middelen om via media als straatreclame zijn manifesten en opvattingen te propageren. In toenemende mate keerde hij zich tegen de moraal van Amerikaanse evangelisten: zijn figuren krijgen penissen in de vorm van een crucifix, zij worden geketend aan monsterlijke fallussen. Ook vinden we lijven met de voeten aan een strop gebonden en het hoofd afgerukt: een verwijzing naar de doodstraf die Jahwe homoseksuelen had toegedacht in het boek *Leviticus*. In 1990 verloor Haring zijn strijd tegen de dood, maar zijn nalatenschap is bedoeld om die strijd voort te zetten.

Een jaar voor zijn sterven richt hij een fonds op dat zijn werken beheert en daarmee reizende tentoonstellingen maakt. Zijn laatste wil is dat zijn werk in zijn sterfjaar op een eerstedagenvelop verschijnt. Geen ijdelheid, maar een campagne tegen AIDS, en daarvoor reist zijn werk ook rond. De eeuwig politieke lijn is nog niet volledig getrokken en zijn werk zal nog verder Europa doorreizen.

Totdat de strijd tegen de staat niet meer nodig is en de mensen het eeuwige leven hebben verworven.

door Jan Bervoets

Kroniek migratiestrijd

Naast de acties die hieronder beschreven staan, zijn vanuit Nederland diverse groepen en individuen naar de grenzen van de EU gegaan om daar vluchtelingen te ondersteunen en/of deel te nemen aan acties. In Nederland staan (meestal) individuen of kleine groepjes op tegen de haat tegen vluchtelingen die ruimschoots gespuid wordt tijdens bijvoorbeeld gemeentelijke informatieavonden of raadsbijeenkomsten over de (mogelijke) komst van noodopvang of asielzoekerscentra.

25 oktober – We Are Here kraakt Vluchtbank
We Are Here kraakt een nieuw onderkomen, een leegstaand bankgebouw aan de Zekeringstraat in Amsterdam. De eigenaar, Rabobank Pensioenfonds, doet aangifte. Voorafgaand aan een kort geding sluiten We Are Here en de eigenaar een overeenkomst, die de groep verplicht het pand uiterlijk 15 november te verlaten.

30 oktober – We Are Here kraakt bedrijfspand
We Are Here betrekt een bedrijfspand aan de Joan Muyskenweg in de Amsterdamse wijk Overamstel. Dit is de vijftiende nieuwe plek sinds het begin van de actie in het najaar van 2012.

1 november – demonstratie 'Refugees Welcome' in Den Haag
AFA organiseert een demonstratie, 'Refugees Welcome', die met honderden mensen door Den Haag trekt. Op diverse plekken worden vlammende toespraken gehouden voor open grenzen en tegen het huidige migratiebeleid.

15 november – We Are Here naar de Vluchtkei
Na het gedwongen vertrek uit de Vluchtbank kraakt een groep sympathisanten van vluchtelingencollectief We Are Here een voormalig kantoorgebouw aan de Keienbergweg 8 in Amsterdam Zuidoost. De vluchtelingen nemen hier hun intrek.

21 november – demonstratie Nijmegen Gastvrij!
Een kleine duizend mensen loopt in een door een gelegenheidscoalitie georganiseerde sfeervolle demonstratie, opgeluisterd met muziek en toespraken, door Nijmegen. In een rondgang door het centrum en Nijmegen-Oost laten de deelnemers luidkeels horen dat migranten welkom zijn. Er wordt ook deelgenomen door vluchtelingen die in de opvang in Heumensoord zitten.

26 november – blokkade bouw gezinsgevangenis Kamp Zeist
De hele ochtend blokkeren activisten van de Anarchistische Anti-deportatie Groep Utrecht (AAGU) de toegang tot het detentiecentrum Kamp Zeist bij Soesterberg. Een groot aantal bouwbedrijven kan daardoor die dag niet doorwerken aan de bouw van de nieuwe gevangenis voor vluchtelingengezinnen op het terrein, de Gesloten Gezinsvoorziening (GGV). Activisten die op de hoge muur rond het detentiecentrum klimmen kunnen, ondanks tegenwerking van de bewaking, contact maken met vastzittende vluchtelingen.

30 november – strafverzwaring in hoger beroep 'Zeister 7'
Het gerechtshof in Arnhem veroordeelt de zogenaamde 'Zeister 7', in de ochtend van 16 april jl. aangehouden in de bossen rond Kamp Zeist, in hoger beroep wegens openlijke geweldpleging tegen het hek. Alle zeven worden veroordeeld tot 120 uur taakstraf, een verzwaring ten opzichte van het vonnis in eerste aanleg. De eerder opgelegde schadevergoeding van 7000 euro vervalt, omdat een onderbouwing van de vordering ontbreekt.

10 december – digitale actiedag tegen De Vries en Verburg
AAGU organiseert een digitale actiedag tegen De Vries en Verburg, het bedrijf dat de nieuwe gezinsgevangenis voor vluchtelingen op Kamp Zeist bouwt. Via mail, Facebook, Twitter en telefoon wordt De Vries en Verburg de hele dag bestookt met protest tegen deze opdracht.

14 december – veroordelingen wegens verstoring raadsvergadering Zeist
De politierechter in Utrecht veroordeelt vijf mensen die op 6 oktober jl. tijdens de raadsvergadering van de gemeente Zeist protesteerden tegen de door de gemeente afgegeven bouwvergunning voor de gezinsgevangenis voor vluchtelingen op Kamp Zeist. Vier van de vijf krijgen een boete van 350 euro wegens verstoren van een vergadering en lokaalvredebreuk. De

vijfde persoon, met een langer strafblad, krijgt twee weken voorwaardelijke gevangenisstraf, en tenuitvoerlegging van eerdere voorwaardelijke straf van twee maanden opgelegd.

18 december – dakbezetting De Vries en Verburg
Activisten van AAGU bezetten korte tijd het dak van bouwbedrijf De Vries en Verburg in Stolwijk, in het kader van de campagne tegen de gezinsgevangenis die deze onderneming bouwt. Er wordt een groot spandoek aan de gevel gehangen, dat al snel door uit ramen hangende werknemers in stukken gescheurd wordt. Er worden zeven personen aangehouden, die in de loop van de middag weer vrijkomen en later een strafbeschikking voor betreden van verboden terrein thuisgestuurd krijgen.

1 januari – solidariteitsdemonstratie bij Schiphol
Ongeveer 120 mensen nemen deel aan de jaarlijkse oud en nieuw-zwaaidemonstratie bij het detentiecentrum op Schiphol. De gedetineerde vluchtelingen reageren enthousiast. Na een incident wordt de hele demonstratie door de marechaussee aangehouden en vastgezet. Na enkele dagen is iedereen weer vrij.

11 januari – spandoeken tegen AZC Utrecht verwijderd
Antifa Utrecht verwijdert de avond tevoren opgehangen spandoeken tegen de komst van een asielzoekerscentrum in de Utrechtse wijk Overvecht. 's Avonds staan voor- en tegenstanders van het asielzoekerscentrum tegenover elkaar buiten de zaal waar een gemeentelijke infoavond plaatsvindt.

13 januari – We Are Here moet weer pand verlaten
We Are Here verlaat het op 15 november 2015 gekraakte bedrijfspand aan de Keienbergweg in Amsterdam Zuidoost. De rechter oordeelde in een door de eigenaar van het pand aangespannen kort geding dat de groep moest vertrekken. De groep kan tijdelijk terecht in noodopvang, een ter beschikking gestelde loods. Van de oorspronkelijke groep die in het najaar van 2012 met acties begon, heeft inmiddels 35 procent alsnog een verblijfsvergunning gekregen.

15 januari – telefoonlijst De Vries en Verburg gepubliceerd
Wake-up Call publiceert de interne telefoonlijst van bouwbedrijf De Vries en Verburg, bouwer van de gezinsgevangenis voor vluchtelingen op Kamp Zeist, op Indymedia, met de oproep iets te doen met de telefoongegevens.

door No Border Netwerk

Uitgebreidere verslagen van bovenstaande acties, en meer informatie over het migratiebeleid en het verzet daartegen, zijn te vinden op de website van het No Border Netwerk: www.no-border.nl.

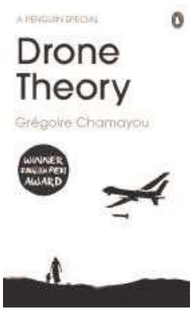
Uitgebreidere informatie over de campagne tegen de bouw van de nieuwe gezinsgevangenis voor vluchtelingen op Kamp Zeist is te vinden op de website van AAGU: www.aagu.nl.

Strip

Sjakoo's boekentips

Gregoire Chamayou
Drone Theory

Alleen al in 2011 heeft de VS om de vier dagen een drone-aanval in Pakistan ingezet. *Drone Theory* is een stevige polemiek tegen dit toenemende gebruik van deze robotoorlogsvoering over de hele wereld. Op basis van filosofische debatten en morele lessen uit de Griekse mythologie en van transcripties van gesprekken tussen drone operators, toont *Drone Theory* de sociaal-politieke impact van de drone oorlog op de wereld – en de mensen. Drones brengen nieuwe vragen met zich mee over ethiek, leven en dood. Chamayou neemt ons mee door Nevada, Pakistan en langs fascinerend filosofisch terrein en toont hoe drones het landschap van de oorlogstheorie veranderen en benadrukt de diepe morele implicaties van ons eigen zwijgen ten opzichte van deze wijze van oorlogvoering.

2015, 292 pag., € 12,95
Penguin, London
ISBN: 9780241970348

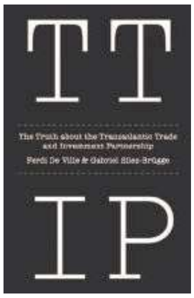
Ludo De Brabander en Georges Spriet
Als de NAVO de passie preekt

Ludo De Brabander en Georges Spriet leggen de echte ontstaansredenen van de NAVO bloot: de organisatie moest de Amerikaanse invloed in Europa na de Tweede Wereldoorlog institutionaliseren, en een militaire structuur creëren die de bescherming en uitbreiding van het kapitalisme moest verzekeren. Na een uitvoerig historisch portret van het bondgenootschap beschrijven de auteurs het streven van de NAVO naar een ambitieuze mondiale rol, gebaseerd op een doctrine van militaire interventie. Ook vandaag nog willen de VS hun statuut van enige grootmacht via de NAVO consolideren, terwijl veel NAVO-leden in eerste instantie hun strategische en economische belangen militair willen verdedigen. Die heruitgevonden rol leidt tot nieuwe wereldwijde spanningen en werpt vele vragen op. Zorgt de VS-politiek voor tweespalt in de EU? Zijn we op weg naar een nieuwe Koude Oorlog met Rusland? Wat met opkomende machten als China?

2009, 311 pag., € 15,-
Epo, Berchem
ISBN: 9789064455100

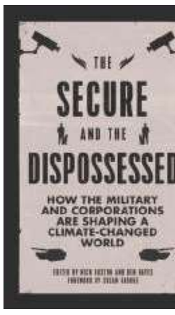
Ferdi De Ville en Gabriel Siles-Brugge
TTIP
The Truth about the Transatlantic Trade and Investment Partnership

In de recente geschiedenis heeft geen enkel handelsverdrag zoveel stof doen opwaaien als TTIP. De voorstanders beweren dat de TTIP voor een spectaculaire groei en nieuwe banen zal zorgen; de critici geloven daar niets van. Zij zien de TTIP als directe aanval op werkgelegenheid, gezondheids- en veiligheidsnormen en op publieke en sociale diensten. In deze scherpzinnige analyse gaan de twee auteurs dieper in op de beweringen van zowel voor- als tegenstanders van de TTIP en geven ze een veel genuanceerdere voorstelling dan het beeld dat de krantenkoppen schetsen. TTIP zal niet voor een economisch 'wondermiddel' zorgen, noch zal het de Europese verzorgingsstaat in een klap vernietigen. Dankzij de ongekende niveaus van protest en debat rond TTIP zijn echter neoliberale handelsbesprekingen weer goed terug in de schijnwerpers. TTIP zou dan wel eens een echte 'game changer' kunnen worden – maar niet op de manier die de aanhangers voor ogen hebben.

2015, 160 pag., €20,95
Polity Books, Cambridge
ISBN: 9781509501021

Nick Buxton and Ben Hayes
The Secure and the Dispossessed
How the Military and Corporations Are Shaping a Climate-Changed World

Terwijl wetenschappers en veel mensen wereldwijd angstvallig zijn over de gevolgen van klimaatverandering, zien de zakelijke en militaire leiders niets dan uitdagingen en kansen. Voor

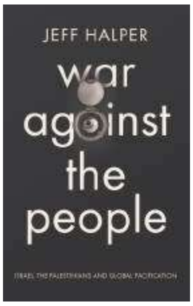
hen betekenen smeltende ijskappen nieuw toegankelijke fossiele brandstoffen, en zij leggen de nadruk op grensbeveiliging, het beschermen van handelsroutes voor bedrijven, het controleren van conflicten rond grondstoffen en gevolgen van extreem weer, en het onderdrukken van maatschappelijke onrust. Slachtoffers van klimaatverandering worden gezien als 'bedreigingen' die gecontroleerd of bestreden moeten worden. Er is geen enkele zelfkritische houding ten aanzien van de eigen rol van krijgsmachten in het zeker stellen van een door bedrijven gedomineerde fossiele brandstoffeneconomie, die nu juist de klimaatcrisis veroorzaakt. *The Secure and the Dispossessed* bekijkt deze dodelijke benaderingen met een zeer kritisch oog. Maar de auteurs bespreken ook de keerzijde: dat de legitimiteit van de mondiale elite onder ongekende druk staat – van verzet door de betrokken gemeenschappen, naar het zelf veiligstellen van hulpbronnen tot het creëren van nieuwe ecologisch en sociaal rechtvaardige modellen voor het beheer van onze energie, voedsel en water. Adaptatie en veerkracht in deze door het klimaat veranderende wereld is hard nodig, maar de vorm die het zal aannemen, zal onze toekomst beïnvloeden. Deze verzameling van gezaghebbende essays van journalisten, academici en activisten is een leidraad in een van de belangrijkste debatten van de komende jaren.

2015, 248 pag., € 28,95
Pluto Press, London
ISBN: 9780745336961

Jeff Halper

War Against the People

Israel, the Palestinians and Global Pacification

Moderne oorlogsvoering heeft nieuwe vormen aangenomen. Grote internationale slagvelden lijken een zaak van het verleden. Maar hoe houden de belangrijkste wereldmachten dan nu hun greep op de mensen? In *War Against the People* laat Jeff Halper zien hoe de wereldmachten, waaronder de VS, Israël, Groot-Brittannië en China, vandaag de dag hun oorlogen uitvechten. Een gesublimeerde oorlog door controle en verdoezelde terreur uitgevoerd door middel van nieuwe, hightech militaire middelen. In zijn boek, het resultaat van jaren onderzoek, beschrijft Halper hoe deze middelen veelal eerst door Israël zijn ingezet en hoe Israël de bezette Palestijnse gebieden gebruikt als een laboratorium waar het zijn militaire en beveiligingstechnologie test op het Palestijnse volk om het vervolgens te exporteren. Op wapenbeurzen verkoopt het zijn producten en technologie als 'tested on the field', met name op de Palestijnse bevolking. Dat gaat van verborgen camera's, gesofisticeerde sensoren, informatiedatabanken tot onbemande drones. Alles om de bevolking te controleren. Waar westerse overheden hun greep op het gebruik van private informatie versterken en individuele vrijheden beperken, komt *War Against the People* als noodzakelijke waarschuwing dat fundamentele mensenrechten in het geding raken en dat niemand daaraan voorbij zou mogen gaan. Jeff Halper toont overtuigend aan hoe zeer de Israëlische wapens en onderdrukkingstactieken door de elites overal gebruikt (kunnen) worden door de elites.

2015, 295 pag., € 22,95
Pluto Press, London
ISBN: 9780745334301

Gerard van Alkemade

Al ga je eraan kapot!

Het leven van vredesactivist Kees Koning

Een prima biografie van de activist Gerard van Alkemade over vredesapostel en christen-anarchist Kees Koning, die helaas te vroeg gestorven is nabij de kloostermuren van de Emmaüsbeweging in Eindhoven waar hij een onderkomen had. Een boek dat nog steeds bijzonder actueel is. Vele jaren – ten onrechte – in de gevangenis doorgebracht, omdat rechters en openbaar ministerie simpelweg niet kunnen begrijpen dat Kees en Co (van Melle) het bij het rechte eind hadden als er weer actie werd ondernomen tegen het levensgevaarlijke militaire complex. Door de acties van Zwaarden tot Ploegscharen werden duistere wapensystemen in een kwaad daglicht gezet. Kees Koning heeft zijn gehele leven in dienst gesteld van vreedzaam samenleven en had persoonlijk een hekel aan ruzies. Samen met kompanen heeft hij getracht de levensomstandigheden te verbeteren van woonwagen-bewoners, minderbedeelden in India, onderdrukte Koerden, oorlogsslachtoffers in het voormalige Joegoslavië, Innu-indianen en gedetineerde vluchtelingen. Een man wiens werk nog steeds wordt voortgezet.

2002, 280 pag., € 20,-
Papieren Tijger, Breda
ISBN: 9067281425

Wat niet mag... kan nog steeds

Kraakhandleiding 2015/2016

Deze handleiding laat zien dat kraken nog steeds mogelijk is ondanks het zogenaamde kraakverbod. *Wat niet mag... kan nog steeds*! Deze handleiding neemt je stap voor stap mee door het proces van kraken en behouden van gekraakte ruimte. Daarnaast probeert dit boekje kraken in een brede maatschappelijke context te zetten. Maar goed, kraken leer je niet uit een boekje, maar wel door er zelf mee aan de slag te gaan. Dus gebruik deze handleiding als steuntje en... kraak!

2015, 88 pag., € 6,50
Uitgeverij het Fort van Sjakoo, Amsterdam
ISBN: 9789077749005

Al de besproken boeken zijn verkrijgbaar/bestelbaar bij de betere boekhandels (Fort van Sjakoo te Amsterdam en Rosa te Groningen). Het Fort van Sjakoo verzorgde deze rubriek en heeft de boeken ook op voorraad. Ondersteun de laatste alternatieve boekhandels van Nederland en bestel je boeken dáár.

Fort van Sjakoo
Jodenbreestraat 24
Amsterdam
020-6258979
info@sjakoo.nl
www.sjakoo.nl

Alert! Antifa

Pegida Nederland op zoek naar momentum

Alert! over Pegida Nederland en 'Eurasianisme'

Op zondag 11 oktober 2015 maakte Nederland, middels een staande demonstratie in Utrecht, kennis met het uit Duitsland overgewaaide fenomeen 'Pegida'. Pegida staat in het Duits voor 'Patriotische Europäer Gegen die Islamisierung des Abendlandes'. De term 'islamisering' kennen we natuurlijk van PVV-voorman Geert Wilders en lijkt inmiddels een ingeburgerd woord, ook op de ministeries in Nederland. In Duitsland lag dit anders en was het gebruik van dit woord voorbehouden aan de uiterste rechterflank van het politieke spectrum. De schok was dan ook groot, en werkt nog steeds door. Nadat de eerste demonstratie van Pegida (belangrijkste thema: wapenleveranties aan de Koerdische PKK voor hun strijd tegen Islamitische Staat in Irak en Syrië) in oktober 2014 160 mensen trok, werden dat er in Dresden elke maandagavond duizenden, soms zelfs twintigduizend, bijeenkomsten waar ontevreden burgers zich keerden tegen migranten, asielzoekers, multicultureel beleid, de Europese Unie en het Duitse establishment in het algemeen.

Demonstranten Pegida in park Utrecht, november 2015

Pegida ('Wir Sind Das Volk', de leus die beroemd werd door de Oost-Duitse demonstranten voorafgaand aan de val van de muur in 1989) was geboren en er ontsproten al snel overal in Duitsland lokale 'pegida's' met namen als 'Bargida' (Berlijn), 'Legida' (Leipzig), 'Kogida' (Keulen) et cetera. Groepen van de German Defence League en uit de Identitaire beweging, en ook van de politieke partij Alternative für Deutschland (AfD) sloten zich aan hielpen mee met de organisatie. In het begin waren er ook duidelijke verbanden met HoGeSa (Hooligans Gegen Salafisten), een samenwerkingsverband van extreemrechtse hooligans, neonazi's, de Duitse band Kategorie C en anderen die met gewelddadige demonstraties, met als enige thema 'antibuitenlander' van zich lieten horen. Vlak na de eerste Pegida-demonstraties liet HoGeSa in Keulen voor het eerst van zich horen. Vijfduizend van haar aanhangers trokken vernielingen plegend door de binnenstad en vielen 'buitenlandse' winkels aan. HoGeSa zou je als gewelddadige afstammeling van Pegida kunnen zien, maar heeft een minder mobiliserende werking dan Pegida.

Tegenstanders van Pegida laten zich uiteraard ook horen, van het maatschappelijk middenveld (vakbonden, kerken, moskeeën, linkse politieke partijen) tot aan radicale antifascisten, die zich met name keren tegen de aanwezigheid van hardcore neonazi's in de Pegida-demonstraties.

Vrijwel elk weekend zijn er op meerdere plaatsen in Duitsland Pegida-marsen en blokkades van tegenstanders en antiracistische manifestaties. En het lijkt niet minder te worden: zo waren er alleen al op 4 januari dit jaar Pegida-marsen in Berlijn, Kassel, Chemnitz, Dresden en Duisburg.

Inmiddels is Pegida ook een exportartikel geworden en zie je 'bewegingen' of 'organisaties' onder die naam ontstaan in Vlaanderen, Oostenrijk, Tsjechië, Polen, Hongarije, Zweden, Noorwegen, Finland, Estland, Denemarken, Spanje, Zwitserland en Groot-Brittannië. Men manifesteert zich op Facebook, niet in officieel verenigingsverband of als een partij, en heeft contacten met het bijvoorbeeld Vlaams Belang, het Franse Front National, het Britse UKIP en de Italiaanse Lega Nord. Uiteraard draaien die afdelingen met wisselend succes. Op 6 februari 2016 organiseren ze de 'Dag van de Europese Patriot' met demonstraties in verschillende (hoofd)steden in Europa.

En in Nederland dus. Maar hoe gaat dat nu inmiddels hier? De afgelopen jaren hebben Nederlandse rechtsextremisten al vaker geprobeerd succesvolle concepten uit het buitenland in Nederland te introduceren. Denk aan Stop Islamisation of Europe (SIOE), Blood & Honour, toentertijd de Dutch Defense League (DDL), Autonome Nationalisten of ID-verzet. Door onderlinge ideologische verschillen, ruzies en vooral door druk vanuit de samenleving (al dan niet aangejaagd door antifascisten) zijn dit allemaal min of meer marginale clubjes gebleven of zijn ze helemaal verdwenen. De centrale vraag is of Pegida dit kan doorbreken. Kan Pegida de verschillende bloedgroepen binnen het extreemrechtse Nederlandse spectrum wél verenigen? En een net imago behouden om zo door te

groeien tot een (politieke) factor van belang?

Aan zelfvertrouwen in ieder geval geen gebrek bij organisatoren Edwin Wagensveld en Raffie Chohan. Zij distantiëren zich van extreemrechts en verbieden racistische leuzen en symboliek op hun demonstraties. Verder zijn ze tegen van alles (TTIP, EU), maar werken dat verder niet uit. Hun anti-islamagenda is zoals die van de PVV en Wilders: Boerkaverbod, paspoorten afpakken van radicaliserende moslims, moskeeën waar haat gepredikt wordt sluiten, hoofddoekjes uit de scholen en gemeente-instellingen. Op hun Facebookpagina's worden dan ook vooral deze onderwerpen besproken, met de gebruikelijke haat tegen links, tegen de multiculturele samenleving en met oproepen tot geweld tegen moskeeën en asielzoekerscentra en de meest vuige racistische praatjes, die helaas in het Nederland anno 2016 zo gewoon lijken te zijn. De moderator heeft zijn handen vol aan het reageren op dat soort berichten op de Pegida-pagina's, 'dat dat toch niet handig is'. Om die berichten vervolgens gewoon te laten staan.

Is die Wagensveld een verbindend persoon? Woonachtig in Duitsland en betrokken (onder andere als spreker) bij de Pegida-organisatie in Dresden, haalde hij op 13 april 2015 Geert Wilders naar Dresden, nadat Wagensveld zelf eerder al een welkomstboodschap van de PVV-leider had voorgelezen. Toch blijft Wagensveld zeggen dat hij geen contact heeft met Wilders als het gaat om het uitbouwen van Pegida in Nederland. Wagensveld relde ook mee op de tweede HoGeSa-demonstatie in Hannover in 2015 en zou volgens Duitse antifascistische onderzoekers moderator van het HoGeSa-forum zijn en zelfs een journalist van *De Telegraaf* weet te melden dat Wagensveld de krant mailde vanaf een HoGeSa-adres. Niet echt niet-radicaal dus, zoals hij zichzelf graag profileert, en actief in het milieu van tot grof geweld bereid zijnde Duitse neonazi's. Overigens zijn er ook Nederlandse neonazi's op deze knokdemonstraties van HoGeSa aanwezig.

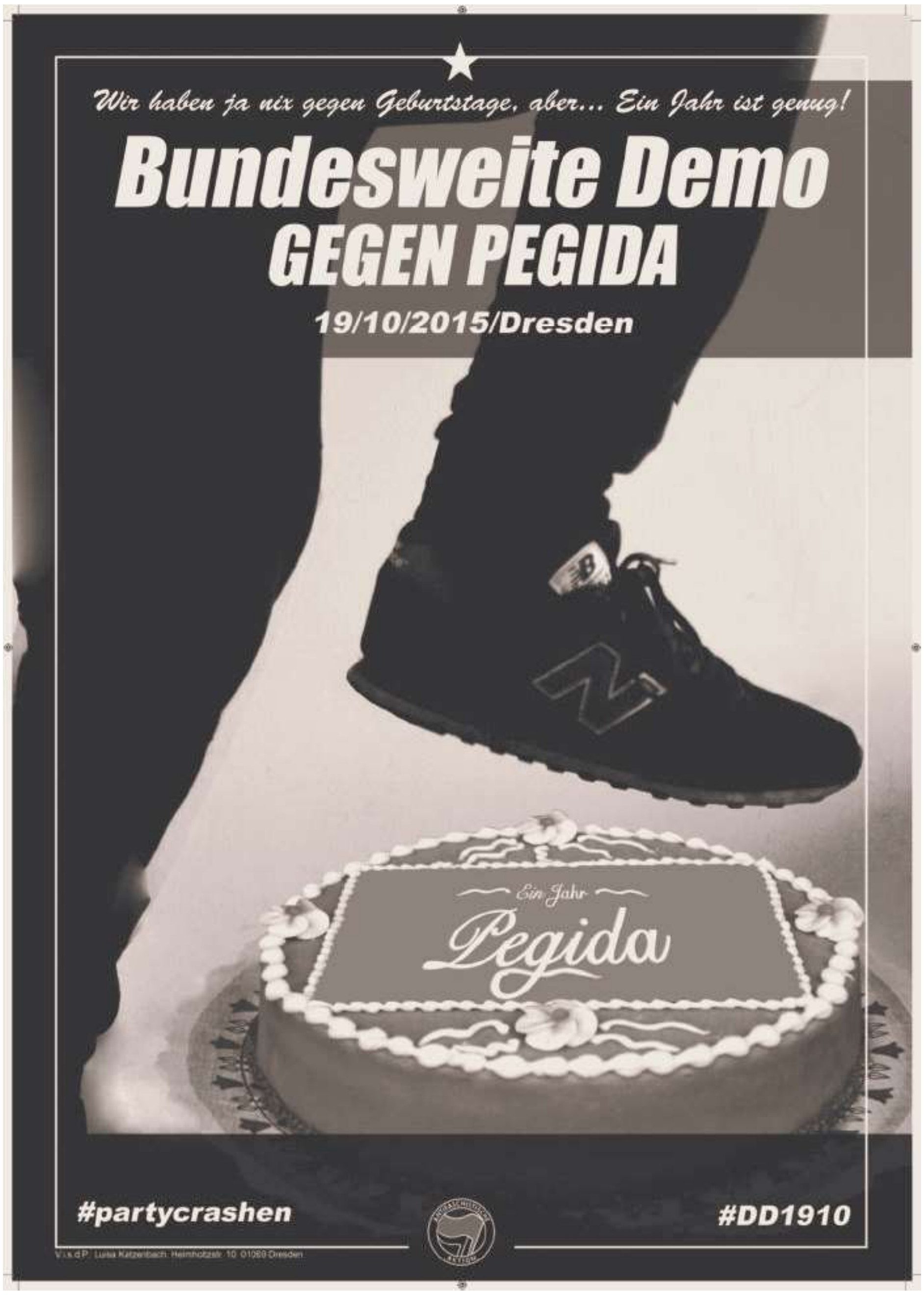
> Het handjevol bezorgde, boze burgers waar Pegida in tientallen op had gehoopt, verzoop in het geweld, de rookbommen en de radicale leuzen

De aanmelder van de meeste Pegida-demonstraties in Nederland, waarover straks meer, is Raffie Chohan, die samen met haar man Maarten Hoekwater de 'Dutch Defence League' bestiert. Zij keren zich simpelweg tegen 'de EU, Islamisering en Sharia in Nederland'. Hun eerste demonstratie is in mei 2015 in Rotterdam, waar zo'n 50 lui op afkomen, voornamelijk uit het rechtsextremistische en neonazistische spectrum. Hier werd ook niet de gewenste verbreding ingezet, wat hen er niet van weerhoudt op dezelfde voet verder te gaan.

Uiteindelijk is dan daar 11 oktober 2015, waarop Pegida zich voor het eerst in Nederland aan de buitenwereld zal laten zien. Er is veel media-aandacht in de weken voorafgaand aan die dag, ook voor verschillende groepen tegenstanders die onthullingen doen over de organisatoren en hun standpunten en allerlei acties aankondigen. Een bijeenkomst in een kerk onder het motto 'Vluchtelingen welkom', een manifestatie van de Internationale Socialisten op het Janskerkhof in Utrecht en verschillende actie-aankondigingen van BlockPegida en LaatZeNietLopen. Op die zondag, een wat vreemde demonstratiedag in Nederland, kwam er een bonte verzameling van zo'n tweehonderd mensen af op de Pegidamanifestatie op het Utrechtse Vredenburg. Veel Duitsers en dito vlaggen, die met Wagensveld meekwamen. Zij brachten het podiumpje en de geluidsinstallatie mee en Pegida-oprichter Lutz Bachmann (inder-

Edwin Wagensveld (rechts) en Stephen Yaxley-Lennon (spreker uit GB, voormalig EDL), Utrecht, 11 oktober 2015

Poster tegen Pegida

daad, die van dat relletje om zijn Hitlersnor op zijn Facebookpagina) heette de aanwezigen in het Duits welkom. Een surrealistische situatie.

Dat wordt versterkt door de aanwezigheid van een flinke groep hooligans, die enkel geïnteresseerd zijn in een knokpartij met tegenstanders van Pegida. Toen demonstrerende antifascisten door de politie op afstand werden gedreven, keerden ook de hooligans Pegida de rug toe. Wat er overbleef waren een aantal figuren van Voorpost, ook uit Vlaanderen, ID-Verzet, de Nederlandse Volks-Unie (NVU), wat loslopende neonazi's en zelfs wat oudgedienden van de lang geleden ter ziele gegane Centrum Democraten. Het handjevol bezorgde, boze burgers waar Pegida in tientallen op had gehoopt, verzoop in het geweld, de rookbommen en de radicale leuzen. De berichtgeving achteraf werd ook gedomineerd door de confrontatie met antifascisten en de rellerige sfeer en, niet te vergeten, de haatzaaispeech van demonstratie-aanmelder Chohan. Zij had het over 'de massieve inteelt in de islamitische cultuur', die de oorzaak zou zijn van 'de beperkte sociale vaardigheden van moslims, beperkt leervermogen en onvermogen om aan de eisen van de arbeidsmarkt te voldoen'. Het Openbaar Ministerie besloot in november om haar voor deze praatjes te vervolgen.

> Er klinken veel radicale leuzen tegen asielzoekers en de islam en de leus 'Eigen Volk Eerst' is allang geen taboe meer

Maar Wagensveld was niet tevreden. Niet vanwege de opkomst van ongeveer alle rechtsextremistische splinters, nee, daar distantieerde hij zich niet van. Hij had zo graag willen marcheren door het centrum van Utrecht en vond het schandalig dat tegenstanders zo dichtbij zijn manifestatie hadden kunnen komen. Dus, opnieuw een demonstratie in Utrecht aangevraagd, nu voor 8 november, alweer een zondag. Maar wederom verbiedt de burgemeester een mars en zet Pegida in een park buiten het centrum neer. Ongeveer honderd lui van extreemrechts staan in een onrustige sfeer, waarbij arrestaties vallen, te koukleumen en worden na een klein uur door de politie in stadsbussen teruggebracht naar het station. Wederom geen verbreding, maar een halve noodtoestand in de stad. Geen aantrekkelijk beeld voor potentiele medestanders.

Wagensveld lijkt de buik vol te hebben van Utrecht en verlegt de focus naar Rotterdam, waar hij echter op 29 november weer niet mag demonstreren. Met stadsbussen wordt zijn aanhang (ongeveer 50 mensen, zelfde pluimage) naar de manifestatieplek vervoerd. Er worden een dikke dertig tegendemonstranten (of 'herkenbare' antifascisten) opgepakt. Dat nieuws overheerst later. Direct kondigt Wagensveld een nieuwe demonstratie in Rotterdam aan en op 19 december staat hij op een kade in Rotterdam, volkomen afgesloten van de buitenwereld. Er mag op de kade op en neer gemarcheerd worden, tussen de politiebussen, ME-bussen en politieboten te water. Philip Dewinter van het Vlaams Belang houdt een opruiende speech, dat hem ook in de kijker van het Openbaar Ministerie manoeuvreert. Dewinter vergelijkt de Koran met een 'militair handboek' en een '*license to kill* ongelovigen'. Dat had hij op een Pegidabijeenkomst in Dresden ook al eens gezegd en ook in Duitsland bekijkt het OM die woorden op strafbaarheid.

Pegida trekt verder het land in en doet op 17 januari Apeldoorn aan, waar wel gemarcheerd mag worden. De opkomst is stukken hoger dan de afgelopen drie keer en er lopen tussen de 150 en 200 mensen mee. Eén demonstrant van Pegida wordt gearresteerd omdat hij een persfotografe slaat. Er is deze keer een groep van de relatief nieuwe extreemrechtse groep 'Demonstranten Tegen Gemeenten' (DTG) aanwezig, waar veel bekenden uit de kleine scene elkaar hebben gevonden. Er klinken veel radicale leuzen tegen asielzoekers en de islam en de leus 'Eigen Volk Eerst' is allang geen taboe meer. Bewoners van Apeldoorn, waaronder veel jongeren, lieten luid en duidelijk horen niet gediend te zijn van de racisten in hun straten. Meerdere bewoners hadden posters tegen Pegida achter hun raam hangen en er was een initiatief van leden van

politieke partijen om de straat achter de demonstranten schoon te vegen. De politie had haar handen vol om antifascisten weg te houden van de demonstratieroute van Pegida.

De grote klapper voor Pegida moet de al eerder genoemde ‘Dag van de Europese Patriot’ worden, op 6 februari in Amsterdam. (Wilders spreekt nu overigens van een ‘Patriottische Lente’ die door Europa waart). Op 23 januari kwamen in Tsjechië vertegenwoordigers van 15 Pegida-organisaties uit Europa bij elkaar voor het tekenen van een verklaring en om de gezamenlijke actiedag af te stemmen. In onder andere Warschau, Birmingham, Tallinn, Praag, Bratislava en dus Amsterdam gaat er gedemonstreerd worden.

Ondertussen heeft Pegida alweer een demonstratie in Almere eind februari aangekondigd en ook een terugkeer naar Utrecht. Nieuw zijn de recent opgedoken berichten dat er een soort militie is opgericht, de Dutch Self Defense Army (DSDA), die zich wil verdedigen tegen het in hun ogen oprukkende islamextremisme. DSDA wil als ordedienst optreden bij de demonstratie van Pegida in Amsterdam en (ongewapend) als burgerwacht gaan patrouilleren bij uitgaansgelegenheden en bij evenementen als carnaval. Hoe dat zich zal ontwikkelen is nog even aanzien.

Hoe dan ook, de voorlopige conclusie is dat het Pegida niet of nauwelijks is gelukt om het potentieel aan boze mensen in Nederland, de PVV-stemmers, de straat op te krijgen. Dat ze het nu in Almere proberen, waar de PVV de grootste partij is, maar niet bestuurt, duidt wellicht op een koerswijziging. Pegida opereert voorlopig op PVV-wijze: via de media mobiliseren, je kunt geen lid worden, er wordt nauwelijks een poster geplakt of pamflet uitgedeeld, je hebt geen inspraak en je moet opdraven (bij demonstratie of stembus) als de leiding daartoe oproept.

Dat de aanhang vooral bestaat uit rechtsextremisten en neonazi’s van allerlei pluimage vergroot de kans op saamhorigheid en eenheid niet, integendeel. Vaak zijn de groepen het onderling niet eens en ook nog afsplitsingen van elkaar, willen ze zich graag zelf profileren met eigen propaganda en zijn ze sterk gericht op antiracistische tegenstanders. Dat kan je amper een gezonde bijdrage aan de demonstratie noemen en al helemaal geen versterking van de organisatie. Alhoewel Voorpost nu wel een aantal keer het podium en de geluidsinstallatie voor Pegida regelde. Toch ziet dit gekrakeel er allemaal niet aantrekkelijk uit voor een buitenstaander met sympathie voor de boodschap van Pegida.

De acties van groepen als Anti-fascistische Actie (AFA) en LaatZeNietLopen zijn hierin ook erg belangrijk. Zij hebben zich wat betreft Pegida tot doel gesteld de ruimte voor hen, letterlijk en figuurlijk, in media en op straat, zo klein mogelijk te houden. Dit doen zij door in de aanloop naar zo’n demonstratie allerlei mediagenieke acties te houden, persberichten met onthullingen te posten op social media, posters en pamfletten te verspreiden, info-avonden te organiseren en, als er een route of buurt bekend is, langs de route posters en fluitjes uit te delen. Op de dag zelf worden mensen via allerlei kanalen op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen en worden er gastoeters en protestborden uitgedeeld. Ook zijn er die dag perswoordvoerders actief om een tegenverhaal te vertellen aan de aanwezige media. Mochten er arrestaties vallen, dan is er nazorg.

> Meerdere bewoners hadden posters tegen Pegida achter hun raam hangen

Tot slot: het lijkt erop alsof Pegida en de PVV wel wat van elkaar weghebben, maar het is toch een andere bloedgroep. De PVV heeft Pegida sowieso niet nodig en werkt samen met heel andere groepen (die wellicht op hun beurt wel weer samenwerken met Pegida’s in hun land). Zo was er eind januari in het Europees Parlement in Brussel de eerste jaarvergadering van de anti-EU-fractie waar de PVV ook in zit. De anti-Europese fractie, ‘Europa van Naties en Vrijheid’, werd in juni vorig jaar opgericht. Behalve de PVV en het Front National zitten ook het Oostenrijkse FPÖ, de Lega Nord, het Vlaams Belang en het Poolse Congres voor Nieuw Rechts (KNP) er in. Wilders zei op die bijeenkomst dat als zijn partij de grootste wordt bij de volgende verkiezingen in Nederland en hij niet aan de macht komt, er dan een opstand, een revolte in zijn eigen woorden, zal uitbreken. Dit is niet de eerste keer dat Wilders met een burgeroorlog dreigt (of ertoe oproept?), maar het zal Pegida als muziek in de oren klinken.

door Jeroen Bosch
redactiecollectief Alert!

Meer info
www.alertmagazine.nl
www.laatzenietlopen.nl

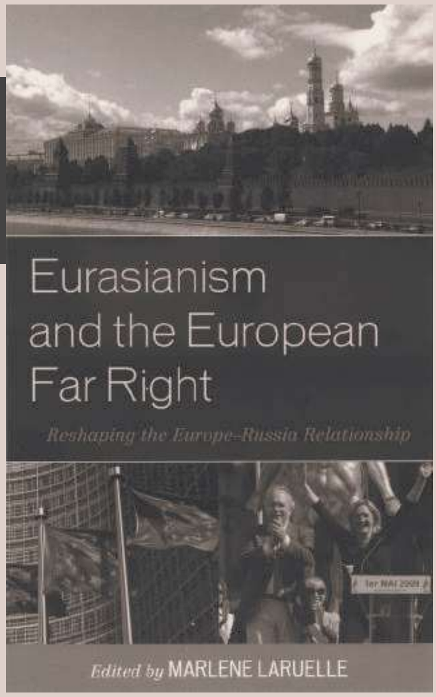
Update

Op zaterdag 6 februari organiseerden de verschillende Pegida-afdelingen in Europa de ‘Dag van de Europese Patriot’. In de ‘geboortestad’ van Pegida, Dresden, gingen zo’n 7000 aanhangers de straat op, in Amsterdam waren dat er zo’n 70. Pegida Nederland moest, op last van de politie vanwege een verdacht pakketje bij de Stopera, zich verplaatsen naar een locatie waar zij belaagd werden door antifascisten en Ajax-supporters. Na een uur, zonder toespraken, droop Pegida in door de politie geregelde bussen af. Zoals gewoonlijk werd er direct een nieuwe demonstratie voor eind februari aangekondigd en ook de neonazistische Nederlandse Volks-Unie (NVU) lift mee en wil de tweede week van maart in Amsterdam gaan demonstreren. Overigens waren er honderden mensen op een antiracisme-bijeenkomst elders in Amsterdam.

Ook elders in Europa verliepen de Pegida-acties niet vlekkeloos: In Frankrijk werd een bijeenkomst in Calais verboden, maar kwamen er toch zo’n 150 lui opdagen, waaronder een voormalig generaal van het Franse vreemdelingenlegioen die een toespraak wilde houden. In Birmingham liep Pegida een stille tocht en werden in getal overtroffen door tegenstanders. In Dublin werd de eerste Pegida-manifestatie in de kiem gesmoord en honderden tegendemonstranten joegen de Pegida-aanhangers de winkels in. In Praag kreeg Pegida enkele duizenden demonstranten op de been (waarbij confrontaties met antifascisten uitbraken en waarbij duizenden mensen betrokken waren) en ook in Polen, Slowakije, Oostenrijk, Denemarken en Estland kreeg Pegida mensen (gemiddeld zo’n honderd) op de been. In Finland en Zwitserland waren kleine manifestaties van Pegida, maar ook tegenprotesten.

Boekbespreking

Eurasianisme: een extreemrechtse visie op Europa

Wie herinnert zich nog de leus 'Liever een raket in de tuin, dan een Rus in de keuken'? Het waren de hoogtijdagen van extreemrechts dat zich op deze manier manifesteerde tegen het dreigende rode gevaar uit Rusland. Maar het Rusland van toen is niet meer het Rusland van nu. Binnen enkele Europese rechtsextremistische groepen speelt het land tegenwoordig een centrale rol. De rode draad: Eurasianisme.

Eurasianisme is een visie die door de Russische extreemrechtse denker Alexander Dugin is uitgesponnen. Geen unipolaire maar een multipolaire wereld. Een Europa der vaderlanden. Grondlegger van de gedachte van het eurasianisme is de nieuwrechtse denker Jean Thiriart die een soort van 'Imperium Europaeum' voor ogen had. Een groot Europa dat als dam dient tegen de 'destructieve Amerikaanse hegemonie'. Ook Dugin ziet een verenigd Europa voor zich met Rusland als centrale as. Waarom Rusland? De denker ziet Rusland als een land waar tradities (religie, hiërarchie en familie) nog intact zijn. In tegenstelling tot het huidige Europa, waar 'normen en waarden door het liberalisme vervagen'. Te denken valt aan het toelaten van bijvoorbeeld het homohuwelijk. Europa moet dus volgens hen onder de hoede komen van Rusland om het liberalisme een halt toe te roepen.

Maar het eurasianisme reikt verder dan alleen Rusland. Volgens Dugin waarborgen islamitische landen ook hun tradities en daardoor vormen zij een bondgenoot voor het Europese Rijk. Ook zijn ze nuttig om samen met Europa een wal op te werpen tegen het 'atlanticisme' van Amerika en Engeland. Beide landen worden gezien als de ultieme expressie van het liberalisme op het gebied van economie, cultuur, politiek en het sociale vlak. Dugin: 'The Eurasian Empire is the political and strategic unification of Turan, a geographic axis of history in opposition to the civilization of the Sea or the Atlanticist Empire. Today, the USA is this Atlanticist Empire.' Enkele rechtsextremisten hekelen hier Alexander Dugins theorie vanwege zijn beoogde samenwerking met islamitische staten.

Een variant op het idee van eurasianisme is het 'eurosiberia'-concept. Eurosiberia wil eigenlijk hetzelfde als eurasianisme, zoals een sterk Europa onder de hoede van Rusland, maar keert zich tegen samenwerking met islamieten omdat er geen identitaire overeenkomsten zijn. Een Europees Rijk wordt hier langs etnische lijnen uitgezet en omvat eigenlijk alle blanke burgers van Gibraltar tot Vladivostok. Een van de denkers die dit concept verder heeft uitgedacht is de Franse nieuwrechtse denker Guillaume Faye. Waar Dugin bondgenoten ziet in islamitische staten, ziet Faye vijanden. In diverse boeken laat Faye zijn afkeer zien van het moslimgeloof. Zo schrijft hij onder andere in het boek *La colonisation de l'Europe* dat Europa afstevent op een burgeroorlog met de aanwezige moslims in Europa. Ook in zijn boek *Avant-Guerre, chronique d'un cataclysme annonce* beschrijft hij zijn anti-islamitische visie.

In Nederland heeft het concept nog weinig weerklank gevonden, terwijl in Vlaanderen een groep actief is die vooral het 'eurosiberie'-concept voor ogen heeft. Onder de naam Euro-Rus timmert deze groep al aardig wat jaren aan de weg. Volgens hen brengt de 'Anglo-Saksische' werelddominantie ernstige schade toe aan vele Europese volkeren. Euro-Rus keert zich tegen deze lobby en dat uit zich onder andere in de pro-Russische houding inzake de oorlog in de Oekraïne. In januari vorig jaar werd er in Vlaanderen een debat georganiseerd over de crisis, waarbij Kris Roman, voorman van Euro-Rus, nogal expliciet uitdrukte wie en wat er bedoeld wordt met de Anglo-Saksische werelddominantie. 'Na de Eerste en Tweede Wereldoorlog gaan de mensen die ver weg wonen, aan de andere kanten van de plas, en die Wallstreet domineren het ons nog eens flikken om de Derde Wereldoorlog te ontketenen, waar opnieuw landen op het uitstervende continent Europa elkaar in de haren vliegen en tegen elkaar strijden.'

In juli 2015 verscheen er via uitgeverij Lexington Books het boek *Eurasianism and the European Far Right* met als ondertitel *Reshaping the Europe-Russia relationship.* Een titel die hoge verwachtingen schiep. Na het lezen was er toch teleurstelling. In eerste instantie lijkt het over eurasianisme te gaan en de invloed die het heeft op Europese rechts-extreme groepen, maar schijn bedriegt. Eurasianisme wordt inderdaad uitgelegd, maar veel te beperkt. Er worden geen inhoudelijke analyses gemaakt van het begrip, over de toepassing en de uitwerking van deze visie. Ook het negatieve beeld binnen eurasianisme over liberalisme en het atlanticisme krijgen sporadisch aandacht, laat staan het begrip 'the fourth political theory' van Alexander Dugin. Daarnaast zou het interessant zijn om te kijken welke invloed het eurasianisme heeft op extreemrechtse groepen in Europa.

Naar mijn idee had het eurasianisme een rode draad moeten vormen in de beschrijving van bijvoorbeeld de Griekse extreemrechtse politieke partij Golden Dawn. Ook was ik benieuwd naar de invloed van Dugins ideeën op andere rechtsextremistische organisaties in Frankrijk, Italië, Spanje, Hongarije en Turkije. Het blijft echter bij beschrijvingen van bijeenkomsten. Over de inhoud van die bijeenkomsten, of de toespraken die Dugin heeft gehouden, wordt summier geschreven. Voor degene die interesse heeft in de wandel van Alexander Dugin door Europa is het boek een aanrader. Wie op zoek is naar Dugins invloed op het denken van Europese rechtsextremisten kan beter het geld in de zak houden.

door John Postma
redactiecollectief Alert!

In Memoriam Ed Hollandts

Een speciale, andersdenkende, autonome, confronterende politiek activist is gestorven. Vanaf eind jaren 70 was hij actief betrokken bij de politieke sociale strijd in Nijmegen en Amsterdam waaronder het Autonoom Centrum en D4 netwerk. Maar hij was ook mondiaal actief, zo volgde en schreef hij veel over de gebeurtenissen in het Midden-Oosten.
Op 1 februari stierf Ed, 58 jaren jong, bij het krieken van de dag. Een alvleeskliertumor met uitzaaiingen op de lever en in het buikvocht heeft hem aangevallen, gepaard gaande met een allesbeheersende pijn, twee maanden lang.
Tot die laatste maanden was Ed nog geheel vitaal, trimmend, actief, gezond, vol beweging en natuurgenot. Maar in december voelde Ed dat er iets goed mis was. Hij voelde het zo gedetailleerd, als een overval… Zó krachtig en positief hoe hij zich door die laatste weken vol pijn heen heeft weten te slaan.
Zeer belangrijk in zijn leven was, zoekende naar verandering op alle fronten, bijdragen leveren aan anders denken op politieke en maatschappelijke schaal, onderzoek plegen en speuren naar juiste informatiebronnen mondiaal om analyses en gedachtegoed aan te dragen ter verbetering van mensenrechten in de wereld.
Eind november gaf Ed nog in Den Haag de eerste van een serie lezingen over het ontstaan van IS en conflicthaarden in het Midden-Oosten, waarvan hij het zo belangrijk vond goeie geschiedkundige informatie te vergaren.

Ed's blog blijft natuurlijk enorm de moeite waard om te bezoeken: edhollants.wordpress.com

Van zijn Blog:

Met Saskia Poldervaart in het Maagdenhuis

Ik was weer even op Maagdenhuis sfeer proeven. Toen ik daar zo stond kwamen er ineens herinneringen aan Saskia Poldervaart naar boven. Ik zag haar van wijze spreken verderop staan. Wat had ze het allemaal mooi gevonden. Ze zou op alle mogelijke manieren geprobeerd hebben haar aandeel te leveren: gastcollege geven, discussie met haar studenten aangaan en het beschrijven van wat er gebeurt niet als buitenstaander maar als deelgenoot. Zij heeft om haar heen gezien hoe de universiteit vanaf begin jaren '80 eerst langzaam en later sneller veranderde. Ze had het gevoel dat zij met haar vrouwenstudies steeds verder werd weggedrukt. Ze bleef idealen verdedigen tegen de oprukkende universiteit als bedrijf. In een Volkskrant interview niet lang voor haar dood in 2011 zijn de laatste woorden: 'Het geeft hoop dat een jongere generatie bezig is met idealen die ik ook heb. Zij koesteren, net als ik, het idee dat een betere wereld mogelijk is. Ik ga binnenkort dood. Maar zij gaan door.' Ik zou kunnen zeggen dat haar geest even door het Maagdenhuis waarde.

Uit de oude doos

Mijn oma en opa waren anarchisten

Man: één gulden

Iemand heeft mij wel eens gevraagd of ik kon uitleggen wat het voor mij betekende dat mijn grootouders anarchisten waren. Ik heb hem toen geantwoord dat ik dat niet zo goed weet. Mijn grootouders waren namelijk ook Amsterdammers, arbeiders, kinderen van hun ouders en hun tijd, met ieder een eigen karakter. En ze waren mijn oma en opa.

Mijn oma vertelde ooit dat haar vader socialist of anarchist was geworden toen hij nog in Friesland woonde. In 'het conflict' tussen Troelstra en Domela Nieuwenhuis had hij de zijde van Domela gekozen. Haar vader was een koppige, driftige Friese bouwvakker. Ergens vóór de Eerste Wereldoorlog was hij met zijn vrouw en kinderen uit Franeker naar Amsterdam getrokken.

Ik heb hem nooit gekend, maar op grond van de verhalen moet het een ontzettend aardige maar lastige man zijn geweest. Zo kon hij zich koppig aan zijn principes houden, waardoor hij regelmatig zonder inkomen zat. Het verhaal gaat bijvoorbeeld dat hij weigerde een oorlogsschip te schilderen bij een werf in Amsterdam-Noord en toen van zijn baas kon vertrekken.

Hij was ook koppig voor zichzelf; hij besloot dat roken en drinken niet paste bij zijn principes omdat hij daarmee zijn gezin tekort deed. Het geld dat hij uitspaarde door niet meer te roken en te drinken deed hij in een potje. Eens in het jaar ging het hele gezin van dat geld een dagje uit naar het Gooi. Opgroeiend in het Gooi vond ik dat als kind een schrale vakantie. Mijn oma legde echter uit dat zij het enige kind van haar school was die wel eens buiten de stad was geweest. Arbeiderskinderen kwamen begin twintigste eeuw nooit buiten Amsterdam. Dat haar vader dat geld apart legde voor het gezin, was heel bijzonder en ging zeker in hun gezin – waar vader nog wel eens zonder werk raakte – met grote zelfbeheersing gepaard.

Een bijzondere actie welke ik pas later goed zou begrijpen

Hoe bijzonder de actie van mijn overgrootvader was, heb ik eigenlijk pas goed begrepen toen ik de huishoudboekjes van mijn andere oma een keer bekeek. Toen zij pas getrouwd was met een metaalbewerker uit Amsterdam-Noord, hield zij nauwkeurig een kasboekje bij dat ze haar hele verdere leven heeft bewaard. Haar man was een redelijk goed betaalde arbeider die twaalf gulden per week verdiende. Daarvan moest mijn grootmoeder het hele huishouden, inclusief vaste lasten, laten draaien. Maar de weekuitgaven in haar kasboekje begonnen steevast met op de eerste regel: 'Man: één gulden'.

Dus iedere week kreeg mijn grootvader een gulden, en knoopte mijn grootmoeder de eindjes aan elkaar met de rest van het geld. Dat gebeurde in heel veel gezinnen in Nederland tot in de jaren zeventig van de vorige eeuw. Als een man weinig verdiende kreeg hij zakgeld en de vrouw de rest van zijn salaris om de eindjes aan elkaar te knopen, verdiende de man meer, dan kreeg de vrouw huishoudgeld en had de man de rest van het salaris naar eigen believen te besteden. In beide gevallen had de vrouw de geldzorgen en de man vrij besteedbaar 'zakgeld'.

En die overgrootvader van mij, die koppige Fries, riep begin twintigste eeuw zijn gezin bij elkaar en beloofde dat dat zakgeld, dat geld dat iedere getrouwde man gewoon iedere week besteedde aan eigen pleziertjes, terugging naar zijn gezin. En daarmee was deze lastige man zijn tijd toch zeker vijftig jaar vooruit, en dat was verdomd flexibel en uiterst modern van hem.

door Anita

Woord van de redactie

Wat narillend van de kou kwam ik gisteren thuis van een uur demonstreren vóór het Tweede Kamergebouw, waarin de dames en heren volksvertegenwoordigers instemden met Nederlandse bombardementen op Syrië. We waren met zijn achten, het Plein was verlaten na een kletsende regenbui die werd gevolgd door een waterkoude wind. Van belang was vooral dat er foto's werden gemaakt voor onze achterban, die ze op de website konden zetten.

Want wij vonden dat oorlog geen oplossing was om een eind te maken aan de Syrische conflicten en zeker geen offensieve luchtoorlog. Het wordt een verslavende gewoonte, die vanzelfsprekendheid van de vliegtuigen en fregatten waarmee ons land zich laat lenen voor krijgsverrichtingen die zo gewoon dagelijks werk worden. Juist door dit soort aangeprate 'ambachtelijkheid' militariseert de samenleving. Een militarisering, die in Turkije, Syrië, Irak, Israël en al die andere staten de politiek heeft vergiftigd en al decennia lang de democratie heeft vervangen. Elke Turk wordt als soldaat geboren, elke Israëlische jood ook, en de producten van de door hen voorbestemde arbeid ziet men op het televisiescherm als pedagogisch voorbeeld. Daar moet toch een tegenstem tegen komen!

Een van de leuzen die wij voerden: 'Nog zó gezegd: "Geen bommetje!"', 'Bom-bom oliedom!' Maar helaas, de aanwezige militante dames waren niet te inspireren tot spreekkoren...

Thuisgekomen deed ik mijn nog vochtige winterjas uit om op mijn computer de laatste correspondentie te zoeken. Daar las ik dat ik nog een inleiding moest schrijven op het thema van dit nummer, dat juist ook over oorlog gaat. Nou, ik ben wel in de stemming. Op naar 'de waap'nen hen te raken, die dorsten naar elkanders bloed', zoals de Hollandstalige Internationale zingt. Het arsenaal geïnspecteerd!

Kunnen we nog massaal de straat op tegen de oorlog? Er zijn genoeg termen om ons te verenigen. Zelf speculeer ik nog dat er zelfs een islamitische jihad tegen oorlog mogelijk is. En daarmee bedoel ik ongeveer hetzelfde als mensen die stellen dat zonder oorlog het koninkrijk Gods in hen is, zoals Tolstoj dat verwoordt. Verder kunnen we ook zonder godsdienst argumenten aanvoeren om ons te verzetten tegen deze permanente situatie van staatsgeweld. En bovendien pretendeert godsdienst zo vaak over de ware kennis van goed en kwaad te beschikken dat de logica van het ultieme kwaad altijd tot verwoesting leidt. De vals gepredikte noodzaak permanent militaire bondgenootschappen aan te gaan leidt tot verderfelijke spiralen. In deze wereld zijn alle staatspartijen imperialistisch.

Ja, tegen dit alles moeten we de straat op gaan. Ik hoop dat er bij de volgende demo toch meer mensen komen en de elementen trotseren. De verklaring van de Internationale van Anarchistische Federaties zou als flyer kunnen dienen en daarom zou ik willen oproepen die zoveel mogelijk te verspreiden. Laat er een einde komen aan de huidige apathie.

En laten we steun zoeken en vinden met anderen die ook tegen oorlog zijn en tegen de machinaties van elke staat om een rijk te worden. Meer uitleg hierover in het *Vredesmagazine*, dat waarschijnlijk eind maart verschijnt.

door Jan Bervoets

Tegen oorlog en staatsgeweld

Het anarcho-pacifisme van Tolstoj

Van patriottisch edelman tot christen-anarchist

De Russische graaf Leo Tolstoj (1828-1910) was behalve een groot schrijver ook een belangrijk politiek denker. Hij werd geboren als jongste van vier broers op het landgoed Jasnaja Poljana, in de regio Toela, zo'n 200 km ten zuiden van Moskou, waar hij het grootste deel van zijn leven zou doorbrengen. Zijn vader graaf Nikolaj Iljitsj Tolstoj was een veteraan uit de Grote Vaderlandse Oorlog van 1812 (Napoleons veldtocht naar Rusland), en zijn moeder een prinses uit de hoge adel. Maar zijn ouders stierven jong en Tolstoj zou door familie opgevoed worden. Hij kreeg thuisonderwijs en las een groot aantal klassieke werken in het Engels, Frans en Duits, waaronder Charles Dickens en Jean-Jacques Rousseau, van wie hij een portret in medaillon om zijn nek droeg, in plaats van een kruis.

Op zijn zestiende ging Tolstoj naar de universiteit van Kazan om Oosterse talen en vervolgens rechten te studeren, wat hem moest voorbereiden op een diplomatieke carrière. Volgens zijn professoren was hij noch in staat, noch van wil te studeren. Zijn wilde leven van drinken, vrouwen en gokken droeg daar ongetwijfeld aan bij. In 1847 keerde hij zonder diploma weer terug naar Jasnaja Poljana. Hij was van plan om een goede herenboer te worden, maar zat vaker in Toela en Moskou dan op de boerderij. Zijn broer, die zijn militair verlof op Jasnaja Poljana doorbracht, overtuigde hem het leger in te gaan en Tolstoj volgde zijn broer als officier in opleiding naar de Kaukasus, waar het Russische leger opstanden van de lokale moslimbevolking onderdrukte. Eind 1854 werd Tolstoj overgeplaatst naar de Krim, waar hij het beleg van Sebastopol zou meemaken, dat eindigde op 9 september 1855, zijn verjaardag. Maar Tolstoj schreef er meer dan hij vocht. Zijn oorlogservaringen publiceerde hij in de *Sebastopolverhalen* (1855), die feitelijk als opmaat zouden dienen voor zijn latere meesterwerk *Oorlog en Vrede* (1869).

Hoewel Tolstoj als patriot de oorlog was ingegaan begon hij al snel de zinloosheid ervan in te zien. Niet alleen zijn oorlogservaringen, maar ook de twee reizen die hij na zijn ontslag uit het leger door Europa maakte, hebben grote invloed gehad op zijn denken. Tijdens zijn eerste reis in 1857 was hij getuige van een openbare executie. Hij walgde zo van dit staatsgeweld dat hij meer en meer zijn vertrouwen in de bestaande orde van die tijd begon te verliezen. Aan een vriend in St. Petersburg schreef hij: 'Feit is dat de staat een samenzwering is, ontworpen niet alleen om zijn burgers uit te buiten, maar vooral ook om hen te corrumperen. (...) Voortaan zal ik nooit meer een regering dienen, waar dan ook niet.'

Tijdens zijn tweede reis ontmoette hij de in Brussel ondergedoken Proudhon, met wie hij sprak over oorlog en anarchisme, maar vooral ook over onderwijs. Na zijn thuiskomst in Rusland wijdde Tolstoj zich meteen aan het oprichten van scholen – de eerste libertaire scholen ter wereld – voor de kinderen van de zojuist uit de horigheid bevrijde boerenbevolking. Onderwijs en opvoeding zouden een sleutelrol gaan spelen in Tolstojs revolutionaire ideeën.

Na het voltooien van *Anna Karenina* (1877) raakte Tolstoj in een morele depressie, waar hij enkele jaren later als christen-anarchist weer uit kwam. Aanvankelijk had hij zijn heil nog gezocht in het Russisch orthodoxe geloof waarmee hij was opgevoed, maar al snel concludeerde hij dat de kerk een corrupte instelling was die het ware christelijke geloof had vervalst. Tolstoj maakte zijn eigen versie van het christendom, die hij onder meer publiceerde in *Wat ik Geloof?* (1884) en vooral in *Het Koninkrijk Gods is Binnen in U* (1893), dat vooral ook in Nederland aansloeg bij een kleine, maar fanatieke groep dominees, die zich tolstojanen of christen-anarchisten noemden.

Maar een christen bleef Tolstoj. Hij geloofde echter niet in sacramenten en wonderen. Zowel de Heilige Drie-eenheid als de onsterfelijkheid van de ziel wees hij af als een vervalsing van Christus' ware boodschap. Het Oude Testament in zijn geheel en een groot deel van het Nieuwe Testament wees hij af als verzinsels. Hij reduceerde de Bijbel tot zijn versie van de vier evangeliën, waarin de Bergrede (Mattheus 5-7), die het uitgangspunt werd van zijn christen-anarchisme, het belangrijkst was.

Anarchist noemde hij zichzelf overigens niet, mede vanwege de associatie met het terrorisme die anarchisme vooral in die tijd bij velen opriep, en die haaks stond op Tolstojs ideeën over geweld. Tussen Tolstoj en Kropotkin bestond echter grote wederzijdse bewondering, hoewel zij elkaar nooit zouden ontmoeten. Kropotkins *Wederzijdse hulp* en *De verovering van het brood* maakten een grote indruk op Tolstoj. En waar Tolstoj het heeft over 'liefde', doet dit dan ook sterk denken aan de wederzijdse hulp van Kropotkin. En tot grote ergernis van zijn vrouw deed Tolstoj net zoals Kropotkin afstand van zijn adellijke titel en een groot deel van zijn bezittingen. Hij gaf zijn grond aan de boeren die het bewerkten en ging zelf ook als boer aan het werk. Hij zou nog nauwelijks fictie schrijven, maar zich vooral bezighouden met het uitwerken van de ideeën die hij in tientallen essays en pamfletten de wereld instuurde.

De 'attentat' was niet geschikt als revolutionaire strategie

Tolstojs anarcho-pacifisme

In de essays die Tolstoj vooral tijdens de laatste twintig jaar van zijn leven schreef, brengt hij een origineel, niet-gewelddadig anarchisme naar voren. Wat hier volgt is een impressie daarvan.

Lev Nikolaevitsj Tolstoj (Ilja Repin, 1901)

Vanwege zijn pacifisme en het veelvuldig aanhalen van Christus uitspraak uit de Bergrede 'Gij hebt gehoord, dat gezegd is: Oog om oog, en tand om tand. Maar Ik zeg u, dat gij den boze niet wederstaat; maar, zo wie u op de rechterwang slaat, keert hem ook de andere toe' is Tolstoj er wel eens van beschuldigd een te passieve, ascetische levenswijze aan te nemen. Tolstojs termen van non-verzet en passieve onderwerping lijken op het eerste gezicht misschien ook wel stille acceptatie van onderdrukking te suggereren. Maar het lijdelijk verzet dat Tolstoj predikt, moeten we beslist niet zien als het eenvoudigweg lijdzaam ondergaan van geweld. Tolstoj roept juist op tot verzet tegen tirannie. Hij introduceerde echter, naast de actieve, gewelddadige vorm van verzet, een passieve, geweldloze vorm.

Of je het daar nu mee eens bent of niet, Tolstojs ideeën over geweld, geweldloosheid, over oorlog en dienstweigering, zijn de moeite waard om gelezen te worden. Al was het alleen al omdat hij steeds weer laat zien – in zijn tijd van oorlog, militarisme en onderdrukking; en wat is er veranderd?! – hoe de staat geweld en contra-geweld gebruikt, steeds weer opnieuw, om zichzelf sterker te maken.

In de tijd waarin Tolstoj zijn essays schreef, werden verschillende heersers en leden van de bourgeoisie door anarchisten uitgeschakeld. Maar naast zijn persoonlijke afkeer van geweld, was Tolstoj ook om praktische redenen geen voorstander van gewelddadig verzet tegen de staat. Meteen na de koningsmoord verscheen er immers weer een nieuwe heerser op het toneel – de koning is dood, lang leve de koning!– die vaak uit angst hetzelfde lot te zullen ondergaan, het onderdrukkingsappaat van de staat uitbreidde. Dit bewees volgens Tolstoj dat de 'attentat' niet geschikt was als revolutionaire strategie.

En afgezien van de overweging dat de gewapende strijd tegen de staat – die op zijn eigen terrein (dat van het geweld) het sterkst is – daarom weinig kans van slagen heeft, wees Tolstoj erop dat door de grip van de staat op de media de 'hypnotisering' van het volk zou worden geïntensiveerd ter ondersteuning van het staatsgeweld in de vorm van oorlog of binnenlandse repressie. Door het creëren van vijandbeelden en onderbuikgevoelens van angst werd het volk juist in de armen van de staat gedreven, in plaats van dat het ertegen in verzet zou komen.

Geweld en de staat

Zoals gezegd is Tolstoj vanuit een christelijke visie anarchist geworden. Op basis van de Bergrede diende een goed christen volgens hem dan ook alle geweld af te zweren. En, zo redeneerde Tolstoj verder, aangezien het geweldsmonopolie bij de staat berust, diende

een goed christen dus ook de staat af te zweren en anarchist te zijn.

Het geweld in de wereld volledig uitbannen was gezien de aard van de mens onmogelijk. De zogenaamde *crime passionnel* zou altijd wel blijven bestaan, maar het afschuwelijke, massale geweld dat de staat organiseerde in zijn binnenlandse en buitenlandse oorlogen waarin het volk tegen elkaar werd opgestookt om de belangen van hun eigen onderdrukkers te beschermen, kon volgens Tolstoj wel degelijk uitgebannen worden.

De staat is niet alleen ontstaan uit geweld, maar kan ook alleen maar bestaan dankzij geweld. Vorsten en regeringen in heden en verleden hebben het volk graag doen geloven dat hun macht gebaseerd is op een goddelijk recht, op verkiezing of vertegenwoordiging. Maar de staat is niet iets goddelijks of iets majestueus. Het is geen onontbeerlijk onderdeel van de geschiedenis of van het sociale leven, maar slechts het resultaat van geweld van sommigen over anderen. Het bestaansrecht van de staat is zogezegd het beschermen van haar burgers tegen aanvallen van anderen, maar de staat is de gevaarlijkste organisatie van allemaal! Congressen, conferenties, verdragen en gerechtshoven kunnen de mensen niet bevrijden van de verschrikkingen van oorlog en bewapening. Alleen door het instrument van geweld – de staat – te vernietigen, kan dit.

Oorlogsgeweld
Hetzelfde geldt voor oorlog, die immers niets anders is dan een uitwas van de staat. Tolstoj analyseerde scherp hoe oorlog een gevolg was van het patriottisme, dat door de staat gecreëerd werd. Ook de dienstplicht was daar een gevolg van. Tolstoj schreef in een tijd van opkomend nationalisme en imperialisme, waarin de Europese mogendheden zich meer en meer bewapenden.

Het patriottisme verandert ons volgens Tolstoj – in plaats van kinderen van God, of van vrije mensen die zich laten leiden door hun eigen gezonde verstand – tot zonen van het vaderland en slaven van de regering. Daardoor kan de mens daden begaan die indruisten tegen zijn gezonde verstand en zijn geweten. Het gewone volk houdt niet van oorlog. Wie je ook bent, welke nationaliteit je ook hebt, jouw belangen en jouw plezier zijn niet tegenstrijdig aan die van de onderdanen van andere staten; ze zijn precies hetzelfde. De mensen zijn verenigd door wederzijdse hulp, door het plezier van broederlijke interactie, en door het uitwisselen van diensten, goederen, ideeën en gevoelens.

Het georganiseerde geweld van de staat – niet het passionele geweld van zijn onderdanen – bestaat alleen om de belangen van de heersende en bezittende klassen veilig te stellen. De wetten bestaan ook en alleen om diezelfde reden. Wie de wet breekt, zal uiteindelijk met geweld te maken krijgen. Wie zijn huur niet betaalt of niet betaalt voor zijn voedsel zal uiteindelijk worden opgesloten.

> Discipline betekent het ontnemen van de mens van zijn belangrijkste bezit, namelijk zijn rationele vrijheid

Oorlog met het buitenland dient ditzelfde doel. Van de belastingopbrengst koopt de staat wapens en betaalt commandanten om de ingehuurde soldaten te disciplineren. Discipline bestaat er volgens Tolstoj uit dat al het waardevolle in het menselijke leven, en het belangrijkste bezit van de mens, de rationele vrijheid, hem wordt ontnomen. De mensen veranderen in ondergeschikte, machine-achtige, moordinstrumenten in de handen van de georganiseerde macht. In het gedisciplineerde leger ligt de essentie van de fraude waarmee de staat over de mensen weet te heersen. En hun discipline zegt iets over zijn criminele bedoelingen, omdat discipline de onderdrukking van de rede betekent en van de vrijheid in de mens, met als doel om misdaden te begaan die een mens niet zou plegen onder normale omstandigheden.

Met het instrument van het leger buit de staat de mensen uit, besteelt ze, en misbruikte ze, en hij voedt het volk met pseudoreligieuze en patriottische onzin, om zo zijn loyaliteit te krijgen. Zogenaamd om ons te beschermen, maar feitelijk om onze samenleving te beschermen en te houden zoals die is, met ons in een ondergeschikte positie. De enige vijand ben je zelf, volgens Tolstoj, omdat je door je patriottisme de staat overeind houdt die jouw zelf onderdrukt en ongelukkig maakt.

Wat te doen?
De oplossing tegen het staatsgeweld van oorlog en repressie en tegen de staat zelf lag daardoor ook automatisch bij de mensen zelf. Niet door geweld, maar alleen door het blootleggen van de zojuist genoemde fraude konden de staat en het militarisme volgens Tolstoj worden afschaft. Dat is de enige manier. Kon de staat alleen bestaan met de goedkeuring van zijn onderdanen, dan diende de revolutie in elk geval (ook) een persoonlijke in plaats van (alleen) een politieke te zijn. Dit idee zou overigens later worden uitgewerkt door Gustav Landauer: ‘De staat is niet iets dat door middel van een revolutie kan worden vernietigd, maar is een conditie, een zekere verhouding tussen de mensen onderling; we kunnen haar vernietigen door andere verhoudingen te creëren, door ons anders te gedragen.’

Maar Tolstoj geloofde in meer dan een revolutie in de hoofden alleen. Hij geloofde in burgerlijke ongehoorzaamheid, en verwees daarbij regelmatig naar Henry David Thoreau, die later ook Gandhi en Martin Luther King zou inspireren. En net zoals Thoreau weigerde om ook maar een cent belasting te betalen aan een regering die oorlog voerde en slavernij goedkeurde, zo riep ook Tolstoj op tot het afzien van elke medewerking aan de staat. Niet alleen in de vorm van het betalen van belasting, maar in alle mogelijke opzichten. En met betrekking tot oorlog was dienstweigering volgens Tolstoj dan ook het beste middel.

Toen de Nederlander J.K. van der Veer op ethische gronden zijn schuttersdienst weigerde te vervullen, schreef Tolstoj, die over de gehele wereld een toename in het aantal dienstweigeringen meende te bespeuren, hem een enthousiaste brief die later als *Het einde nadert* (1897) werd gepubliceerd. Het einde van het militarisme kwam er niet. Wel de Eerste Wereldoorlog, die Tolstoj voorspelde, maar zelf niet meer zou meemaken. Een aantal Nederlandse aanhangers van Tolstoj stelde nog een dienstweigeringsmanifest op tegen de Grote Oorlog, dat door meer dan duizend Nederlanders werd ondertekend. De opstellers werden vervolgd en veroordeeld tot boetes en gevangenisstraffen; ambtenaren die ondertekenden werden ontslagen. Het lijdelijk verzet waartoe het manifest opriep, zou de oorlog – tot op de dag van vandaag – echter niet kunnen stoppen...

door Dennis

Meer info
Bovenstaande info over Tolstojs anarchopacifisme is vooral ontleend aan de door David Stephens samengestelde bundel van Tolstojs latere essays: *Government is violence. Essays on anarchism and pacifism* (Phoenix Press 1990).

Handel met foute vrienden

Nederlandse wapens en het Midden-Oosten

De Nederlandse wapenexport heeft in 2014 een recordhoogte van ruim twee miljard euro bereikt. Ruim achttien procent daarvan, bijna 380 miljoen euro, ging naar het Midden-Oosten en Noord Afrika. Fors meer dan de 117 miljoen euro in 2013. Zes van de landen waaraan in 2014 wapens zijn geleverd, zijn nu betrokken bij de oorlog in Jemen. Van de landen die betrokken zijn (geweest) bij leveringen aan strijdende partijen in Syrië ontvingen Qatar, de VAE, Saoedi-Arabië en Turkije wapens uit Nederland.

Wapenleveranties zijn niet alleen lucratief voor de wapenindustrie, maar ook een duidelijke blijk van waardering en bondgenootschap. Nederland levert bijvoorbeeld apparatuur voor de Egyptische marine. Dat de Egyptische marine de havens van Jemen blokkeert, als bondgenoot in de oorlog die Saoedi-Arabië daar voert, is volgens de Nederlandse regering om te voorkomen dat Iraanse wapens daarnaartoe gesmokkeld worden. Jammer dat dan ook voedsel en brandstof voor de bevolking nu niet meer kunnen worden aangevoerd. Een behoorlijke ramp voor een land dat voor tachtig procent van zijn voedsel en brandstof afhankelijk is van import. De Nederlandse regering is daarover 'bezorgd' maar geeft wel toestemming voor wapenexport naar Egypte.

Daarbij schiet de Egyptische marine op vluchtelingen. En verder zijn onder Al-Sisi's bewind minstens duizend burgerdemonstranten vermoord. Maar ja, dat waren Moslimbroeders, dat is blijkbaar minder erg. Alsof mensenrechten niet zouden gelden voor Moslimbroeders. De wapenleveringen gaan door omdat Egypte meehelpt in de oorlog tegen het terrorisme en vooral: de vaarroutes voor onze koopvaardij bewaakt.

Onze foute vrienden mogen alles kopen, - en als er al te veel kritiek komt, dan zorg je gewoon dat er geen exportvergunning nodig is. Voor militaire voertuigen van Saoedi-Arabië wordt communicatieapparatuur geleverd. Maar dat wordt voor het gemak door Nederland niet tot de wapenexport gerekend. Je kan vanuit zo'n tank tenslotte ook best gezellig met je schoonvader gaan bellen. Dus ook deze levering aan de koppensnellers van het koningshuis Al-Saoed kan ongehinderd doorgaan.

Niet alleen de wapenindustrie verdient aan de export naar het Midden-Oosten, ook het leger verkoopt wapens: Nederland schrijft militaire spullen betrekkelijk snel af en gooit die dan op de tweedehands markt. Wapens, die volgens defensiewoordvoerders 'tot op de draad versleten' heten als er geld voor nieuwe spulletjes moet komen, worden zonder bezwaar nog aangeboden aan wat minder kapitaalkrachtige maar niet minder ambitieuze generaals. Een grote klant voor tweedehands materieel van het Nederlandse leger is Jordanië. Dat kocht onder meer F-16 gevechtvliegtuigen, die Nederland afdankt en door de F-35 (JSF) vervangt. Recent kreeg Jordanië van minister Hennis van Defensie vijftien pantservoertuigen en vijf kanonnen zomaar cadeau, plus reserveonderdelen. Als blijk van waardering volgens de minister. Het cadeautje wordt betaald door Buitenlandse Zaken. Dit voorjaar was Hennis nog op bezoek bij de sjeik van Abu Dhabi, die een grote wapenbeurs organiseerde. Zeker vijftien Nederlandse bedrijven mochten daar hun spullen aanprijzen aan allerlei krijgsmachten uit de regio, met verkoopondersteuning van ambtenaren van maar liefst drie ministeries. Een groeimarkt tenslotte, die Arabische wereld.

Behalve handel is er sprake van doorvoer van wapens. Nederland distributieland hielp in 2014 bij het vervoer van bijvoorbeeld delen van raketten uit Frankrijk naar Bahrein (twv 1,3 miljoen €). Daar werd enkele jaren geleden een volksopstand nog met door Nederland geleverde pantservoertuigen werd neergeslagen. Bahrein heeft ook een van de belangrijkste Amerikaanse vlootbases binnen zijn grenzen. Dus over onderdrukking van het Sjiitische volksdeel door het Soennitisch koningshuis gaan we het even niet hebben.

En dan is er natuurlijk nog NAVO bondgenoot Turkije, waar de president de vrede en veiligheid inmiddels volledig ondergeschikt maakt aan zijn dictatoriale ambities. Dat Erdogan wapenleveranties aan IS oogluikend toestaat en opnieuw een oorlog tegen de Koerden is begonnen, weegt in de internationale betrekkingen niet op tegen het feit dat hij vluchtelingen laat tegenhouden en zelfs terugsturen, en dat de NAVO Turkse vliegvelden mag gebruiken. Het land wordt door Europa gekoesterd. Turkije koopt in Nederland vooral vliegtuigonderdelen. Er is samenwerking bij productie van de F-35 of Joint Strike Fighter, waarvoor zowel Nederland als Turkije onderdelen maken.

Het onderhoud van F-35 gevechtsvliegtuigen zal in Nederland overigens plaatsvinden samen met een Israëlisch bedrijf. Aan Israël verkoopt Nederland geen wapens, vanwege het geweld tegen de Palestijnen. De export van vechthonden probeert men op dit moment te verbieden, lastig want die vallen niet onder een wapenwet. Wat Nederland wel doet is wapens inkopen van Israëlische bedrijven. Die zijn namelijk behoorlijk goed. En hebben hun effectiviteit op het slagveld bewezen. Samen met het grote Israëlische bedrijf Elbit maakt wapenbedrijf Thales uit Hengelo op dit moment speciale beschermingsvesten voor alle soldaten van het Nederlands, Belgische en Luxemburgse leger.

Nederlandse wapens voeden conflicten, mensenrechtenschendingen en repressie in het Midden-Oosten en Noord-Afrika en dragen bij aan het veroorzaken van een ongekende vluchtelingentragedie. In plaats van in de handen te wrijven over de winstmogelijkheden voor de wapen- en *security-industry* zou er een onmiddellijke stop op wapenexporten naar deze regio moeten worden ingesteld.

door Wendela de Vries
namens Stop Wapenhandel

Resolutie van de Internationale van Anarchistische Federaties inzake de gevechten in Syrië en de vluchtelingen

De vergadering van de Internationale van Anarchistische Federaties (IFA) in Milaan (28/29 november 2015) verklaart zich opnieuw in verzet tegen alle legers en oorlogen. Juist de staten verhandelen de wapens waardoor in de toekomst de bevolking zal worden omgebracht. Rechtstreekse of indirecte militaire interventies zijn wereldwijd één van de belangrijkste oorzaken van destabilisatie in gebieden (zoals bijvoorbeeld Libië, Syrië, Irak en Somalië).

Deze acties zijn gunstig voor wapenhandel, maffiastructuren en uitbuitingspraktijken. De burgerbevolking die in deze conflicten te lijden heeft wordt genoodzaakt te vluchten, een toevluchtsoord te zoeken in precaire tentenkampen of hun geluk te beproeven op gevaarlijke en vaak dodelijke reizen naar Europa.

Wij geven uitdrukking aan onze solidariteit met de migranten die naar de vesting Europa komen om oorlog, ondraaglijke economische toestanden en inhumane omstandigheden te ontvluchten. Maar als reactie op een combinatie van massale migratie, terroristische aanslagen en oorlog ontstaan er nationalistische sentimenten en begint het militarisme normaal te worden. Wij verzetten ons sterk tegen dit proces en streven naar een wereld zonder grenzen en staten.

De staten gebruiken de oorlog op hun eigen terrein om een binnenlandse vijand te identificeren die dan moet worden onderdrukt, en zij leggen een noodtoestand op met noodsituatiewetten. Inderdaad dient dit dan om sociale bewegingen en de vrijheid van de mensen aan te vallen. Daarbij wordt deze situatie ook gebruikt om bezuinigingsmaatregelen aan te scherpen.

Wij strijden tegen het geweld van godsdienst en staat. Wij accepteren geen oproepen tot 'nationale eenheid' in naam van een oorlog tegen het terrorisme. Wij kennen onze echte vijanden: zij zijn nationalisme, godsdienstig fundamentalisme, kapitalistische onderdrukking, militarisme, racisme en de staat.

In deze situatie bieden wij onze steun aan alle slachtoffers van geweld door staten en godsdiensten over heel de wereld. Wij doen een oproep aan de bevolking om zich te verzetten tegen propaganda van vreemdelingenhaat en nieuwe vormen van solidariteit op te bouwen tegen de oorlogen waarin de staten ons willen betrekken.

door IFA

Vertaling: Jan Bervoets

Over de islam en oorlog/vrede

Het godsdienstdebat in het anarchisme op een nieuw spoor

Bij internationale bijeenkomsten van anarchistische bewegingen, zoals de CRIFA en het komende congres van de IFA, komen steeds vragen over godsdienst ter sprake. Reden is de Arabische Lente en de rol die de islam daarbij heeft gespeeld. Vanuit Tunesië en Turkije komen vaak afwijzende antwoorden op vragen van onze Spaanse en Italiaanse kameraden in hoeverre hun beweging zich keert tegen de islam. Men heeft dan het beeld voor ogen van een islamitische kerk zoals de Roomse en hoopt dat daarbij een eenduidig standpunt komt. Maar het antwoord is vaak dat er binnen de Arabische, Turkse en ook wel de Indonesische anarchistische beweging geen consensus is als het om afwijzing van de godsdienst gaat. Ook in de democratische autonomie wordt geen godsdienst bestreden.

Dit is een poging om te begrijpen waarom men in het nabije of verre oosten zich niet achter de westerse traditie wil scharen dat God het kwaad is. Vaak krijgen we het antwoord dat er tegenwoordig ook bewust atheïstische tirannen zijn, die soms wreder zijn geweest dan gelovige islamieten als Mohammed Hatta of hindoes als Gandhi. En zij verwijzen naar hun eigen sociale verleden, soms met ethische tradities die weliswaar niet anarchistisch zijn, maar zich tegen staatsregering, geweld of eigendom keren.

Godsdienst en staatsmacht

Nu kent ook de christelijke traditie bepaalde sociale bewegingen, maar dat zijn vooral marginale bewegingen, die het hebben afgelegd tegen autoritaire meerderheden en die het hebben afgelegd na veldslagen, op brandstapels en als slachtoffer van de inquisitie. Het meest beruchte voorbeeld is de Rooms-katholieke kerk geweest onder gezag van de Paus, die – al dan niet geflankeerd door absolutistische koningen en keizers – vanuit een centraal leiderschap de sociale organisatie van de maatschappij dicteerde. De overheid is van God gegeven, de koning regeert bij de gratie Gods en God heeft de standen gewild. De Paus is daarmee de geestelijke opvolger van het Romeinse imperium en er zijn pausen geweest die geen haar beter zijn geweest dan tirannieke voorgangers als Caligula, Nero of Commodus. Hun rijk was wel degelijk van deze wereld, al predikten zij de boodschap dat het rijk van de christen in het hiernamaals moest worden gezocht.

Anarchisten leven in het rijk van deze wereld en zij willen dat deze wereld verandert. Zij zijn er zich van bewust dat elke overgeleverde goddelijke openbaring in feite niets anders kan zijn dan menselijke projectie. De machthebbers, die generaties lang het schrift en de boeken hebben bezeten waarin de Bijbelse en andere openbaringen zijn vastgelegd, hebben zich God toegeëigend om hun eigen macht te versluieren of toe te passen. Dat heeft Constantijn in de vierde eeuw gedaan als leider van het Romeinse keizerrijk, maar dat hebben ook zijn voorgangers gedaan met hun persoonlijke of gemeenschappelijke goden Ahuramazda, Astarte, Baal, Mardoek, Isis en Osiris, de Pauwgodin, Satan, Jupiter, Hercules en zelfs de Grote Ongenoemde Jahwe. Al deze goden hebben gemeen dat zij leiders heiligden met het doel hun tegenstanders uit te moorden. Wie dat proces in detail wil nalezen neme het Bijbelboek Jozua ter hand, waarin Jahwe de Israëlieten beveelt alle inwoners van Kanaän uit te moorden

en daarvoor zelfs eventjes de zon stil zet. Ook Richteren kent zijn verhalen over terreur en zelfmoordaanslagen door de benden van Gideon en Simson, en over etnische zuiveringen van iedereen die het woord 'sjibbolet' niet kan uitspreken. Net als hun collegae in spijkerschrift of hiëroglyfen, roepen 'kleine profeten' visioenen op van massale legereenheden en razende colonnes van strijdwagens. Inderdaad waren de joden geen haar beter dan de Assyriërs, Babyloniërs, Elamieten of al die andere heersers van de Klein-Aziatische beschaving die zich in hun tijd evenzeer uitverkoren waanden als het volk van de Twaalf Stammen Israëls. Tot zover de bronnen van de Joods-Christelijke beschaving.

Anarchistisch ongeloof
Wij beschouwen namelijk al de goddelijke openbaringen, zeker zoals zij van generatie op generatie zijn overgeleverd, als producten van het menselijke denken. Alle axioma's van een almachtige en alwetende intelligentie zijn fysiek even voorstelbaar als de oneindigheid of een alternatief heelal en elke weergave daarvan is fictief. Met theologie openbaren wij zelf – ook al schrijven we dat aan iemand anders toe – wat wij zelf menen te weten, hoe wij zelf de natuur menen te verklaren of hoe onze voorouders dat hebben gedaan. Maar al deze aangenomen kennis – zoals de bovengenoemde absurditeit uit het boek Jozua – is in de loop van de geschiedenis weersproken door onze waarnemingen van de natuur, onze werkelijke gemeenschappelijke belangen en onze concrete aspiraties naar geluk. Deze 'eeuwige waarheden' zijn even vals als elke andere wetenschappelijke hypothese die door feiten blijkt te zijn achterhaald. En wordt met verwijzing naar dit soort eeuwigheid in naam van God, de kerk of wat dan ook, ons menselijk streven naar kennis en geluk bestreden, dan ervaren wij dat als onderdrukking en keren wij ons daartegen.

Wij respecteren in de godsdienstige inspiraties uit het verleden dan ook slechts de elementen die tot sociale opstand hebben geleid. De uittocht der Joden in Egypte is een opstand tegen de absolute heerschappij van de Farao's en leidde tot de vorming van een natie zonder slavernij. Het christendom keerde zich tegen een koningschap van goddelijke wetten en rechtsbeginselen dat zich boven individuele rechten en plichten stelde en op grond daarvan haat en oorlog predikte. De islam keerde zich tegen het intussen imperialistisch geworden christendom en stelde daartegenover een universele gerechtigheid die aan elke aardse macht verplichtingen tot een humanitaire samenleving oplegt. Maar alle drie monotheïstische godsdiensten predikten een machtsonbekwaamheid van de mensheid tot de opbouw van een eigen samenleving zonder bevelen van hogerhand.

> De machtsonbekwaamheid van de mensheid tot de opbouw van een samenleving

---

Weliswaar bestrijdt de islam de mythe van de erfzonde, maar zij stelt daartegenover de correcties die Allah in de Koran heeft gesteld: de mens is in beginsel goed, maar het falen van het joden- en christendom dienen als bewijs van de menselijke onbekwaamheid tegenover Gods almacht. Anarchisten stellen dat de mensheid – ongeacht of God nu bestaat of niet – existentieel onbekwaam is Gods almacht te definiëren, laat staan die in een rationele organisatie van de samenleving te reproduceren en zelfverklaarde afgevaardigden als staatshoofd te aanbidden. Per slot van rekening is geen mens bekwaam zich de oneindigheid of een bestaan van het heelal buiten zijn nu vastgestelde grenzen voor te stellen. Met de kennis van heden kun je de openbaringen uit het verleden weerspreken. Dus is voor de opbouw van een vrije samenleving, gebaseerd op universele gerechtigheid de mensheid niet aangewezen op verouderde 'geopenbaarde' projecties uit het verleden, maar op zichzelf en met de kennis waarover zij wel beschikt. Daarom moeten wij niet God, maar elkaar aanspreken en zeker onze machtshebbers met hun willekeur.

Ongelovige tegenstanders van het anarchisme
Anarchisten zijn daarom in hun traditie de meest radicale volgers van de Verlichting. Maar de Verlichting is ook de producent geweest van hun meest radicale tegenstanders. Daarmee bedoel ik 'zedelijke leiders' van het type Robespierre, Mussolini en andere nationalistische profeten die nieuwe 'natuurlijke' of 'organische' mythen verspreiden, soms zelfs met een wetenschappelijk 'sociologisch' sausje. Diezelfde leiders, die vanuit hun Verlichting staatkunde predikten voor hun eigen natie, hebben vaak buiten Europa verwoestingen aangericht. Vaak gebeurde dat bij naties waar de geest van diezelfde Verlichting ook begon op te komen of waar daarvoor kans was: Haïti, Eritrea, Abessinië. En waar zij in Europa meer en meer politiek dominant werd, bleef de 'laïcistische' Verlichting de ideologie voor onderdrukking in de staten daarbuiten: Multatuli is in de negentiende eeuw een grote uitzondering. Het Nabije Oosten, bakermat van de islam, was vanaf 1918 volledig mandaatgebied van de Europese mogendheden, die daar hun politiemacht plaatsten en het Verre Oosten was – op China en Japan na – door diezelfde mogendheden gekoloniseerd. En datzelfde gold voor Afrika, waar de islam zich had verspreid.

Op dit moment is in Nederland de Verlichting inzet voor politieke verkiezingen om islamieten in Nederland buiten te sluiten en de grenzen dicht te houden voor vluchtelingen. Daarvoor gebruikt Wilders de argumenten van Pim Fortuin 'tegen de islamisering van onze cultuur', die feitelijk ultramontaans zijn, dat wil zeggen de argumenten die vanuit Rome altijd zijn aangevoerd om Turkije te bestrijden. Dat is niet altijd Nederlandse traditie geweest. De Geuzen tegen Spanje waren liever Turks dan paaps.

En hoe zit het met de islam?
Van de grote Europese godsdiensten is de islam de laatste die massaal is opgekomen. Zij ontstond in het begin van de zevende eeuw, met als begindatum het jaar 622, en diende als antwoord op de heersende religie van het nabije christelijke keizerrijk Byzantium, waar Justinianus ruim een halve eeuw tevoren zijn wetboeken had geschreven. De keizer overspeelde zijn hand en van de gerechtigheid die hij op papier nastreefde kwam weinig terecht. Toch is juist de gerechtigheid het uitgangspunt waarmee Allah zich blijkens zijn boodschappen identificeerde, en dat is dus een gericht politieke boodschap die zich boven keizers stelde. De islam is dus, meer dan het christendom, een politieke godsdienst, die met zijn richtlijnen vooral aanhang kreeg in de handelswereld bezuiden het Byzantijnse rijk. Zij werd de dominante religie in een maatschappij, die de jaren van haar bloei beleefde in het Midden-Oosten, waar zich nog steeds etnische machtswisselingen voordeden door Mongolen, Seltsjoeken, Mammelukken en Osmanen. De Mammelukse revolutie van 1225, eigenlijk een slavenopstand en een standenstrijd, leidde ertoe dat de soennitische islam – vijfhonderd jaar na Mohammed – definitief werd gecanoniseerd. In de tussentijd hebben zoveel opvattingen en denkbeelden de weg naar geschriften gevonden, dat men verschillende maatschappijvisies, ook radicaal revolutionaire, daaruit kan afleiden. Zo komt het dat be-

grippen als sharia of jihad door de eeuwen heen een meervoudige betekenis hebben gekregen: zowel een ideaalbeginsel als een later ontstane samenvatting van een politiek gecorrumpeerd dogmatisch systeem.

> De Almachtige en Alwetende is onmogelijk bij machte geweest al Zijn kennis over te dragen aan de mensheid

Onze Turkse kameraden vinden binnen dit oerwoud van interpretaties een weg om de islamitische godsdienst niet te bestrijden. Zelfs weten zij bepaalde tradities te verdedigen als bron van verlichting en van daaruit de anarchie en de strijd tegen de staat te propageren. Zij hebben daarbij de steun van de theoretici in Rojava, met name vrouwenbewegingen, die of opkomen voor de vrijheid van godsdienst ofwel zichzelf gelovig verklaren. Aan de andere kant wordt in Nederland de islam vaak aangesproken op grond van praktijken van staatshoofden die zeggen de islam toe te passen. Niet zelden gaat het om zaken die nauwelijks met de Koran te maken hebben, zoals vrouwenbesnijdenis en eerwraak. Wat dat laatste betreft: ergens heb ik in de Koran gelezen dat Allah iedereen zal straffen die namens hem spreekt zonder al Zijn openbaringen ('boeken') te kennen. Ik lees dat zo:

a) We moeten voor uitoefening van het goddelijke gezag 'al Zijn openbaringen' kennen, dus ook de Bijbel, inclusief de apocriefe boeken. Daarbij alle evangeliën inclusief 'ketterse' als van Thomas of (een verdediger van) Judas. En met begrip van alle tegenstrijdigheden die wij daarin aantreffen. En met het paradoxale besef dat de Almachtige en Alwetende onmogelijk bij machte is geweest al Zijn kennis over te dragen aan de mensheid. Zeker niet in een gefixeerde historische situatie waarin de door ons bekende vooruitgang van kennis en de daarbij behorende veranderingen nog niet tot het bewustzijn behoorden en de eeuwigheid nog als een onveranderlijk ahistorisch beeld werd gezien.

b) En dus bestaat het zich eigen maken van Allahs openbaringen niet alleen maar in het van buiten leren van de Koran in het Arabisch, en zeker niet zonder de taal daarvan te kennen, zoals de Somalische Ayaan Hirsi Ali dat in haar jeugd had moeten doen. Met alle respect voor winnaars van recitatiewedstrijden, die soms prachtig kunnen zingen, lijkt mij dit een vorm van farizeïsme waartegen bovenstaand citaat zich keert. De Taliban en andere Pakistaanse geestverwanten citeren teksten in het Arabisch waaraan zij een gewijzigde bewerking leveren, die bestaan uit handleidingen voor gewapende strijd tegen de ongelovigen en het maken van explosieven. Laten we die in ieder geval geen orthodoxe moslims noemen.

Anarchistische kanttekeningen

Voor zover ik de islamitische traditie ken, haal ik uit de gepropageerde opvattingen de volgende beginselen:

1. Gerechtigheid

De islam propageert een universele maatschappijopvatting, die wordt geregeerd door gerechtigheid, waarvan Allah zich als de belichaming ziet. Deze gerechtigheid bestaat uit twee elkaar tegensprekende

elementen: het eerste is de Joodse wet, zoals verwoord in de Thora of *Tura*, bestaande uit de vijf boeken van Mozes, en daaruit zijn regels overgenomen in de Koran, zoals het verbod tot het eten van varkensvlees. Zaken die niet in de Koran staan, maar die toch tot de 'barbaarse gruwelen' behoren, zoals het doden van homoseksuelen of het stenigen van overspelige vrouwen, kan men afleiden uit de Joodse wet en behoren – historisch gesproken – ook tot de door Wilders en de zijnen verheerlijkte Joods-christelijke beschaving. In de islam is een enkele maal geprobeerd iets daaraan te doen, wellicht in navolging van Christus (ofwel de profeet Issa). Om te voorkomen dat bij overspel iemand die niet zonder zonde is de eerste steen werpt zou Mohammed daartegen extra wettelijke waarborgen hebben ingevoerd, die niet altijd in 'moderne' islamitische staten schijnen te worden gerespecteerd.

Het tweede element is de sharia, de wetgeving die elk volk of elke stam zelf vaststelt, en die niet door koningen wordt gedecreteerd maar door de gemeenschap. Het gaat dus om collectief gevormde wetten en regels in het welzijn van de samenleving, die *nooit ofte nimmer* door machtshebbers mogen worden opgelegd! In moderne termen: dat er alleen bij absolute democratie of consensus sprake is van sharia. Eén uitleg van dit shariabegrip is dat de meest belangrijke sharia de Universele verklaring van de rechten van de mens van de Verenigde Naties is. Een andere uitleg, die men in Wikipedia kan vinden, is het geheel van regels, dogmatisch voorgeschreven zeden en versteende praktijken, die na 1250 in Alexandrië zijn doorgevoerd, daarna tot de wetgeving behoren van het Osmaanse rijk en die tegenwoordig op totalitaire en bloedige wijze door de Arabische islamstaten worden toegepast.

De tegenstrijdige dubbelzinnigheid van een en ander wordt steeds evidenter. Een uitspraak van de opperste rechters in Alexandrië die uitlegt dat dit alles een paradox is – dat er sprake is van een *schijnbare* tegenspraak die in het hiernamaals via Allahs alwetendheid aan de niet begrijpende gelovige uit dit ondermaanse zal worden verklaard – is er dus niet. Onze Turkse kameraden verdedigen dus vanuit het oorspronkelijke shariabeginsel van de Koran de radicale democratie en geloven dat iedere staatsleider die zegt in naam van de islam te regeren door Allah zal worden gestraft. En dat geeft hun het morele recht zich tegen tirannen te keren die zich volgens hen ten onrechte op de Koran beroepen.

2. Eigendom als diefstal

Een tweede opvatting is dat Allahs heerschappij ook de eigendom impliceert van de gehele natuur, dus alle goederen. In de paleizen van Granada staan citaten waaruit het bezit van al deze monumentale gebouwen en de zich daarin bevindende rijkdommen aan Allah toebehoort. In Nederlands-Indië en ook nu nog in Indonesië ontbreekt het begrip particulier grondbezit in de *adat* en ook in de op de islamitische Vijf Zuilen gegrondveste rechtsbeginselen. Nu wordt dat in de praktijk opgelost doordat sultans en andere districtshoofden zich bij Allahs gratie als beheerders beschouwen, en dat exploitanten aan hen een op afgeleide huur gebaseerde pacht betalen. Maar als dit in strijd is met het algemeen welzijn en eigendom de vrijheid van anderen benadeeld, is dit volgens de Koran verboden met termen die lijken op Proudhons 'eigendom is diefstal'. Niet zelden hebben kleine grondbewerkers, pachters of koelies zich gerechtigd geacht om tegen het wanbeheer van hun despoten in opstand te

komen. En dat is herhaalde malen – tijdens Multatuli's verblijf, maar ook in 1910 tegen de Nederlandse plantersgouverneur Idenburg – gebeurd, en dat gebeurt nog steeds in Sumatra en Yogjakarta. Dan wordt door de bevolking de grond gevorderd in naam van Allah, omdat hun heersers niet het paradijs op aarde weten te brengen, waartoe iedere islamiet zich verplicht. En in deze context wordt dan inderdaad een collectief belang van de massa's geclaimd dat door zelfbeheer moet worden gerealiseerd.

3. De geoorloofde oorlog
Een derde opvatting is de uitleg van het begrip 'gij zult niet doden', voor mij als ex-Rooms-katholiek het vijfde artikel uit de Tien Geboden, waarop verspreid wordt ingegaan in de Koran. Daar en ook in de overleveringen van het leven van Mohammed is sprake van door Allah gedicteerde uitzonderingssituaties waarin het doden geoorloofd is. Deze regels hebben alle betrekking op de oorlogsvoering waarin Mohammed zelf betrokken is geweest. Het is dus niet zo dat doden altijd geoorloofd is of zelfs verplicht, zoals fanatieke en bepaald ketterse sekten beweren.

Uit de Koran kan in ieder geval op papier een oorlogsmoraal worden afgeleid, die na de vijfde kruistocht ook tot het kerkelijk-canonieke recht van het Vaticaan is gaan behoren. Maar de geschiedenis leert ons dat geen enkel leger van de Rooms-katholieke vorsten van het absolutistische tijdperk van de zestiende tot achttiende eeuw zich daaraan heeft gehouden –evenmin overigens bepaalde protestantse tegenstanders.

In beginsel is namelijk voor een islamiet elke offensieve oorlog verboden. Men mag zich verdedigen en als men wordt aangevallen, mag men doden. Maar men mag geen wraak nemen en aan een geregelde strijd zijn regels verbonden. Vrouwen, kinderen, oude (dus weerloze) mannen mogen niet worden gedood of anderszins worden getroffen. Bezittingen van overwonnenen moeten worden gerespecteerd, vee mag niet worden gedood, maar moet men ongemoeid laten. Op 14 september 2014 hebben de rechters van Alexandrië samen met de geestelijke leiders van de meeste moslimnaties een verklaring laten uitgaan, die als een soennitische *fatwa* moet worden uitgelegd. Deze 'verklaring van de geleerden' is bedoeld als banvloek voor het kalifaat dat door IS is opgericht. Daarin staan vierentwintig verboden die allen met oorlogsvoering te maken hebben, als dogma's op een rij.

4. Geweldloze verovering
In de overgeleverde levensbeschrijvingen van Mohammed is sprake van een 'verovering van Mekka'. In feite is dit een terugkeer van Mohammed, die nadat zijn leven in Mekka werd bedreigd, in 622 uitweek naar Medina, daar een gemeenschap stichtte, zich verdedigde tegen aanvallen uit Mekka en vervolgens onderhandelde. Er zijn twee verhalen over die terugkeer. De eerste is dat Mohammed en zijn aanhang zich ongewapend voor de poort opstelde en toegang vroeg, de tweede dat Mohammed domweg capituleerde, maar door zijn voorbeeldig leven de inwoners van Mekka wist te bekeren. Hoe dan ook, het kwam zover dat hij langs vreedzame weg de macht wist te veroveren om uiteindelijk de Kaäba ongestraft te betreden om daar de afgoden te vernietigen. Deze verovering was dus in beginsel geweldloos.

Mohammed was geen radicale revolutionair. Zijn openbaringen en bepalingen over vrouwen moeten als verbetering van hun situatie in Mekka worden gezien, en waarschijnlijk heeft hij als rechter – althans zo ziet Kader Abdolah het in zijn biografie van de profeet – nog meer Salomonsoordelen uitgesproken, die toen als een compromis werden aanvaard. Vrouwen mochten zelf echtscheiding aanvragen, vrouwen moesten zich wijden aan de wetenschap (dus – in tegenstelling tot hun jagende en trekkende mannen – geletterd zijn). Waar in de Koran sprake is van het slaan van vrouwen door echtgenoten is dat bedoeld als een beperking van de bestaande praktijk van willekeurige mishandeling. Mekka was bovendien – zoals elke niet-Joodse gemeenschap in het Middellandse Zeegebied – een maatschappij met slaven, en daarin week het ook niet af van de opvattingen van de christen Paulus, volgens wie de slaaf onderdanig moet zijn aan zijn meester. Volgens Kader Abdolah waren vrouwelijke slaven in de heidense maatschappij soms beter af dan de – polygaam – getrouwde vrouwen, die volslagen rechteloos waren. Wij horen over Mohammed dat hijzelf polygaam was, maar niet meer vrouwen trouwde dan hij kon onderhouden.

Dat de islamitische wereld een slavenmaatschappij was, merken we vooral in de zestiende en zeventiende eeuw, wanneer de slavenhandel ook door de Iberische en later Europese christenheid wordt overgenomen en zedelijk aanvaardbaar wordt geacht, zolang maar geen Europeanen als Prikkebeen daarvan het slachtoffer worden. Overigens staat in de Verklaring van de geleerden van 2014 een opmerkelijke paragraaf 12: 'herinvoering van de slavernij is in de islam verboden. Het was bij algemene consensus afgeschaft.' Een dergelijke opvatting, in overeenstemming met de shariagedachte zoals ik die boven heb aangehaald, geeft aan dat verlichting op het gebied van mensenrechtentradities in de islam kan en zelfs moet veranderen, omdat gerechtigheid gelijk staat met universele consensus. Als er dus op een zeker moment ook universele consensus bestaat over *sociale* gerechtigheid die door de arbeidersklasse is veroverd, zou dat dus evenmin strijdig zijn met de islam. En dat is waar onze Turkse kameraden naar streven.

Jihad
Op de middelbare school heb ik als goed katholiek geleerd dat de islam naast de bekende vijf zuilen ook een zesde zuil kende: de plicht tot heilige oorlog, samengevat in het woord 'jihad'. Onze leraren hoefden daar niets aan toe te voegen, want heilige oorlogen bestonden al in de katholieke traditie. De eerste echte heilige oorlog, waarvoor aan de deelnemers volle aflaat werd beloofd, is nog altijd de door de Roomse paus Innocentius II uitgeroepen kruistocht van 1096. Deelnemende krijgsheren genoten onder de leuze *Dieu le veult* ruimschoots van de straffeloosheid voor al hun daden – kannibalisme in Antiochië, uitmoording van alle joden en een slachting onder de islamieten in Jeruzalem.

> Malcolm X zou je een martelaar van de jihad kunnen noemen

Het woord 'jihad' komt in de Koran helemaal niet voor. Het is een stamafleiding van een Arabisch werkwoord dat inspanning of toewijding betekent en dat staat wel in het heilige boek. Mohammed profeteert namelijk dat Allah personen bijzonder zal belonen in hun aanhoudend streven of hun resultaten in het belang van de gemeenschap. Geldt dit voor weldoeners der mensheid? Heiligen met voorbeeldig gedrag of bewonderenswaardige ascese? Genieën die de maatschappij weten te veranderen of het leven weten te verlengen? Verlichtingsfilosofie als *Herrenmoral*? Het kan allemaal – vrouwen worden immers aangespoord de wetenschap te bedrijven? Een bioloog of sociaalgeograaf die de moraliteit van de joodse wet langs wetenschappelijke wet weerspreekt en in een moslimgemeenschap gelijk krijgt, noemt zijn gewonnen discussie een zaak van jihad. Zo ook Malcolm X, die via de islam directe

strijd leverde voor de emancipatie van zwarten in de VS en na zijn reis naar Alexandrië en Mekka tot een groter universeel inzicht kwam. Doordat hij daardoor in botsing kwam met de meer bigotte leider van zijn beweging, Elijah Muhammad, is hij door medemoslims omgebracht. Malcolm X zou je inderdaad een martelaar van de jihad kunnen noemen! Helaas betekent 'toewijding' ook devotie of vroomheid, en dan beperkt persoonlijke inspanning zich tot kwezelachtig religieus vertoon.

Jihad betekent ook 'verzetsdaad', en in die context zou er dus sprake kunnen zijn van fysiek geweld. Want gewapende verdediging mag. De enige ambivalentie die in deze uitleg schuilt is de vraag: in hoeverre verdedig je een religieus geloof? Kan dat ook via gewelddadige geloofsverbreiding à la Karel de Grote, Lodewijk XIV of de bloedgerichten van Alva? Tot 1250 zijn er tal van islamitische feodale heersers geweest, die onderling oorlog voerden. Een van de oorzaken van de Europese nederlaag van de islam tegen Karel Martel in de slag bij Poitiers van 732 is zo'n onderlinge stammenstrijd. Maar aan dit soort oorlogen werd eerst een halve eeuw later de term 'jihad' toegekend, wanneer het om verdediging van het islamitische grondgebied ging – een vroeg soort mobilisatie van de handelsbevolking die als drager van de godsdienst gold. Intussen is er ook nog de geschiedenis van de onderlinge verhoudingen tussen soennieten en sjiieten, waarbij al vanaf de eerste generaties na Mohammed martelaren te vereren waren. Daaruit kan men een rancuneleer afleiden, die aan de betekenis van 'jihad' een andere nuance dreigt te geven, want men beminde elkaars vijanden bepaald niet. Formeel hebben echter beide partijen altijd beleden dat de wraak voor de afvallige tegenpartij aan Allah is voorbehouden. Ook nu nog: volgens de fatwa van Alexandrië van 14 september 2014 is het zomaar doden van sjiieten door soennieten verboden.

Na 1250 verandert de situatie als in het toenmalige islamitische machtscentrum Egypte de Mammelukken de macht grijpen. Dat zijn slaven, oorspronkelijk afstammend van ongelovigen, die door de kalief zijn ingehuurd om voor hem de oorlog te voeren die de Koran hem verbood. Na hun machtsgreep ontwikkelt zich een meer dogmatische vorm van de islam, die zich aan de leiding van de regering verbindt en geïdentificeerd wordt met een meer imperialistisch politiek stelsel in de stijl van Byzantium. Vanaf die tijd lijkt in de praktijk het begrip jihad synoniem met oorlog op bevel van de islamitische Leider en worden kruistochten ook door islamitische sekten geïmiteerd. Dat wordt overgenomen door de Osmanen, die uiteindelijk de hoofdstad Constantinopel veroveren en tegelijkertijd het offensief beginnen over grote delen van Zuidoost-Europa. En laten we duidelijk zijn: mag de beschaving in Istanbul nog lange tijd een voorbeeld zijn voor verlichte geesten als Voltaire en Lessing, de krijgshandelingen in grensgebieden als Hongarije en Oostenrijk in de zestiende tot en met de achttiende eeuw, in de negentiende eeuw ook het opstandige Griekenland en rond 1900 Bulgarije, zijn de voorwaarden van de Koran voor het voeren van geoorloofde strijd allerminst in acht genomen. Kruisridder Vlad Dracula zou tijdens zijn ballingschap als gijzelaar onder sultan Mehmet rond 1440 het spietsen van verslagen tegenstanders hebben geleerd.

Er komt overigens op de lijst van ondertekenaars van de fatwa van 14 september 2014 geen enkele uitgesproken Turkse ondertekenaar voor (wel Koerden).

Tot slot
Hoe staan wij in het Nederlandse islamdebat? In de jaren dat we nog politiek correct waren, gold Nederlandse islamkritiek alleen maar de directe invloed van feodale regeringen op de Nederlandse politiek. Anton Constandse waarschuwde voor totalitaire stromingen in de Arabische republieken en de liberaal Frits Bolkestein ageerde tegen de directe invloed van door ondemocratische monarchen uitgezonden imams die door de ambassade in de gaten werden gehouden. Dat laatste is ongeveer hetzelfde als wat tot ver in de tweede helft van de twintigste eeuw gebeurde door de diplomatie van het Vaticaan, met name door Pacelli alias Pius XII, die slechts langs autoritaire en zelfs absolutistische weg het katholieke geloof wilde verbreiden. Naoorlogse producten daarvan zijn Trujillo in Santo Domingo en Ngo Din Diem in het toenmalige Zuid-Vietnam, waarbij de hogere geestelijkheid nauw samenwerkte met de geheime politie van de heersers.

Op 21 november wijdde de Nederlandse Moslim Omroep een theoretische uitzending aan de jihad. Leraren uit Libanon, Iran en andere streken, elk fysiek bekleed met de dracht van hun waardigheid, legden ons uit dat jihad niet verenigbaar is met offensief geweld of agressie, en dat een veroveringsoorlog waarin bevolkingen – ook ongelovigen – worden uitgemoord of gebieden verwoest onmogelijk heilig kan zijn. En met het terrorisme zoals pas in Parijs had plaatsgevonden zeker niet. Heilige oorlogen bestaan niet. De islam is er om oorlog te bestrijden. Merkwaardigerwijs werd de uitzending voorafgegaan door een 'actualiteit'-rubriek geleid door een van Erdogans satrapen, die zich in zijn strijd tegen het terrorisme vooral richtte tegen de Koerden, die allen als geheime aanhangers van de goddeloze Stalin eerder moesten worden aangepakt dan de gelovigen van de IS.

Het islamdebat kan dus in Nederland worden gezien als het zoveelste godsdienstdebat waarin de vrijheid niet wordt verdedigd maar onderdrukt. De meetlat van goed vaderlanderschap is niet meer de gerechtigheid die oordeelde over de moraliteit van de fascistische bezetter, maar de keuze tussen goed en kwaad zoals dat van staatswege dient te worden gedicteerd. En daarbij moeten we vaststellen dat het farizeïsme, zoals we dat kennen van tal van pastoors en dominees en hun politieke aanhang uit vorige eeuwen, zich ook heeft ingeworteld in de vrije gedachte. Zolang er sociale onderdrukking is en gerechtigheid ontbreekt, zullen dit soort farizeïsmen zich voordoen in de vorm van mythes of ideologieën, en zullen er valse vaderlanden worden geschapen. Het is onze zaak solidariteit daar te zoeken waar het vaderland de gehele wereld wordt.

In Granada heb ik opschriften in het Alhambra gelezen waarbij de islamitische gelovigen verplicht zijn het paradijs dat Allah in het hiernamaals belooft ook op aarde te brengen. Nu dateren de verbeeldingen uit de Koran zoals die door Gabriël zijn overgebracht en door Mohammed beleden uit een tijd waarin zij nog niet de onbegrensdheid hebben van bijvoorbeeld het surrealisme. Ik denk dat als je deze verplichting aan ieder mens oplegt alleen een anarchistische samenleving hiervoor een oplossing biedt.

Vooruit: de boeken in de kast en de straat op!

door Jan Bervoets

Daar, waar het brandt!

Waar is het slagveld, als
geen geweervuur te horen is,
er geen bommen vallen,
geen luchtalarm af gaat?

Waar is het slagveld, als
het nieuws er niet van spreekt,
de kranten er niet mee bedrukt zijn,
roddels en reclame als altijd?

Toch, ik weet het
Er is een oorlog gaande, want
er zijn kampen ingericht,
dag na dag deportaties, doden

Ja, ik hoor het,
dat mensen zich verschuilen,
voor razzia's op vlucht zijn,
hongerig en zwervende

Waar is het document,
waarin die oorlog werd verklaard,
de vijand werd aangewezen,
de grenzen getrokken?

Wie tekende dat document,
dat vervolging instelde,
de wapens inzette,
de verborgen soldaten?

Waarom is het, die stilte,
die in vrede en democratie
verstopte massamoord, die
zich niet durft vertonen?

Waarom is het, die schaamte,
als de agressors zeggen dat
zij het recht hebben, en de wet,
't geweldsmonopolie, en 't geld?

Waarom het slagveld verhullen?
Omdat de lijken, uit zee gevist,
verhongerd, verdronken, geen
oorlogsslachtoffers heten mogen?

Waarom het slagveld niet tonen?
Omdat het geen oorlog heten mag?
Immers, dan zou de vijand terug mogen slaan –

Waarom de oorlog niet benoemen?
Opdat de vijand crimineel,
terrorist, illegaal, verslaafd,
onwaardig kan worden genoemd?

Toch, het is er, die oorlog,
en neemt gevangenen
Zij mochten zich niet wapenen
Zelfs mogen zij niet bestaan

Toch, het is er, die oorlog,
al zien we geen bloed,
ruiken geen ontbinding
De tekenen zijn daar!

De tekenen! Het vlaggen,
't nationalistisch gebulder,
de grensbewaking,
de haat gericht op alles wat vreemd is

De tekenen! Het schuilen,
het fluisteren van verhalen,
vervalste paspoorten, de angst
voor alle uniformdragers

Waar het slagveld is?
In de lucht die we ademen,
de straten waarin we lopen
In de woorden van politici

Waar het slagveld is?
In het zwijgen van medici,
religieuzen, humanisten, hun
geheimhoudingscontracten

Waar het slagveld is?
In het werk aan wapens,
camera's, controle, aan
deuren, sloten en muren

Waar het slagveld is?
Het is waar het zichtbaar wordt
zodra we gaan terug slaan
't Zal daar zijn, waar het brandt

Wie dan vraagt, waar het is,
het slagveld, zeggen we
Daar is het slagveld!
Daar, waar het brandt!

Joke Kaviaar, 1 augustus 2011

Niet hun oorlog, noch hun vrede

Terreur geschapen door de staat

'We moeten de vijanden van de republiek vernietigen … en de Franse nationaliteit afnemen van degenen die de Franse geest besmeuren.' – Manuels Valls, Franse minister president, 14 november 2015

De geschiedenis van de Franse republiek is doordrenkt met bloed. De republiek begon met de Franse revolutie, waarin staatsterreur in 1793 en 1794 de officiële politiek was. Het woord terrorisme is afgeleid van deze politieke uitvinding. Duizenden vonden de dood onder de guillotine, op de verdenking dat zij een vijand van de revolutie en dus een vijand van de staat waren. Aan bewijs werd weinig waarde gehecht. Toen de arbeiders en armen in 1848 een revolutie begonnen, vonden zij de dood op de barricaden in een gewelddadig onderdrukking door het leger. De Commune van Parijs van 1871 eindigde in het standrechtelijk executeren van tienduizenden communards op Montmartre. In 1961 werd het vuur geopend op een vreedzame demonstratie voor de Algerijnse onafhankelijkheid met tweehonderd doden tot gevolg. De locatie voor deze slachtpartijen was steeds Parijs. Dat geeft te denken na de terreuraanslagen die Parijs teisterden op 13 november 2015. De Franse Republiek met haar idealen van vrijheid, gelijkheid en broederschap kent blijkbaar een schaduwzijde. Zij kent een historie van systematische terreur tegen opstandigen, revolutionairen en andersdenkenden.

Men kan zich afvragen of de Franse republiek die bloedgeschiedenis is ontgroeid. Kenmerkt de hedendaagse Franse politiek zich niet door beschaving en diplomatie? Terreur, zo is het beeld dat uit de massamedia en de retoriek van politici oprijst, wordt bedreven door fundamentalisten en terroristen. Over staatsterreur wordt niet gesproken. Maar welk beeld komt naar voren als je de buitenlandse politiek van Frankrijk van de laatste jaren in samenhang bekijkt? Het Franse leger was, of is actief in Libië, Mali, Afghanistan, Ivoorkust, Somalië, Centraal Afrika, Irak en Syrië. Het militair ingrijpen wordt gelegitimeerd in naam van de 'Franse Geest', door te verwijzen naar mensenrechten en vrijheid, maar het ingrijpen dient duidelijk andere doelen: toegang tot grondstoffen, het vestigen van invloedszones, het beschermen van Franse belangen, het openen van markten en voorkomen dat opstanden zich ontwikkelen tot experimenten van vrijheid. Voor de slachtoffers van Frankrijk is die 'Franse Geest' niet bevrijdend. Hun leefomgeving wordt in puin geschoten, zij verliezen dierbaren. Vrijheid en mensenrechten zijn er niet voor hen. Wat zij ervaren is terreur. Deze Franse staatsterreur is al enige tijd bezig met een opmars en dient vooral de belangen van staat en kapitaal. De vernietigende kracht van terreur schuilt in haar vermogen de ervaren veiligheid van leven te vernietigen, door willekeurig geweld dat dood en verderf zaait. Angst en woede vormen het exportproduct van deze imperialistische politiek.

De staatsterreur van Frankrijk wordt nu toegepast om de vrede te beschermen

---

Hoe bitter ook, het valt niet te ontkennen dat op 13 november 2015 in Parijs de regels van deze imperialistische politiek zijn nageleefd. Dit keer niet door de Franse staat, maar door een andere autoritaire, onderdrukkende macht die zich 'al-Dawla al-Islamiya fi Iraq wal-Sham', of 'Islamitische Staat', 'IS', noemt. President Hollande van Frankrijk mag dan consequent spreken van 'Daesh' om het staatskarakter van IS te ontkennen, IS is gevormd naar en gedraagt zich als een staat. Het is opgericht door Iraakse officieren na de bezetting van Irak en gestructureerd volgens een hiërarchisch model met als doel een grondgebied te controleren, een invloedssfeer te vestigen en kapitaal te vergaren. Met uitgebreide propaganda werft zij haar onderdanen in westerse landen, met geweld dwingt zij mannen in de bezette gebieden om dienst te doen in gevechtstroepen. Veroverde oliebronnen vormen het kapitaal. Onthoofdingen, seksslavernij, slachtpartijen en aanslagen worden als wapens ingezet. IS bedrijft imperialistische politiek door systematisch terreur in te zetten… met angst en woede als exportproduct.

De reactie van de Franse machthebbers op de aanslagen van 13 november was het bombarderen van Raqqa en het uitroepen van de noodtoestand. Deze stappen maken geen einde aan terrorisme. Terreur wordt met terreur beantwoord. De noodtoestand geeft de staat ongecontroleerde macht om in Frankrijk zelf tegenstanders op te sporen en te doden. Niet alleen aanhangers van IS, iedereen die een afwijkende opvatting heeft of tegen de staat is, kan zo bestreden worden. De noodtoestand maakt terreur tot de norm. Zo kan de Franse republiek met angst en geweld eenvormigheid, gelijkgezindheid en ontzag voor de staat aan haar onderdanen opdringen. De vraag waarom inwoners van Frankrijk onder invloed van IS kunnen komen wordt niet gesteld. De structurele economische uitsluiting van etnische minderheden vormde de aanleiding tot de opstanden van 2005 in de buitenwijken van Parijs. Onder deze economisch kanslozen vindt IS nieuwe aanhangers. De economische uitsluiting is nooit op de politieke agenda gekomen. Zowel in 2005 als nu is het antwoord het optuigen van onderdrukkende instrumenten en het versterken van nationalistische sentimenten door etnische minderheden te demoniseren. De staatsterreur van Frankrijk wordt nu in het binnenland toegepast, om daar de vrede te beschermen. Noch deze vrede, noch de oorlog maken een einde aan terrorisme. De oorzaken van dit geweld zijn te vinden in staat en kapitaal. Alleen door deze oorzaken aan te pakken is de spiraal van toenemend terrorisme te stoppen. Frankrijk, en met haar Europa, heeft nu meer dan ooit anarchisme nodig om een uitweg uit de doodlopende weg van terreur te vinden.

door Arthur IJzerman

Bewerkt en vertaald uit het Engels

Bron:

Oorspronkelijke Franse tekst: *'Un mauvais sujet, 'Ni de leur Guerre, Ni de leur Paix !'* op https://nantes.indymedia.org

De Engelse vertaling vind je op https://en-contrainfo.espiv.net

Werking Solidariteitskas en Uitgangspunten Vrije Bond

Word lid van de Vrije Bond!
En ontvang Buiten de Orde
vier maal per jaar thuis!
Contributierichtlijnen per maand:
Inkomen 0 t/m 500:
2,- per maand
Inkomen 500 t/m bijstand:
4,- per maand
Inkomen bijstand t/m minumumloon:
6,- per maand
Inkomen hoger dan minimumloon:
8,- per maand
(Meer is ook welkom)

Geef je op via www.vrijebond.nl/word-lid

Of

Word abonnee van Buiten de Orde!
Een abonnement kost 15,- per jaar
(Meer is ook welkom)

Geef je op via www.vrijebond.org/buitendeorde/abonnement

Je contributie- of abonnementsgelden kun je overmaken op:

IBAN: NL80INGB0005495473
BIC/Swift: INGBNL2A
T.n.v. de Vrije Bond, te Amsterdam

Werking Solidariteitskas

A) Elk lid van de Vrije Bond heeft bij stakingen, gedragen door de meerderheid van de werknemers, recht op een stakingsuitkering. In bijzondere situaties ook bij stakingen gedragen door een minderheid van de werknemers. Bij dit laatste gaat het om stakingen met een doelstelling die zeer verwant is aan de doelstelling van de Vrije Bond (VB). De uitkering bedraagt 75% van de vermindering aan inkomen, met een maximum van 50,- euro* per werkdag.

B) Financiële ondersteuning van acties van leden van de VB die werkloos zijn, met name wanneer de leden getroffen worden door sancties op hun uitkeringen. Bij dit laatste is het een voorwaarde dat het gaat om duidelijk aangekondigde collectieve of individuele actie. De doelstelling van de actie moet in de lijn van de doelstelling van de VB liggen. Het weigeren van werk valt hier ook onder, mits voldaan wordt aan eerder genoemde voorwaarde. De VB is namelijk tegen arbeidsplicht. De uitkering bedraagt 75% van de korting met een maximum van 50,- euro* per werkdag.

C) Het verstrekken van renteloze leningen voor het opstarten van bedrijven in zelfbeheer. Een bedrijf moet meer dan één werkende omvatten. Het uit te lenen bedrag is maximaal 1.000,- euro* en moet binnen drie jaar worden terugbetaald.

D) Het financieren van initiatieven/acties van (leden van) de VB die vallen binnen de doelstellingen van de VB.

E) Het financieren van initiatieven/acties waaraan, naast andere organisaties, (leden van) de VB deelneemt (nemen) en die vallen binnen de doelstellingen van de VB.

F) Het financieren van initiatieven/acties van organisaties waarvan leden van de VB lid zijn en die vallen binnen de doelstellingen van de VB; per activiteit maximaal 500,- euro*.

G) Het ondersteunen van landelijke of regionale activiteiten welke georganiseerd worden door leden van de VB en een bijdrage kunnen leveren aan de groei en uitbouw van de organisatie.

H) Minimaal 5% van de gelden die jaarlijks binnenkomen worden gereserveerd voor bijdragen aan (activiteiten van) buitenlandse organisaties waarmee de VB zich inhoudelijk verbonden voelt.

* Deze bedragen worden eens per drie jaar op de Algemene Leden Vergadering bepaald. Aanvragen worden schriftelijk ingediend bij de solidariteitskascommissie.

Uitgangspunten Vrije Bond

1) De Vrije Bond gaat uit van en streeft naar een anarchistische samenleving waarin een mens zelf kan bepalen hoe het leven in te richten.

2) De Vrije Bond is een organisatie van anarchistische individuen en groepen gebaseerd op:
– de gelijkwaardigheid van alle mensen;
– de autonomie van het individu;
– zelfbestuur en zelfbeheer, vrije vereniging en federalisme;
– een goed milieu en een vitale natuur;
– de afschaffing van alle vormen van gezag: bijvoorbeeld op economisch, politiek, sociaal, religieus, cultureel of seksueel gebied;
– de opbouw van een vrije samenleving zonder klassen, staten, of grenzen, gebaseerd op anarchistische werkwijzen en wederzijdse hulp.

3) De totstandkoming van een vrije samenleving kan onmogelijk het werk van de Vrije Bond alleen zijn. Wij willen de anarchistische beweging uitbreiden, bekendheid geven aan onze ideeën en deze verwezenlijken. Directe actie in woord en daad is het belangrijkste middel van de Vrije Bond.

4) Aangezien onderdrukking, kapitalisme en uitbuiting wereldwijde fenomenen zijn is onze strijd een internationale strijd. De Vrije Bond verwerpt elke vorm van nationalisme en stelt hiertegenover een federalistische organisatie van de maatschappij. Naast het verenigen van anarchistische groepen en individuen in onze directe omgeving, onderhoudt de Vrije Bond ook contacten met anarchisten en anarchistische federaties wereldwijd.

5) De samenleving waar de Vrije Bond naar streeft zal een pluriforme samenleving zijn. Verscheidenheid in ideeën en strategieën door aangesloten groepen en individuen zijn inherent daaraan.

6) De Vrije Bond biedt geen blauwdruk voor een toekomstige samenleving. Alleen de praktijk kan dit uitwijzen. Wat de Vrije Bond wel biedt is een organisatiestructuur waar op anarchistische wijze mensen van allerlei schakeringen strijdbaar en solidair het debat kunnen aangaan, van elkaar leren en samenwerken.

7) De Vrije Bond initieert en ondersteunt activiteiten die de verwezenlijking van de uitgangspunten bevorderen.

Contact: secretariaat@vrijebond.nl | vrijebond.org | T: 085 8778958
solidariteitskas@vrijebond.nl | Postbus 1138 | 3500 BH Utrecht

Istanboel / Gezi / Taksim

Nieuws? Wat is het? Vaak niet meer dan een opsomming van gefragmenteerde, losstaande gebeurtenissen. Orkaantje hier. Vulkaanuitbarsting daar. De frauduleuze uitslag van verkiezingen in een ver Afrikaans land. De zoveelste nare bomaanslag in de Arabische wereld. Dat alles ruimschoots verluchtigd met celebrity-gedoe, geroddel over Nederlandse VIPs, de jurk van Koningin Maxima of de scharrel van zangfenomeen Alexander de Buisonjé. Nu weet ik niet waar de naam Buisonjé vandaan komt, maar het Franse buissonnier betekent zoveel als in kreupelbossen levend - is dat de reden waarom die man zo vaak in de publiciteit is? Ik wil er via deze – ik geef het toe – rare omweg maar mee zeggen dat de nieuwsgierigheid van mensen, óók mijn nieuwsgierigheid bodemloos abject en absurd is. Dus hup, nog een weetje over een naam, nieuwsfeitje of kwaadaardige roddel. Want dat onder invloed van reclame en hype-zuchtige media alles, zelfs de grootste menselijke ellende, tot een voetnoot van vulgair entertainment wordt gemaakt, is geen boze toekomstdroom meer.

Vorige week was ik in Istanboel dat bijna drie jaar geleden in het infotainmentbombardement voorpaginanieuws mocht zijn. Misschien weet u het nog? Het gedoe rond Gezipark en het Taksimplein. Milieuactivisten die de bouw van een winkelcentrum op een van de schaarse groene plekken in de stad wilden tegenhouden. De brute reactie van de politie. Hoe in een mum van tijd een ecologisch akkefietje uitgroeide tot massaal volksprotest tegen het bewind van sultan Erdogan, waarbij honderdduizenden de straat opgingen en het recht op demonstratie en meer vrijheid eisten. Ook dat protest werd uiteindelijk in bloed gesmoord. Daarna werd Taksim in de media gevolgd door andere wereldschokkende gebeurtenissen - Oekraïne, Syrië, Irak, Soedan, Brazilië, Egypte; om er maar enkele te noemen - die op hun beurt ook werden gevolgd door weer andere gebeurtenissen. Elke gebeurtenis zijn eigen 'moment of fame' zouden we in lijn met Andy Warhols befaamde uitspraak 'in the future everyone will be world-famous for 15 minutes' kunnen opmerken.

In Istanboel probeerde ik in weerwil van die voortrazende nieuwshysterie de tijd even stil te zetten. Ik sprak met een man die er destijds als journalist én actievoerder - ja, dat bestaat nog steeds – bij was. Hij vertelde over de solidariteit, de hartver-warmende eensgezind-heid, de onderlinge hulpvaardigheid, de tienduizenden inwoners van de Aziatische kant van Istanboel die omdat de veerponten waren stilgezet de looproute helemaal over de Bosporusbrug namen om de demonstranten op het Taksimplein bij te staan. Om zes uur in de morgen vertrokken ze om er om negen uur te zijn. Hij vertelde ook over het geweld van de ordetroepen en het geïmproviseerde noodhospitaal dat ze hadden ingericht. Hoe meedogenloos de politie was en dat ook hij in elkaar werd geslagen en in het ziekenhuis belandde. Dat hij daarna samen met 49 collega's zijn baan verloor omdat Erdogan de teugels aanhaalde en zijn krant noodgedwongen moest inkrimpen. Hij vertelde over de tweedeling in het land tussen conservatieve, religieuze groeperingen en de meer links-liberale groep die in de traditie van de westerse Verlichting vooruit wil naar een samenleving met meer democratie en respect voor mensenrechten. Voor hem ging het nieuws van Taksim niet 'voorbij' toen de (internationale) pers er geen aandacht meer aan besteedde. Nog steeds draagt hij de littekens van de stokslagen en trappen die hij kreeg. Nog steeds is er de strijdbaarheid. Die houdt niet op als de infotainmentkaravaan verder trekt.

uw vriend, Peter Lenssen